

Betænkning og indstilling afgivet af Udvalget til Prøvelse af Valgene den 20. juni 2019

Betænkning og indstilling

om

folketingsvalget den 5. juni 2019

1. Indledning

1. Udskrivelse af valg

Valg til Folketinget blev udskrevet ved kongeligt åbent brev den 7. maj 2019 til afholdelse i hele riget onsdag den 5. juni 2019.

2. Folketingets sammentræden. Det foreløbige Udvalg til Prøvelse af Valgene

I henhold til grundlovens § 35 trådte det nyvalgte Folketing sammen torsdag den 20. juni 2019, og Tinget nedsatte som foreskrevet i forretningsordenens § 1, stk. 2, et foreløbigt udvalg på 21 medlemmer til prøvelse af valgene med Benny Engelbrecht (S) som formand og Peter Juel-Jensen (V) som næstformand.

Udvalget har derefter i 1 møde gennemgået det modtagne materiale, jf. nedenfor.

II. Valget i Danmark

1. Lovgrundlaget og udvalgets materiale

Valget er foretaget efter reglerne i lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2019.

Udvalget har vedrørende valget i Danmark modtaget følgende materiale, som økonomi- og indenrigsministeren i henhold til valglovens § 86 skal sende til Folketinget ved dets sammentræden:

- 1) De kopier af valgboerne, der er modtaget fra opstillingskredsens valgbestyrelser, jf. lovens § 74, stk. 3.
- 2) Beregningerne af kreds- og tillægsmandaternes fordeling, jf. lovens §§ 76-79.
- 3) Opgørelsen af, hvilke kandidater der er valgt, jf. lovens § 76 og §§ 80-82. Opgørelsen indeholdes i et hæfte med tabeller over resultatet af folketingsvalget. En særskilt fortegnelse over de valgte kandidater er ligeledes fremsendt.
- 4) Stedfortræderlisten, jf. lovens §§ 84 og 85.

2. Prøvelsen vedrørende valghandlingen, Økonomi- og Indenrigsministeriets beregninger og kandidaterne

Endvidere er fremsendt en redegørelse indeholdende de bemærkninger og korrektioner, som den foretagne gennemgang af stemmesedlerne og valgboerne har givet ministeriet anledning til.

Økonomi- og indenrigsministeren har fremsendt 33 klager vedrørende valget.

3. Valghandlingen

Først behandles spørgsmålet om selve valghandlingen og forskellige problemer hermed.

A. Økonomi- og Indenrigsministeriets redegørelse for gennemgangen af stemmesedlerne og valgboerne m.v.

Den gennemgang af stemmesedlerne og valgboerne, der er foretaget i forbindelse med den endelige opgørelse af valget, har givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til nedenstående bemærkninger om stemmesedlerne (1), valgboerne (2), kandidatfortegnelserne (3), de ugyldige stemmer (4) og brevstemmer, der ikke er taget i betragtning (5). Endvidere har ministeriet fundet det relevant at oplyse Folketinget om sammenblanding af brevstemmer til valget til Europa-Parlamentet og folketingsvalget og øvrige spørgsmål om brevstemmer (6).

Et bilag med en opgørelse af brevstemmer og ugyldige stemmer er omdelt til udvalget.

1. Stemmesedlerne

1.1. Regler om stemmesedlernes indhold og udformning

De nærmere regler om *stemmesedlernes indhold og udformning* er i henhold til § 43, stk. 4, i lov om valg til Folketinget (folketingsvalgloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014, fastsat i bekendtgørelse nr. 1519 af 14. december 2017 om stemmesedler til brug ved folketingsvalg (herefter stemmeseddelbekendtgørelsen).

Kandidaternes navne skal som hovedregel opføres i én kolonne. I tilfælde, hvor der til valget er opstillet et så stort antal kandidater, at stemmesedlen vil blive uforholdsmæssig lang, såfremt kandidaternes navne anføres i én kolonne, kan valgbestyrelsen beslutte, at kandidaternes navne inden for hvert partifelt skal opføres i to eller flere kolonner (bekendtgørelsens § 10, stk. 1). I så fald skal kolonnerne adskilles fra hinanden af fede, lodrette streger (bekendtgørelsens § 10, stk. 2), da det er vigtigt at sikre, at de to kolonner er så skarpt adskilte, at det tilstrækkelig tydeligt fremgår, at et kryds sat til venstre for midterstregen er et kryds for kandidaten anført i venstre kolonne og ikke for kandidaten anført i højre kolonne.

Reglerne om stemmesedlerne er i øvrigt justeret i forhold til de regler, der fandt anvendelse ved folketingsvalget den 18. juni 2015, idet reglerne tager højde for, at partierne nu som følge af indførelse af opstillingsformen »prioriteret sideordnet opstilling« selv kan bestemme rækkefølgen af deres kandidater på stemmesedlen.

Ministeriet har desuden uddybet afsnittet om udarbejdelse af stemmesedler i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg på baggrund af ministeriets erfaringer fra folketingsvalget i 2015.

Ministeriet har som ved det foregående valg ladet fremstille et grafisk forlæg til stemmesedlen til brug for valgbestyrelserne ved trykning af stemmesedlerne. Forlægget og en vejledning hertil har omkostningsfrit kunnet hentes af valgbestyrelserne på ministeriets valghjemmeside, valg.oim.dk.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har den 28. maj 2019 – umiddelbart efter at Ankestyrelsen fremsendte fortegnelserne over de opstillede kandidater, opstillingsformer m.v. – desuden fremsendt en særskilt instruks til valgbestyrelserne om rækkefølgen og den grafiske opsætning af kandidaterne på stemmesedlen. Ministeriet har ikke gjort dette ved tidligere valg. I brevet gennemgik Økonomi- og Indenrigsministeriet storkreds for storkreds, i hvilken fortegnelse valgbestyrelsen skulle finde den rette rækkefølge for de enkelte partiers kandidater. Baggrunden herfor var den nye opstillingsform »prioriteret sideordnet opstilling«, som har gjort det muligt for partierne at bestemme rækkefølgen af kandidaterne på stemmesedlen individuelt for hver opstillingskreds. Reglerne herom er ganske komplicerede, og det var desuden det første valg, hvor reglerne fandt anvendelse. Hertil kommer, at der ved valget i 2015 var fejl på mange stemmesedler, heraf flere alvorlige fejl. Det var Økonomi- og Indenrigsministeriets ønske med det nævnte brev at medvirke til nedbringelsen af antallet af fejl på stemmesedlerne. Ministeriet har fået god respons på brevet fra kommunerne, hvor flere har givet udtryk for, at brevet var en god hjælp i arbejdet med at udforme stemmesedler, hvilket foregår under stort tidspres.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har desuden som hidtil stået til rådighed for rådgivning om kandidatrækkefølge m.v. pr. telefon og e-mail. Ministeriet har forud for valgbestyrelsernes fremstilling af stemmesedler ved flere lejligheder indskærpet, at ministeriet skal kontaktes ved den mind-

ste tvivl om udformningen af stemmesedlerne uanset tidspunktet.

1.2. Udformning af stemmesedler ved folketingsvalget den 5. juni 2019

Som det fremgår nedenfor, er der ved dette valg – sammenlignet med folketingsvalget i 2015 – sket væsentlig færre og mindre alvorlige fejl i forbindelse med udformningen af stemmesedler.

Valgbestyrelserne for alle på nær 11 opstillingskredse har fået fremstillet stemmesedler med kandidaternes navne i to kolonner. Således har f.eks. samtlige kredse i Københavns, Sjællands, Syddjyllands, Østjyllands og Vestjyllands Storkredse stemmesedler i to kolonner.

Dermed fortsætter den tendens, som kunne observeres efter folketingsvalgene i 2007, 2011 og 2015, hvor der var en betragtelig stigning i antallet af stemmesedler, hvor kandidaternes navne var opført i to kolonner, (henholdsvis 25 i 2007, 26 i 2011 og 43 i 2015) i forhold til folketingsvalget i 2005, hvor det blot var en enkelt valgbestyrelse, der havde fået fremstillet stemmesedler med kandidaternes navne i to kolonner. Den store andel af stemmesedlerne, der har kandidaterne anført i to kolonner, er utvivlsomt en følge af valgkredsreformen i 2007, der bl.a. har medført, at antallet af kandidater i de enkelte nye storkredse (900 kandidater i 10 storkredse) generelt er øget sammenlignet med antallet af kandidater i de tidligere stor- og amtskredse. (I 2005 opstillede 947 kandidater i 17 stor- og amtskredse). Ved valget den 5. juni 2019 har det imidlertid formentlig også spillet en rolle, at der sammenlignet med de foregående valg var et højt antal opstillingsberettigede partier, hvilket har et samlet højere antal kandidater som naturlig konsekvens. Således var der som anført 900 kandidater opstillet mod 799 ved valget i 2015.

De længste stemmesedler var stemmesedlerne for Østjyllands Storkreds, 9. kreds, Skanderborg, der var ca. 98 cm lange og havde kandidaterne anført i én kolonne.

1.3. Fejl ved udformning af stemmesedler

På stemmesedlerne for Københavns Omegns Storkreds, 1. kreds, Gentofte, er kandidaterne uden for partierne i storkredsen anført med fede typer, selv om ingen af de to kandidater var opstillet i denne opstillingskreds.

Traditionelt har der på stemmesedlerne altid efter den sidste vandrette streg, der afgrænser det sidste partifelt eller – hvis der er opstillet kandidater uden for partierne – feltet til disse kandidater, været efterladt lidt blank plads. Den »blanke plads« ikke et krav, der fremgår af stemmeseddelbekendtgørelsen.

Stemmesedlerne for Syddjyllands Storkreds, 11. og 12. kreds, Kolding Nord og Kolding Syd, er skåret lige efter den sidste vandrette streg, der afgrænser det sidste felt på stemmesedlen. På disse stemmesedler var der således ikke efterladt lidt blank plads.

På stemmesedlerne for Københavns Omegns Storkreds, 7. kreds, Taastrup, er der imidlertid efterladt et blankt felt på størrelse med flere af partifelterne på stemmesedlen (ca. 2,6

cm). Det samme gør sig gældende i Sjællands Storkreds, 3. kreds, Vordingborg, hvor det blanke felt var 6,4 cm.

Et så stort blankt felt på stemmesedlen kan give vælgerne anledning til at tro, at feltet kan udfyldes med f.eks. navnet på et parti eller en kandidat, eller kan indbyde til, at vælgerne skriver f.eks. et politisk budskab. I begge tilfælde vil en sådan påskrift på stemmesedlen føre til, at stemmesedlen anses for ugyldig. For god ordens skyld bemærkes, at der ikke i disse to kredse ses et højere antal ugyldige stemmesedler som følge af påskrift eller andet særpræg sammenlignet med gennemsnittet for de øvrige kredse.

På ovenstående baggrund vil Økonomi- og Indenrigsministeriet tydeliggøre over for kommunerne i fremtidige valgvejledninger, at der skal efterlades lidt blank plads efter det sidste partifelt henholdsvis felt til kandidater uden for partierne på stemmesedlen, men at der ikke skal efterlades et helt blankt felt efter det sidste felt.

På stemmesedlen for Sjællands Storkreds, 4. kreds, Næstved, var de to kandidater for E. Klaus Riskær Pedersen placeret under hinanden i venstre kolonne, mens der i den højre kolonne var efterladt to tomme kandidatfelter. Når stemmesedlen er i to kolonner, skal kandidaterne fordeles ligeligt mellem kolonnerne, jf. stemmeseddelbekendtgørelsens § 10, stk. 2. For et parti med to kandidater skal der derfor anføres en kandidat i hver kolonne.

På stemmesedlen for Sjællands Storkreds, 6. kreds, Køge, er navnet på kandidaten Jacob Mark for F. SF – Socialistisk Folkeparti stavet forkert, idet Jacob er stavet »Jakob«.

På stemmesedlen for Sjællands Storkreds, 7. kreds, Greve, og 9. kreds, Holbæk, og for Nordjyllands Storkreds, 1. kreds, Frederikshavn, og 7. 8. og 9. kreds, Aalborg Øst, Aalborg Vest og Aalborg Nord, er afkrydsningsrubrikkerne i underkanten af at opfylde stemmeseddelbekendtgørelsens krav. Efter bekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 9 skal afkrydsningsrubrikkerne ud for partinavne henholdsvis kandidatnavne have en sådan størrelse, at der er rigelig plads til at sætte et kryds, dog mindst 5 x 5 mm henholdsvis 4 x 4 mm. I disse kredse opfylder afkrydsningsrubrikkerne alene de fastsatte krav til størrelsen, hvis de udvendige streger på rubrikkerne medregnes (for så vidt angår Holbækkredsen, alene vedrørende afkrydsningsrubrikken ud for partinavnene). Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse skal de nævnte mål imidlertid forstås som afkrydsningsrubrikkeres indvendige mål, idet målene referer til den plads, der er til rådighed til at sætte et kryds. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil tydeliggøre dette over for kommunerne i ministeriets fremtidige valgvejledninger.

På stemmesedlen for Sjællands Storkreds, 11. kreds, Ringsted, er der tre steder på stemmesedlen en opsætningsfejl, som indebærer, at et eller to bogstaver i en kandidats navn står med almindelige typer, mens de øvrige bogstaver i kandidatens navn (korrekt) står med fede typer.

Fejlen i stemmesedlerne er omtalt i kredsens valgbog, jf. nærmere nedenfor i afsnit 2.5.4, hvoraf det fremgår, at fejlen blev konstateret dagen før valget.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at ministeriet ikke forud for valget var orienteret om, at valgbestyrelsen havde konstateret fejl i de fremstillede stemmesedler. Ministeriet har over for kommunen mindet om, at ministeriet skal orienteres om alle typer fejl i stemmesedler – selv om fejlen(e) måtte være mindre og ikke kræver kompenserende foranstaltninger som f.eks. opslag på valgstederne – således som det fremgår af ministeriets valgvejledning (afsnit 6.11.3).

På stemmesedlerne for Sydjyllands Storkreds, 4. kreds, Esbjerg By, og 5. kreds, Esbjerg Omegn, er navnet på kandidaten Annette Tandrup Beier Andersen for O. Dansk Folkeparti stavet forkert, idet Annette er stavet »Anette«.

På stemmesedlerne for Sydjyllands Storkreds, 11. og 12. kreds, Kolding Nord og Kolding Syd, er det nederste felt afsluttet med en meget fed vandret streg og ikke blot den fede vandrette streg, som partifelterne skal adskilles fra hinanden ved, jf. stemmeseddelbekendtgørelsens § 3, stk. 2.

På stemmesedlerne for Sydjyllands Storkreds, 13. kreds, Haderslev, er navnene på de kandidater, der er opstillet i kredsen, anført med hvad der fremstår som lige så fede typer som partinavnene og bogstavbetegnelserne. Efter stemmeseddelbekendtgørelsens § 4, stk. 1, skal partiets navn anføres med fede typer, mens navnene på de kandidater, der er opstillet i vedkommende opstillingskreds, efter bekendtgørelsens § 5, stk. 2, skal anføres med halvfede typer.

På stemmesedlerne for Vestjyllands Storkreds, 1. kreds, Struer, og 10. kreds, Holstebro, er kandidaternes navne anført i to kolonner, bortset fra partiet E. Klaus Riskær Pedersen, som havde én kandidat i kredsen. For dette parti er partifeltet udformet med én kolonne. Herved adskiller partifeltet sig visuelt fra de øvrige partifelter på stemmesedlen.

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at valgbestyrelsens beslutning om, at kandidaternes navne inden for hvert partifelt skal opføres i to eller flere lodrette kolonner, i givet fald skal omfatte alle partier. Dette gælder også for partier, der alene har én kandidat i storkredsen. I sådanne tilfælde skal partifeltet således også opdeles i to kolonner adskilt af en fed streg, og partiets ene kandidat anføres i den venstre kolonne.

På stemmesedlerne for Nordjyllands Storkreds, 1. kreds, Frederikshavn, er betegnelsen for opstillingskredsen anført med fede typer og ikke almindelige typer som foreskrevet i stemmeseddelbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

1.4 Sammenfatning om stemmesedler

De nævnte fejl må efter ministeriets opfattelse imidlertid alle betegnes som fejl af mindre betydning, der ikke kan antages at have haft indvirkning på stemmeafgivningen.

Samlet set er der efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ved dette valg sket væsentlig færre og mindre alvorlige fejl i forbindelse med valgbestyrelsernes udformning af stemmesedler. Ved folketingsvalget i 2015 var der tale om langt flere og mere alvorlige fejl. Ministeriet tilkendegav i forbindelse med valget i 2015, at de skete fejl ville indgå i ministeriets løbende overvejelser om en mere hensigtsmæssig vejledning af valgbestyrelserne om opsætning og frem-

stilling af stemmesedlerne, herunder med henblik på at sikre mere ensartede stemmesedler.

Økonomi- og Indenrigsministeriet oplever, at kommunerne tager positivt imod ministeriets stemmeseddelforlæg og den øvrige konkrete vejledning og instruktion, som ministeriet denne gang har udsendt vedrørende udformning af stemmesedler. Ministeriet vil fortsat have fokus på tiltag, der kan nedbringe antallet af fejl og bidrage til mere ensartede stemmesedler.

2. Valgbøgerne

Valgbøgerne er gennemgået af Danmarks Statistik for Økonomi- og Indenrigsministeriet. Ved gennemgangen af valgbøgerne er der i nogle få tilfælde konstateret forskellige sammentællingsfejl m.v., der alle har kunnet berigtiges efter telefonisk henvendelse til de pågældende valgbestyrelser.

2.1. Indhold og udformning

Der er foretaget enkelte ændringer af valgbogen i forhold til den valgbog, der blev benyttet ved folketingsvalget i 2011 og 2015. Ændringerne er en følge af de nye opstillingsformer (»prioriteret sideordnet opstilling« og »valg på personlige stemmer«), som blev indført pr. 1. november 2017, hvor reglerne om de nye opstillingsformer trådte i kraft.

Alle valgbestyrelser benytter KMD A/S' valgopgørelses-system, hvorfra valgbestyrelsen kan udskrive sin valgbog med bilag.

Alle valgbestyrelser har således via KMD A/S' valgopgørelsessystem elektronisk overført de dele af selve valgbogen, der kan overføres elektronisk, til Danmarks Statistik sammen med bilaget med opgørelsen pr. afstemningsområde af personlige stemmer og partistemmer. Valgbestyrelserne har endvidere indsendt en papirudgave af selve valgbogen via sikker e-post til både ministeriet og Danmarks Statistik. Det nævnte bilag til valgbogen er alene indsendt elektronisk.

De indsendte eksemplarer af valgbøger på papir har alle været af tilfredsstillende kvalitet.

Ved kontrollen af, at indholdet af de elektronisk overførte oplysninger til Danmarks Statistik er identisk med indholdet af valgbestyrelsernes papirvalgbog, er det i alle tilfælde konstateret, at dette var tilfældet.

Det kan endelig tilføjes, at det af valgbøgerne fremgår, at antallet af afstemningsområder/afstemningssteder siden folketingsvalget i 2015 er reduceret fra 1.389 til 1.384.

2.2. Fejl og mangler bortset fra fejl vedrørende kandidaternes stemmetal

Ved gennemgangen af valgbøgerne blev der i fire valgbøger konstateret fejl på side 9 vedrørende ikke rettidigt modtagne brevstemmer. Tallene angivet i valgbøgerne så meget høje ud, og de ansvarlige valgbestyrelser meddelte efter telefonisk henvendelse, at der var tale om fejl. Der blev i alle tilfælde indsendt en ny, korrekt udgave af side 9.

I syv valgbøger blev der konstateret fejl i regnskabet for ugyldige stemmesedler. I alle tilfælde var feltet vedrørende ugyldighedsgrunden »Kryds i ordene »Uden for partierne«« udfyldt i valgbogen, hvilket ikke er en mulighed, hvis der

kun er én kandidat uden for partierne. I fem tilfælde blev ugyldighedsgrunden i stedet sat i feltet »Kryds uden for partifelterne«, og i et tilfælde blev ugyldighedsgrunden sat i feltet »Overstreget, udvisket eller halvt kryds«. I Sydjyllands Storkreds, 1. kreds, Sønderborg, i både Augustenborg og Broager blev der flyttet en stemme til kandidaten uden for partierne, Michael Thomsen, således at han blev tildelt to stemmer mere.

I tre valgbøger var der fejl i stemmesedelregnskabet. Der er i alle tre tilfælde tale om en indtastningsfejl. I 3. kreds, Tønder, i Sydjyllands Storkreds var der forskel på mere end 600 mellem aktuelt og beregnet antal stemmesedler i Løgumkloster. Det er ikke en fejl, der kan ses i papirvalgbogen, og fejlen er rettet elektronisk. I 1. kreds, Helsingør, i Nordsjællands Storkreds var der skrevet 60 brevstemmer for meget på i afstemningsområde Hornbæk Skole. I 4. kreds, Esbjerg By, i Sydjyllands Storkreds i afstemningsområde Esbjerg Rådhus var der skrevet 1.000 for lidt i feltet »Optalte ikke udleverede stemmesedler«. I de to sidste tilfælde er der indsendt rettelsesblad for side 28, og fejlen er ligeledes rettet i den elektroniske valgbog.

Der var fejl i valgbøgerne vedrørende fordeling af partistemmer afgivet på partiet »E. Klaus Riskær Pedersen« i otte opstillingskredse i Sjællands Storkreds. Fejlen blev i første omgang opdaget vedrørende valgbogen for 10. kreds, Kalundborg, hvilket bevirkede en undersøgelse af årsagen. Fejlen skyldtes en beregningsfejl i KMD A/S's system vedrørende fordeling af partistemmer, når der er sideordnet opstilling med fordeling af partistemmer, hvor ikke alle kandidater er opstillet i alle opstillingskredse. Denne opstillingsmetode er kun valgt for »E. Klaus Riskær Pedersen« i Sjællands Storkreds i opstillingskredse 1. Lolland, 2. Guldborgsund, 7. Greve, 8. Roskilde, 9. Holbæk, 10. Kalundborg, 11. Ringsted og 12. Slagelse. KMD A/S har rettet fejlen i systemet, og der er blevet tilsendt nye valgbøger eller nye sider til valgbogen for de relevante kredse.

2.3. Fejl vedrørende kandidaternes stemmetal

Ved den talmæssige revision af valgbogen kan det ikke kontrolleres, hvorvidt de personlige stemmetal, der er anført for de enkelte kandidater, er korrekte, herunder at der ikke er sket ombytning af personlige stemmetal el.lign. Som et supplement til den talmæssige revision foretager Danmarks Statistik derfor i et vist omfang en kritisk revision bestående i, at man sideløbende med den talmæssige revision gennemgår tallene for de personlige stemmer for at vurdere, om de forekommer rigtige ud fra kandidaternes placering på stemmesedlen i den pågældende opstillingskreds, kandidatens bopæl m.v. En sådan vurdering er i sagens natur af overordnet karakter og skal foretages inden for de snævre tidsrammer, der gælder for valgopgørelsen.

Siden folketingsvalget i 2001 har der ved gennemgangen af valgbøgerne været anvendt et analyseværktøj, som kan afdække, om der er variationer i personlige stemmetal, der er atypiske, og som derfor eventuelt kan være udtryk for, at der er fejl vedrørende de personlige stemmer (stemmeandelsafvigelsesindikatoren).

Der var 16 tilfælde, hvor de nærmere undersøgelser medførte, at opstillingskredsen erkendte, at der var sket ombytning af stemmetal. Det drejer sig om:

- 1) Københavns Storkreds, 10. kreds, Falkoner, afstemningsstedet Søerne, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for O. Dansk Folkeparti, idet Martin Henriksen havde fået 0 stemmer og Susanne Damsgaard havde fået 31 stemmer, hvilket afviger fra deres stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 2) Københavns Omegns Storkreds, 4. kreds, Rødovre, afstemningsstedet Herlev Medborgerhus, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for A. Socialdemokratiet, idet Mattias Tesfaye havde fået usædvanligt få stemmer i dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen, mens Malthe Johan Poulsen havde fået usædvanlig mange stemmer.
- 3) Bornholms Storkreds, 2. kreds, Aakirkeby, afstemningsstedet Pedersker, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for K. Kristendemokraterne, idet Niels Chresten Andersen havde fået 0 stemmer i dette område, mens Jacob Hellwing havde fået 6 stemmer, hvilket var omvendt stemmetal for de to kandidater sammenlignet med deres stemmer i hele opstillingskredsen.
- 4) Sjællands Storkreds, 2. kreds, Guldborgsund, afstemningsstedet Lindeskov, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for F. SF – Socialistisk Folkeparti, idet Annemette Schønberg Johnsen havde fået 0 stemmer, mens Michael Graakjær havde fået mange stemmer på dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 5) Sjællands Storkreds, 4. kreds, Næstved, afstemningsstedet Herlufsholmhallen, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for D. Nye Borgerlige, idet Peter Seier Christensen havde fået meget få stemmer i dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen, mens Bo Erik Hansen havde fået usædvanlig mange stemmer.
- 6) Sydjyllands Storkreds, 3. kreds, Tønder, afstemningssted Toftlund, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for B. Radikale Venstre, idet Lotte Roed havde fået meget få stemmer i dette område sammenlignet med hendes stemmetal i hele opstillingskredsen, mens Rune Christiansen havde fået usædvanlig mange stemmer.
- 7) Sydjyllands Storkreds, 3. kreds, Tønder, afstemningssted Brøns, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for V. Venstre – Danmarks Liberale Parti, idet Hans Christian Schmidt havde fået 0 stemmer, mens Hans Nissen Rosenberg havde fået usædvanlig mange stemmer sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 8) Sydjyllands Storkreds, 8. kreds, Vejle Nord, afstemningsområdet Kollerup-Sandved Nord, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne, idet Rasmus Vestergaard Madsen havde fået 0 stemmer i dette område, mens Henning Hyllested havde fået usædvanlig mange stemmer i forhold til hans stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 9) Sydjyllands Storkreds, 13. kreds, Haderslev, afstemningsstedet Simmersted, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for O. Dansk Folkeparti, idet Kristian Thulesen Dahl havde fået 0 stemmer i dette område, mens Kenneth Fredslund Petersen havde fået usædvanlig mange stemmer sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 10) Østjyllands Storkreds, 5. kreds, Djurs, afstemningsstedet Kolind, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for B. Radikale Venstre, idet Morten Østergaard havde fået meget få stemmer i dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen, mens Anne Sophie Callesen havde fået usædvanlig mange stemmer.
- 11) Østjyllands Storkreds, 6. kreds, Randers Nord, afstemningsstedet Gjerlev Aktivitetshus, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for F. SF – Socialistisk Folkeparti, idet Charlotte Broman Mølbæk havde fået 0 stemmer, mens Charlotte Vindeløv havde fået usædvanlig mange stemmer sammenlignet med hendes stemmetal i hele opstillingskredsen. Den 11. juni 2019 modtog Danmarks Statistik et rettelsesblad og en elektronisk opdatering, hvor det blev berigtiget, at der er tale om en stemmeombytning. Økonomi- og Indenrigsministeriet kan supplerende oplyse, at ministeriet har modtaget en valgklage fra Charlotte Vindeløv, folketingskandidat for F. SF – Socialistisk Folkeparti i Østjyllands Storkreds, vedrørende fintællingen i øvrigt i anledning af den skete fejl i optællingen på valgstedet Gjerlev Aktivitetshus i Randers Nord ved folketingsvalget den 5. juni 2019. Ministeriet henviser nærmere til ministeriets udtalelse over valgklagen, som er oversendt til Folketinget.
- 12) Østjyllands Storkreds, 9. kreds, Skanderborg, afstemningsstedet Virring, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for B. Radikale Venstre, idet Morten Østergaard havde fået 0 stemmer i dette område, mens Morten Kjær Sørensen havde fået usædvanlig mange stemmer i dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 13) Østjyllands Storkreds, 10. kreds, Horsens, afstemningsstedet Dagnæs, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for D. Nye Borgerlige, idet Lars Boje Mathiesen havde fået 0 stemmer i dette område, mens Lars Axel Nielsen havde fået usædvanlig mange stemmer i dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen.
- 14) Østjyllands Storkreds, 11. kreds, Hedensted, afstemningsstedet Juelsminde/Klaking, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for B. Radikale Venstre, idet Morten Østergaard havde fået 0 stemmer i dette område, mens Søren Bo Pedersen og Morten Kjær Sørensen havde fået usædvanlig

mange stemmer i dette område sammenlignet med deres stemmetal i hele opstillingskredsen.

- 15) Vestjyllands Storkreds, 11. kreds, Ringkøbing, afstemningsstedet Skjern, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidat for F. SF – Socialistisk Folkeparti, idet Peter Nowack havde fået usædvanlig mange stemmer i dette område sammenlignet med hans stemmetal i hele opstillingskredsen, mens der var 0 partistemmer.
- 16) Nordjyllands Storkreds, 5. kreds, Himmerlandskredsen, afstemningsstedet Aars, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for K. Kristendemokraterne, idet Piratheep Krishnapalan havde fået usædvanlig mange stemmer i dette område sammenlignet med hendes stemmetal i hele opstillingskredsen, mens der var få partistemmer.

I alle 16 tilfælde, hvor der blev konstateret fejl, er de personlige stemmetal blevet rettet, således at de korrekte tal indgår i valgopgørelsen. Der er indsendt relevante rettelsesblade til valgbojerne, og rettelserne er også blevet gennemført i de elektroniske valgbojer.

I alt har 31 kandidater fået korrigeret deres stemmetal som følge af ombytninger af stemmetal, som blev opdaget i forbindelse med Danmarks Statistiks revision. I fire tilfælde har ombytningen medført, at der blev flyttet stemmer fra kandidaterne til partistemmerne.

For A. Socialdemokratiet fik Mattias Tesfaye opjusteret sit stemmetal med 126 stemmer, mens Malthé Johan Poulsen fik nedjusteret sit stemmetal med 126 stemmer.

For B. Radikale Venstre fik Lotte Roed og Morten Østergaard opjusteret deres stemmetal med henholdsvis 14 og 94 stemmer, mens Anne Sophie Callesen, Rune Christiansen, Bassam El-Daoud, Ole Lynggaard Jørgensen, Søren Bo Pedersen, Morten Kjær Sørensen og Henrik Vinther fik nedjusteret deres stemmetal med henholdsvis 28 stemmer, 13 stemmer, 1 stemme, 1 stemme, 36 stemmer, 66 stemmer og 1 stemme. Antallet af partistemmer blev opjusteret med 36 stemmer.

For D. Nye Borgerlige fik Peter Seier Christensen og Lars Boje Mathiesen opjusteret deres stemmetal med henholdsvis 10 stemmer og 24 stemmer, mens Bo Erik Hansen og Lars Axel Nielsen fik nedjusteret deres stemmetal med henholdsvis 10 stemmer og 24 stemmer.

For F. SF – Socialistisk Folkeparti fik Annemette Schønberg Johnsen og Charlotte Bromann Mølbæk opjusteret deres stemmetal med henholdsvis 20 stemmer og 14 stemmer, mens Michael Graakjær, Peter Nowack og Charlotte Vindeløv fik nedjusteret deres stemmetal med henholdsvis 20 stemmer, 126 stemmer og 14 stemmer. Antallet af partistemmer blev opjusteret med 126 stemmer.

For K. Kristendemokraterne fik Niels Chresten Andersen opjusteret sit stemmetal med 6 stemmer, mens Jacob Hellwing og Piratheep Krishnapalan fik nedjusteret deres stemmetal med henholdsvis 6 stemmer og 42 stemmer. Antallet af partistemmer blev opjusteret med 42 stemmer.

For O. Dansk Folkeparti fik Kristian Thulesen Dahl og Martin Henriksen opjusteret deres stemmetal med henholdsvis 23 stemmer og 31 stemmer, mens Susanne Damsgaard og Kenneth Fredslund Petersen fik nedjusteret deres stemmetal med henholdsvis 30 stemmer og 23 stemmer. Antallet af partistemmer blev opjusteret med 1 stemme.

For V. Venstre – Danmarks Liberale Parti fik Hans Christian Schmidt opjusteret sit stemmetal med 42 stemmer, mens Hans Nissen Rosenberg fik nedjusteret sit stemmetal med 42 stemmer.

For Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne fik Rasmus Vestergaard Madsen opjusteret sit stemmetal med 5 stemmer, mens Henning Hyllested fik nedjusteret sit stemmetal med 5 stemmer.

De fundne fejl har i intet tilfælde haft betydning for kandidatudvælgelsen, men har i et tilfælde ombyttet den rækkefølge, kredsmandaterne er blevet valgt i, og i seks tilfælde ombyttet stedfortræderrækkefølgen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan supplerende oplyse, at ministeriet fra Abbas Razvi, Herlev, folketingskandidat for B. Radikale Venstre i Københavns Omegns Storkreds, har modtaget en valgklage, hvori Abbas Razvi har anmodet om fornyet fintælling af sine personlige stemmer på samtlige valgsteder i Lyngbykredsen og Gladsaxe-kredsen. Ministeriet henviser nærmere til ministeriets udtalelse over valgklagen, som er oversendt til Folketinget.

2.4. Lodtrækninger

I folketingsvalglovens § 73, stk. 5, 3. pkt., er det fastsat, at økonomi- og indenrigsministeren foretager lodtrækning i de tilfælde, hvor to eller flere kandidater er lige berettiget til en partistemme.

Der var i alt 18 lodtrækningstilfælde af den type fordelt på 16 valgbojer. De pågældende valgbojer er af Danmarks Statistik berigtiget med lodtrækningens resultat. I intet tilfælde har lodtrækningens resultat haft betydning for kandidatudvælgelsen eller stedfortræderrækkefølgen.

Alle valgbojer indeholdt den foreskrevne markering af, at der forelå en lodtrækningssituation.

2.5. Bemærkninger i valgbojerne

2.5.1. Indledning

I 66 valgbojer er der gjort bemærkninger om valgets forberedelse, om afstemningens gennemførelse på valgdagen, om mere væsentlige stemmeforskydninger ved fintællingen i forhold til optællingen på valgaftenen, om mulige forklaringer på uoverensstemmelser i stemmeseddelregnskabet m.v. 26 valgbojer har ikke bemærkninger.

Blandt de tilførte bemærkninger til valgbojerne skal Økonomi- og Indenrigsministeriet særlig bemærke følgende:

2.5.2. Oplysning om fødselsdato

I en række kredse (Valby, Vesterbro, Fredensborg, Hvidovre, Brøndby, Holbæk, Varde, Haderslev og Silkeborg Nord) har vælgere desuden kommenteret eller protesteret over at skulle oplyse deres fødselsdato til valglisteføreren.

Nogle steder har vælgere forladt afstemningsstedet uden at stemme, fordi de blev bedt om at oplyse deres fødselsdato.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at det siden en ændring af folketingsvalgloven, der trådte i kraft den 1. januar 2013 (lov nr. 1252 af 18. december 2012), har været et krav, at vælgeren skal oplyse sin fødselsdato. Kravet indførtes for at højne sikkerheden af identifikationen af vælgeren. Efter folketingsvalglovens § 47, 4. pkt., skal valglisteføreren således forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato.

Det bemærkes desuden, at antallet af kredse, hvor disse episoder har fundet sted (9), baseret på oplysningerne i valgboøgerne er på samme niveau som ved valget til Europa-Parlamentet i 2014 (10) og folketingsvalget i 2015 (9) og lidt højere end ved valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019 (6).

2.5.3. Bemærkninger om brevstemmer

I en lang række valgboøger er der bemærkninger om problemer med brevstemmer, herunder problemer som følge af sammenblanding af brevstemmemateriale til valg til Europa-Parlamentet og til folketingsvalg. Herom henvises til afsnit 6.

2.5.4. Øvrige bemærkninger

Valgbogen for Københavns Storkreds, 1. kreds, Østerbro, indeholder på side 5 en bemærkning om, at to stemmesedler ved en fejl blev udleveret. To vælgere havde brevstemt. Deres brevstemme blev fundet frem og forevist dem. På et valgsted skabte TV 2 Lorry lidt ventetid for vælgere, som ikke ville filmes, men der opstod ikke kø. Der var valgagitation uden for valgsted, hvilket blev påtalt og ophørte. Tre brevstemmer blev i løbet af valgdagen gjort til ikke i betragtning tagne, fordi de rettelig var til valget til Europa-Parlamentet, og vælgerne kunne derfor stemme. To vælgere på Rigshospitalet ville stemme på ét valgsted, men hørte til et andet afstemningsområde. Der var 5 minutters digitalt nedbrud med lille kø til følge.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 2. kreds, Sundbyvester, indeholder på side 5 en bemærkning om, at tre vælgere havde brevstemt og fik forevist brevstemmen. En mand ville med sin mor ind i stemmeboksen og sætte hendes kryds. Dette blev ikke tilladt. En vælger var utilfreds med, at kandidaten Mads Palsvig ikke var på stemmesedlen. Man henviste til Økonomi- og Indenrigsministeriets kandidatliste. Der er udleveret to stemmesedler for meget, fordi de hang sammen. På et valgsted blev valgagitation påtalt og ophørte. En vælger havde brevstemt og ville ændre stemmen, hvilket blev afvist. To vælgere mødte op sammen, og den ene gik ind i den andens stemmeboks. Valghandlingen blev afbrudt og stemmesedlen ombyttet. På side 27 er der en bemærkning om, at der for et valgsted på valgaftenen alene blev indberettet afgivne stemmer uden brevstemmer. Der var i alt 1.249 afgivne brevstemmer optalt på valgaftenen.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 3. kreds, Indre By, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger, som var registreret som havende brevstemt, fik lov at stemme, da det var en brevstemme til valget til Europa-Parlamentet.

Den blev registreret som ikke taget i betragtning. Tre vælgere havde brevstemt. Brevstemmen blev fundet og vælgerne afvist. Tre vælgere blev afvist på grund af manglende valgret, og tre blev oprettet som vælgere. En del vælgere blev henvist til andet valgsted. To borgere fik at vide, at de selv skulle møde op. Et kandidatopslag var afkrydset og blev udskiftet. Statsministerens stemmeafgivning skabte forsinkelse.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 4. kreds, Sundbyøster, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger blev afvist, da hendes mand tidligere på dagen ved en fejl havde fået lov at stemme med hendes valgkort. Det kunne ikke sandsynliggøres, at det var foregået som beskrevet. Der blev fundet en stemmeseddel med post-it med anmodning om politi påklistret. Politiet blev kontaktet. Tilbage meldingen var, at der ikke foretages yderligere. Stemmesedlen indgår i optælling. En indsamler fra Red Barnet blev afvist efter påtrængende adfærd.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 5. kreds, Nørrebro, indeholder på side 4 en bemærkning om, at en far mødte op med sin søns valgkort og en værgemålsfuldmagt for at stemme på hans vegne. Økonomi- og Indenrigsministeriet blev kontaktet, da fuldmagten gjaldt alle gøremål, men det blev bekræftet, at dette ikke gælder valghandlingen. Faren blev informeret om, at han kunne møde op med sønnen og fungere som dennes personligt udpegede hjælper, og i så fald ville sønnen kunne afgive sin stemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker hertil, at valgret udøves ved personligt fremmøde, jf. folketingsvalglovens § 47, 1. pkt. Det er således ikke muligt at give fuldmagt til andre til at stemme, ligesom en udpeget værge heller ikke kan udøve valgretten på vegne af en person under værgemål.

Valgbogen for Nørrebrokredsen indeholder på side 5 en bemærkning om, at flere fremmødte vælgere havde brevstemt. De fik forevist brevstemmen og blev afvist. Nogle af dem troede, at de havde brevstemt til valget til Europa-Parlamentet og ikke folketingsvalget. To brevstemmer blev registreret som ikke taget i betragtning, og vælgeren stemte. To borgere ville stemme, men havde ikke stemmeret ifølge folkeregisteret. En vælger var ikke på valglisten, men på valglisten i Grønland.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 6. kreds, Bispebjerg, indeholder på side 5 en bemærkning om, at tre vælgere havde brevstemt og blev afvist. En mand oplyste, at hans kæreste havde stemt med hans valgkort. Valgkortet blev fundet, og han fik ikke lov at stemme, da forløbet ikke var tilstrækkeligt sandsynliggjort. På et valgsted blev valgagitation påtalt og ophørte. To borgere var ikke på valglisten, fordi de var flyttet. En brevstemme blev gjort til ikke i betragtning tagen, fordi den rettelig var til valget til Europa-Parlamentet, og vælgeren kunne derfor stemme.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 7. kreds, Brønshøj, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der blev nedtaget to valgplakater ved en p-plads. To stemmesedler blev udleveret ved en fejl, fordi de klistrede sammen. Otte vælgere ville stemme, men havde brevstemt og blev afvist. En

vælgers brevstemme blev gjort til ikke i betragtning tagen efter vejledning fra folkeregisteret, og vælgeren fik stemt.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 8. kreds, Valby, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger fik oplyst at have brevstemt, men benægtede dette. Det viste sig, at to vælgere havde næsten ens navne og samme fødselsdato, hvorfor de var blevet forvekslet. Vælgeren fik lov til at stemme. To stemmesedler blev udleveret ved en fejl (en blank blev fundet sammenklistret med en udfyldt ved optællingen). En vælger ville ikke oplyse fødselsdato, men noterede dato på valgkortet, og valgbordet udleverede stemmeseddel. Et ægtepar, hvor den ene var svagtseende og døv og den anden stum, insisterede med fagter på at stemme sammen. De fungerede som personlige hjælpere for hinanden og afgav stemme i samme stemmeboks.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 9. kreds, Vesterbro, indeholder på side 4 en bemærkning om, at en brevstemme fra en fremmødt vælger blev omregistreret til ikke taget i betragtning, da det var en brevstemme til valget til Europa-Parlamentet. Vælgeren fik derfor lov at stemme. Valgstedet Oehlenschlägersgades Skole var ændret til Vesterbro Bibliotek og Kulturhus på grund af skolerenovering. Ekstra Bladet og Politiken bragte historier om, at det var flyttet, fordi kandidaten Rasmus Paludan skulle stemme der. Økonomi- og Indenrigsministeriet og de to medier blev kontaktet med information om, at valgstedet var flyttet på grund af skolerenoveringen og ikke på grund af Rasmus Paludan. På side 5 indeholder valgbogen en bemærkning om, at vælgere tre gange havde skrevet på opslagene, som derfor blev udskiftet. En vælger påbegyndte valgagitation og klippede sin stemmeseddel over. To vælgere havde brevstemt og blev afvist. Fiskerihavnens Venner lavede valgagitation, som blev påtalt og ophørte. En vælger forlod valgstedet med sin stemmeseddel, uden at de tilfornordede kunne stoppe ham. En vælger på valglisten i Jylland ville stemme og blev afvist. En vælger, der er registreret som havende stemt, møder op med sit valgkort. Fejlen bliver rettet, og vælgeren får stemt. En vælger havde brevstemt og mente, at hun i den forbindelse fik oplyst, at stemmen kunne omgøres. Vælgeren blev afvist. En vælger oplyste ikke fødselsdato og blev afvist.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at ministeriet blev kontaktet af Københavns Kommune, da flere medier bragte historier, der antydede, at der foreslå særlige sikkerhedsmæssige overvejelser bag ændring af valgstedet Oehlenschlägersgades Skole til Vesterbro Bibliotek og Kulturhus. Baggrunden for ændringen af valgstedet var alene den pågående renovering af Oehlenschlägersgades Skole. Skolen havde heller ikke været benyttet som valgsted ved valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019, og ved begge valg fremgik det ændrede valgsted af vælgernes valgkort.

For at der ikke fejlagtigt skulle skabes et billede af den sikkerhedsmæssige situation på valgstedet, kontaktede både Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet Ekstra Bladet, Politiken og B. T. Medierne reagerede hurtigt med korrektioner af eller tilføjelser til artiklerne på deres hjemmeside eller ved helt at fjerne omtalen af sagen.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 10. kreds, Falkoner, indeholder på side 5 en bemærkning om, at to vælgere henvendte sig på afstemningsstedet Skolen ved Søerne for at stemme. De var registreret som havende brevstemt, hvilket de påstod ikke at have gjort. Det blev konstateret, at der ikke var brevstemmer fra dem. Efter drøftelse med kommunens valgkontor blev det besluttet at lade dem afgive stemme. Den ene vælger havde imidlertid forladt afstemningsstedet. Der blev lagt telefonbesked, men vælgeren dukkede ikke op. På afstemningsstedet Bülowvejhallen stod det klart umiddelbart efter valgstedets åbning, at der på en pc med digital valgliste var data fra valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019. Kommunens valgkontor kontaktede KMD A/S, som oplyste, at det var nødvendigt at genstarte den digitale valgliste. Valgstyrerformanden traf derfor beslutning om kortvarigt at suspendere valghandlingen fra kl. ca. 9.55. De tilstedeværende vælgere blev orienteret om, at der ville være ventetid. De tekniske problemer blev løst efter ca. 15 minutter, og valghandlingen fortsatte herefter normalt.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 11. kreds, Slotskredsen, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der på tre afstemningssteder var nogle få vælgere, som var registreret som havende brevstemt, men som alligevel påstod uafhængigt af hinanden, at de ikke havde afgivet brevstemmer. Efter drøftelse med kommunens valgkontor blev det besluttet at lade dem stemme på de respektive afstemningssteder. På et afstemningssted fik en vælger udleveret stemmeseddel efter drøftelse med kommunens valgkontor og Økonomi- og Indenrigsministeriet, selv om vælgeren var registreret som havende stemt, da valgkortet ikke var muligt at finde på valgstedet.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 2. kreds, Lyngby, indeholder på side 5 en bemærkning om, at man på et afstemningssted talte om tre gange. Det formodes, at to vælgere mest sandsynligt har forladt afstemningsstedet medbringende deres stemmeseddel. På et andet afstemningssted er der en stemmeseddel mere, end der er valgkort. Det formodes, at der fejlagtigt er udleveret to stemmesedler til en vælger, fordi stemmesedlerne har klistret sammen.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 3. kreds, Gladsaxe, indeholder på side 4 en bemærkning om, at bundterne med stemmesedler med 500 stk. indeholdt varierende antal. Der blev korrigeret herfor i stemmeseddelregnskabet efter optælling på valgstederne. På side 27 er der en bemærkning om, at en brevstemme, som ikke skulle have været taget i betragtning på grund af manglende stempel, blev åbnet på valgaftenen. Valgbestyrelsen valgte at tage stemmesedlen i betragtning, eftersom der ikke var tvivl om vælgerens stemmeafgivning. Det manglende stempel var en administrativ fejl.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 4. kreds, Rødovre, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der i Rødovre Kommune er modtaget fem brevstemmer med morgenposten den 6. juni 2019. På side 5 er der en bemærkning om, at en ældre vælger ville stemme, men havde brevstemt. Ægtefællen var utilfreds med dårlig kommunikation om, at der kunne stemmes til både valg til Europa-Parlamen-

tet og folketingsvalg. En brevstemme til valget til Europa-Parlamentet var fejlregistreret på folketingsvalget for en vælger, der mødte frem på valgstedet. Der blev udleveret en stemmeseddel efter aftale med valgsekretariatet, hvilket giver en difference mellem udleverede stemmesedler og i alt afgivne stemmer.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 5. kreds, Hvidovre, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der fra leverandøren af stemmesedlerne var flere bundter, der ikke indeholdt 100 stk. stemmesedler som aftalt. På side 5 er der en bemærkning om, at der på et valgsted var lagt flyers fra Enhedslisten, som blev fjernet øjeblikkelig. En vælger var ked af, at Hvidovre Hospital ikke havde informeret om, at der er taxakørsel på valgdagen. Kl. ca. 19 gik en vælger gennem valglokalet og sagde »Nu er der fare på færde«, hvorefter politiet blev kontaktet. De tog hånd om situationen. En vælger ville ikke oplyse sin fødselsdato, da han var bange for, at det blev misbrugt. Hvidovre Nærradio mødte op uden at tilkendegive, hvem de var, og spurgte, om der var kommunalbestyrelsesmedlemmer til stede. På to valgsteder blev der på valgdagen fundet henholdsvis en og tre stemmeseddelkuverter, som var til valget til Europa-Parlamentet. Krydsene vedrørende brevstemmerne blev fjernet i den digitale valgliste, og brevstemmerne blev medtaget under ikke i betragtning tagne brevstemmer. Således har vælgerne kunnet stemme til Folketinget på valgdagen.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 6. kreds, Brøndby, indeholder på side 5 og i et vedhæftet tillæg til side 5 en bemærkning om, at en brevstemme ved en fejl var blevet noteret på et forkert cpr-nummer, hvorved en vælger fremgik som at have brevstemt. Den forkert indberettede brevstemme blev fremfundet, og vælgeren fik mulighed for at stemme alligevel. Den forkert indberettede stemme kunne endvidere ikke tages i betragtning, da vælgeren, der havde stemt, ikke var stemmeberettiget. Derfor er antallet af ikke i betragtning tagne brevstemmer justeret fra 2 til 3. Inden afstemningen blev der fjernet en valgplakat fra indkørslen til et afstemningssted. Fem vælgere mødte frem, som ikke mente at have brevstemt til dette valg, men til valget til Europa-Parlamentet. Man fandt brevstemmerne frem, og vælgerne blev afvist. I de tre tilfælde var brevstemmen desuden afgivet efter fristen for at brevstemme til valget til Europa-Parlamentet. Et par klagede over, at det ikke stod ved valgstedet, at man kan køre ind i skolegården, hvis man er handicappet/dårligt gående. De havde parkeret helt ude foran skolen og syntes, det har været ret hårdt at gå derind. Der blev sat ekstra skilt op og rykket rundt på skilt i forhold til handicapvenlig indkørsel. En person, der var under fuldt værgemål og derfor ikke på valglisten, mødte frem. En vælger ønskede ikke at oplyse sin fødselsdato til valgbordet. Valgsekretæren forklarede, at det var påkrævet ifølge valgloven. Vælger oplyste herefter fødselsdato. En vælger blev i stemmeboksen mundtligt guidet af en pårørende uden for boksen. Trods indgriben fra tilforordnet fortsatte den pårørende. Vælger lagde stemmesedlen i valgurnen. Valgstyreformanden kontaktede begge uden for valgstedet. De nægtede, at der skulle være fundet guidning sted. En borger vælte-

de ved kantsten uden for valgsted. Ambulance blev tilkaldt. Borgeren havde stemt. En vælger, der er bosat i Nordjylland, henvendte sig. Han var uforstående over for, at han ikke kunne stemme på valgstedet eller stemme via sin kæreste i Nordjylland. En valgsekretær forklarede valgreglerne og henviste ham til valgsekretariatet på rådhuset. En forhenværende borgmester uddelte flyers i nærheden af valgstedet. Valgformanden sikrede sig, at reglerne omkring agitation ved valgstedet blev overholdt og gjorde vedkommende bekendt ved regelsættet, hvorefter han efterkom ønsket. En vælger ville klage over, at han skulle fortælle sin fødselsdato. En fremmødt vælger var registreret som havende brevstemt. Dette benægtede han. Brevstemmen blev fremfundet, og det konstateredes, at underskriften på følgebrevet ikke matchede vælgerens underskrift. Borgerservice blev kontaktet. Det vurderedes, at der var tale om en fejl i forbindelse med brevstemmeafgivningen. Brevstemmen blev fjernet, og vælgeren afgav stemme på valgstedet. En vælger ville afgive stemme. Det var ikke muligt, da han er flyttet til kommunen efter skæringsdatoen og derfor står på valglisten i sin tidligere kommune.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 7. kreds, Taastrup, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger, der havde brevstemt, ønskede at stemme på valgdagen. I den forbindelse blev det konstateret, at en brevstemme fejlagtigt var taget i betragtning, på trods af at der ikke var anvendt korrekt stemmemateriale. Den blå inderkuvert var påskrevet Europa-Parlamentsvalget. Afstemningsstedet ændrede den pågældende stemme til ikke i betragtning tagen, og vælgeren fik lov til at stemme. Afstemningsstedet gennemgik herefter brevstemmerne på ny og konstaterede, at den samme fejl gjorde sig gældende for endnu en brevstemme.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 8. kreds, Ballerup, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et valgsted blev opsat en ekstra stemmeurne kl. 16.15. I nogle tilfælde ville stregkodelæseren ikke registrere valgkort. Det kan ikke udelukkes, at en vælger har stemt uden at blive registreret. På tre valgsteder blev valgplakater taget ned fra matriklen. En valgtilforordnet ankom beruset. Han blev sendt hjem og erstattet af en anden. En vælger, der ønskede at stemme med fuldmagt, blev med rette afvist. En vælger havde brevstemt og blev derfor afvist. To personer uddelte valgmateriale tæt på et valgsted og blev bortvist. Ved optælling af stemmesedler manglede der på et valgsted 100 stemmesedler ved bord 2. På et valgsted er der udleveret en stemmeseddel for meget.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har fra Ballerup Kommune fået oplyst, at der, for så vidt angår de 100 manglende stemmesedler, var tale om, at der var fra trykkeriets side var modtaget 100 stemmesedler for lidt i en pakke beregnet til det pågældende valgbord.

På side 27 i kredsens valgbog er der en bemærkning om, at tre ikke i betragtning tagne brevstemmer ikke var slettet på valglisten. Ved fintælling konstaterede man et bundt stemmesedler, hvor der var 20 i stedet for 25 stemmesedler. Enkelte vælgere må have taget stemmesedlen med hjem. En

brevstemme, der ikke kom i betragtning, er ved en fejl taget i betragtning. Der er derfor en stemme mere end fremmødte vælgere ifølge valglisten. Ved fintællingen blev valglisten gennemgået, og der blev fundet et valgkort, der ikke var registreret.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 1. kreds, Helsingør, indeholder på side 4 en bemærkning om, at kredsen havde modtaget opslag tilhørende opstillingskreds 3, Hillerød) og omvendt. Der blev produceret nye opslag i A3, som blev hængt op på valgstederne i stedet. Udskiftningen var afsluttet på alle valgsteder ca. 9.15. Nogle distrikter oplevede vælgere, som var registreret som havende brevstemt. Vælgerne oplyste, at de kun havde brevstemt til valget til Europa-Parlamentet. Ifølge inderkuvert, følgebrev og yderkuvert var brevstemmen imidlertid afgivet til folketingsvalg. De pågældende vælgere fik derfor ikke adgang til at stemme på valgstedet. På side 5 i valgbogen er der en bemærkning om, at en fremmødt vælger afvises på grund af registrering af brevstemme. Vælgeren afviste at have brevstemt og oplyste, at underskriften på følgebrev ikke var hendes. Det fastholdtes, at hun ikke kunne stemme, og der vejledtes om klageadgang.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at der er modtaget en valgklage fra vælgeren vedrørende den sidstnævnte episode.

I sin udtalelse til Folketinget finder Økonomi- og Indenrigsministeriet, som sagen foreligger oplyst, ikke, at der med den fornødne sikkerhed er grundlag for at tilsidesætte Helsingør Kommunes vurderinger i sagen. For det tilfælde, at en vælger på valgdagen møder op for at stemme og bestemt nægter at have brevstemt, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, vil det imidlertid efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke være i strid med valglovgivningen, hvis valgstyrene ud fra en konkret vurdering om, at der kan være begået en administrativ fejl el.lign., lader vælgeren stemme på valgdagen. Dette vil især gøre sig gældende i de tilfælde, hvor det umiddelbart fremgår, at underskriften på følgebrevet ikke tilhører vælgeren, og i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om, at underskriften tilhører vælgeren. Hvis valgstyrene lader vælgeren stemme på valgdagen, skal brevstemmen fjernes, og der skal gøres en bemærkning herom i valgbogen.

Af valgbogen fremgår det videre, at en vælger var vred over fejlinformation om at kunne stemme på valgdagen, uanset der var brevstemt. Pernille Vermund ankom med helikopter fra Kolding på boldbaner 250 m fra hendes valgsted. Det blev vurderet, at det hverken var forstyrrende for valgbehandlingen eller udtryk for valgagitation. Pressen fik efter vejledning af valgstyrrerformanden adgang til stemmelokalet, idet det blev påset, at det ikke virkede forstyrrende for handlingen i øvrigt.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 2. kreds, Fredensborg, indeholder i et tillæg til side 5 en bemærkning om, at en valgsekretær blev kontaktet af vælger, der på vej ind på afstemningsstedet havde modtaget en flyer fra Bedsteforældre for Asyl. På sedlen opfordredes til at »tænke over det når man stemmer«. Valgstyrrerformanden blev orien-

teret, og personerne blev bedt om at forlade området. Valgsekretariatet blev efterfølgende kontaktet, da de kom igen – denne gang på en p-plads. Da p-pladsen ikke er valgstedets område, var der ikke lovhjemmel til at sende dem længere væk. Fredensborgs borgmester gjorde opmærksom på, at to valgplakater hang for tæt på et afstemningssted. Efter kontakt til valgsekretariatet blev plakaterne klippet ned. En borger afleverede sin hustrus valgkort og fik ved en fejl udleveret en stemmeseddel. Fejlen blev opdaget, da hustruen kom for at stemme og afleverede mandens valgkort. Man havde en dialog med ægteparret, og det vurderedes, at der var sket en fejl. Hustruen fik lov til at stemme og benyttede mandens valgkort. En tilforordnet havde en klimamålspin i sit revers. Det blev af en valgstyrrer oplevet som agitation. Nålen blev fjernet efter drøftelse med ministeriet. To valgkort var ikke registreret korrekt i it-systemet. Computeren viste således 1.364 afgivne stemmer, men der var afleveret 1.366 valgkort og udleveret 1.366 stemmesedler. Det formodes, at der ikke er klikket ok, når valgkortet er scannet ind, og dermed er valgkortet ikke blevet registreret i systemet. En vælger gik i vrede uden at stemme, da han blev bedt om at oplyse sin fødselsdag. Vælgeren mente, at afstemningen dermed ikke var hemmelig. På et valgsted blev et gardin åbnet, fordi vælger havde taget ældre barn med ind i stemmeboksen. Vælgeren ønskede at klage over, at gardinet blev åbnet. Han havde forinden fået besked på, at barnet ikke måtte komme med ind. En tilforordnet vælger klagede ved afstemningens start over, at hun ikke var tildelt en fast plads ved et valgbord. Hun henviste til, at hun af sit parti var udpeget som valgstyrrer. Det er valgstyrrerformandens og den administrative leders opfattelse, at alle må være indstillet på at påtage sig de opgaver, de får tildelt, og at ingen tilforordnede eller valgstyrrere kan forlange alene at skulle udføre bestemte opgaver i forbindelse med afstemningen. Den tilforordnede blev oplyst om denne opfattelse. Efter aftale med valgsekretariatet på rådhuset noteres en vælger, som ved en fejl havde fået lov at stemme på et forkert valgsted, i valglisten for det rette valgsted som havende stemt. Dette medfører en difference på plus henholdsvis minus 1 stemmeseddel i optællingen for de to valgsteder. Sent på dagen bad en af de tilforordnede om at komme til at sidde ved valgbordet et stykke tid. Valgstyrrerformanden afviste dette ønske, da han ikke mente, at to tilforordnede vælgere, der tilhører samme parti, må sidde ved valgbordet samtidig. Valgstyrrerformanden oplyste, at man må skiftes om siddende opgaver. Systemet viste, at en borger havde brevstemt. Det var en fejl, som blev rettet, så borgeren stemte. Ved opslag af alle brevstemmer blev fejlen fundet. Der var en brevstemme med den nævnte vælger på kuverten. Den fejlagtige brevstemme blev annulleret af sekretariatet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan oplyse, at ministeriet ikke har modtaget en valgklage vedrørende åbningen af gardinet.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 3. kreds, Hillerød, indeholder på side 4 en bemærkning om, at Hillerødkredsen ved en fejl modtog kandidatopslagene til 1. kreds,

Helsingør. Dette medførte, at opslagene manglede den første time på valgdagen. Herefter blev der tilvejebragt nye.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 4. kreds, Frederikssund, indeholder på side 4 en bemærkning om, at man på et valgsted på valgdagen konstaterede, at mange vælgere fra henholdsvis Servicegaden og Jernbanegade mødte uden valgkort, idet de ikke var modtaget. Det samme blev konstateret på to andre valgsteder. I valgbogen er der på side 5 en bemærkning om, at en valgstyresformand og en valgmedhjælper konstaterer, at en vælger ikke er i stand til at afgive stemme. Vælgeren kan ikke sige eller skrive sin fødselsdato. Adspurgt om, hvem hun ønskede at stemme på, kunne hun kun sige Mette, men ikke yderligere præcisere parti eller andet. Da der var to kandidater med navnet Mette, var det ikke muligt at vide, hvilken kandidat hun ønskede at stemme på. På side 27 er der en bemærkning om, at hvor der optræder difference under fintællingen, er der talt tre gange, lige som der er kontrolvejret, uden at differencerne er fundet.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 6. kreds, Rudersdal, indeholder på side 4 og 5 en bemærkning om, at en privatperson indsender klager, fordi han ikke måtte hænge valgplakater op ved indgangen til valglokalet. På et valgsted blev der udleveret en stemmeseddel til en hustru på mandens valgkort. Hun var i stemmeboksen. Det blev opdaget, da manden skulle scanne sit valgkort. Fejlen blev rettet op. En vælger klagede over, at stemmeurnen ca. kl. 11.25 var ubemandet. Årsagen var, at den tilforordnede havde et kort spørgsmål til valgstyresformanden. Det vurderes, at tidsrummet var ganske kort. En vælger ankom med følge for at stemme. Hun havde brevstemt. Følget var ikke tilfreds med dette. Brevstemmen var afgivet med hjælp ydet til og underskrevet for vælger. I forbindelse med optælling af brevstemmer blev to brevstemmer revet itu og sat sammen med tape (er medregnet som gyldige stemmer).

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 1. kreds, Lolland, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en blind borger henvendte sig til en tilforordnet og bad om at få sin kontaktperson med ind i stemmeboksen. Det blev desværre afvist med henvisning til, at der også skal en tilforordnet med ind i stemmeboksen. Denne vejledning blev ikke givet korrekt, da borgeren udtrykte klart ønske om at få sin kontaktperson med ind, og borgeren havde en fysisk funktionsnedsættelse. Ved optælling af brevstemmer blev en brevstemme, der ikke var taget i betragtning, fordi vælgeren havde afgivet to stemmer, fejlagtigt talt med og blandet sammen med øvrige brevstemmer. Derfor er der en afgivet stemmeseddel i overskud.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 2. kreds, Vordingborg, indeholder på side 4 en bemærkning om, at valgbestyrelsen havde besluttet, at der måtte anvendes røde stemmeblyanter. På side 5 i valgbogen er der en bemærkning om, at et vælgernummer ikke kunne registreres elektronisk. Vælgeren fik lov til at stemme og blev noteret manuelt efter kontakt med folkeregisteret, KMD A/S og it-service. En borger var fejlagtigt registreret med en brevstemme. Det blev tilrettet med sekretariatet, borgerservice og hjælp fra KMD A/S. Borgeren fik lov at stemme.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 4. kreds, Næstved, indeholder på side 5 en bemærkning om, at flere vælgere udtrykte utilfredshed med adgangsforhold på grund af trappe fra p-plads. Agitation på indkørsel blev påtalt, og pågældende blev bedt om at fjerne det. Flere vælgere tilkendegav, at de ikke havde modtaget valgkort. En brevstemme var registreret på en forkert person, som ikke var stemmeberettiget. En borger var opført til at have brevstemt, men mente, det var en fejl fra borgerservice. En person klagede over at føle sig krænket ved valgbordet. En journalist fra SN blev bedt om at gå udenfor for at interviewe en vælger. En vælger var utilfreds med at skulle stemme på et andet valgsted. Borgere anført som havende brevstemt mødte op for at afgive stemme.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 6. kreds, Køge, indeholder på side 4 en bemærkning om, at kandidaten Jacob Mark (SF) fejlagtigt var anført på stemmesedlen som Jakob Mark. Efter kontakt til Økonomi- og Indenrigsministeriet foretoges intet yderligere.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker hertil, at ministeriet blev opmærksom på fejlen på baggrund af et facebookopslag af Jacob Mark. Ministeriet rådgav Køge Kommune til – i lyset af karakteren af fejlen – ikke at ophænge opslag med orientering om fejlen el.lign. Ministeriet har ikke modtaget nogen klager eller andre henvendelser i anledning af fejlen på stemmesedlen. Der henvises i øvrigt til gennemgangen af stemmesedler ovenfor i afsnit 1.

Valgbogen for Køgekredsen indeholder endvidere i et tillæg til side 5 en bemærkning om, at en fremmødt vælger blev afvist på grund af registreret brevstemme. Vælgeren mente at have brevstemt til valget til Europa-Parlamentet, men brevstemmen var registreret til folketingsvalg. Ved sammenligning af modtagne valgkort og udleverede stemmesedler konstateredes kl. 19:45, at en vælger havde fået udleveret to stemmesedler. Under optællingen blev der fundet to sammenhængende stemmesedler, hvoraf den bageste ikke var udfyldt. Denne blev henlagt til ikkeudleverede stemmesedler. På et valgsted var den digitale valgliste først klar kl. 8.05, hvorefter afstemningen påbegyndtes. En søn til en vælger var mødt og anmodede om, at moderen kunne få lov at stemme i eget hjem. Ansøgning om dette var ikke indgivet rettidigt, og anmodningen afvist. Det blev tilbudt, at vælgeren kunne stemme i bil uden for afstemningsstedet. En fremmødt vælger blev afvist på grund af registreret stemme. Årsagen vurderedes at være, at der var udstedt erstatningsvalgkort til en forkert vælger, da den digitale valgliste indeholdt to vælgere med samme fødselsdato. Vælgeren ønskede ikke at gøre indsigelse og forlod afstemningsstedet uden at stemme trods valgsekretærens tilbud om at undersøge sagen nærmere. Tre ikke i betragtning tagne brevstemmer blev fejlagtigt blandet med i betragtning tagne brevstemmer og indgik dermed i afstemningsresultatet. Der var angivet forkert adresse på valgkort for et afstemningssted. Alle vælgere blev før valgdagen tilskrevet om korrekt adresse, og skilt blev opsat på forkert adresse. På et valgsted var der nedbrud på den digitale valgliste i 15 minutter, hvor man overgik til manuel registrering. Efterfølgende blev manuelle registre-

ringer indføjet i den digitale valgliste, og der konstateredes ingen differencer.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 7. kreds, Greve, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et valgsted var en difference på to valgkort. Antal stemmesedler stemte med antal fremmødte. På et valgsted blev et valgkort fejlagtigt tilbageleveret til borgeren. To brevstemmekuverter var tomme, hvilket medfører en difference på -2. Der udleveredes ved en fejl en stemmeseddel til en borger, der tidligere havde stemt, hvilket medfører en difference på +1.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har fra valgbestyrelsen i Grevekredsen modtaget en beskrivelse af den episode, hvor en vælger ved en fejl fik udleveret en stemmeseddel, selv om han tidligere havde stemt. Kommunen har oplyst, at vælgeren stemte om formiddagen og fik udskrevet et erstatningsvalgkort efter at have legitimeret sig med sit sundhedskort. Sidst på eftermiddagen mødte vælgeren op igen med sit valgkort. Der blev ved en fejl udleveret en stemmeseddel mere til vælgeren. Økonomi- og Indenrigsministeriet har drøftet sagen telefonisk med en medarbejder i Greve Kommune og har anbefalet kommune at politianmelde episoden.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 8. kreds, Roskilde, indeholder på side 4 en bemærkning om, at kommunen har modtaget en henvendelse vedrørende brug af strips til at lukke valgurner og er blevet kontaktet af ministeriet, som har oplyst, at dette ikke er tilladt. Dette er taget til efterretning, og fremover vil der ikke blive benyttet strips til at forsegle valgurnerne. Kommunen svarer borgeren med cc til ministeriet. Kommunen har modtaget henvendelser fra borgere, som siger, at de er blevet informeret forkert i forbindelse med afgivelse af brevstemme i eget hjem og borgerservice. Vælgerne er angiveligt blevet oplyst, at man ikke kan stemme personligt, når kandidatlisten ikke er kendt. Kommunen har udsendt pressemeddelelse til berigtigelse af oplysningerne og har desuden torsdag den 29. maj skrevet ud til alle vælgere, der har brevstemt, og orienteret om fejlen og om muligheden for at brevstemme igen senest den 1. juni 2019. I valgbogen er der på side 5 en bemærkning om, at en borger under værgemål ikke var optaget på valglisten. Folkeregisteret oplyste telefonisk, at borgeren ikke har stemmeret. Borgeren er ikke enig og vil fremsende klage. Der blev nedtaget valgagitation på indgangsveje til et valgsted. Det antages, at der er forsvundet en stemmeseddel. Denne er registreret som blank.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at umyndiggjorte efter grundlovens § 29, stk. 1, ikke har valgetil folketingsvalg. Ministeriet ses ikke at have modtaget en klage fra den pågældende borger.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 9. kreds, Holbæk, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en borger nægtede at oplyse sin fødselsdato. Borgeren indvilgede i at skrive fødselsdatoen på et stykke papir og fik herefter udleveret en stemmeseddel. Borgeren meddelte, at hun ville klage. En borger, der er umyndiggjort og derfor ikke på valglisten, ønskede at stemme. Folkeregisteret blev kontaktet. Borgeren orienteredes, og valgstedet afviste at lade borgeren stemme.

Borgeren har efterfølgende klaget til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal hertil bemærke, at umyndiggjorte efter grundlovens § 29, stk. 1, ikke har valgetil folketingsvalg.

Ministeriet ses ikke at have modtaget klager fra de pågældende borgere, der ifølge valgbogens bemærkninger agtede at klage.

Valgbogen for Holbæk-kredsen indeholder endvidere en bemærkning om, at en vælger kom med valgkort kl. 17.44. Den digitale valgliste viste, at vælgeren havde stemt kl. 14.14. Vælgeren blev informeret om, at der ikke kunne udleveres stemmeseddel, og rådgivet til eventuelt at klage til Økonomi- og Indenrigsministeriet. Et valgsted åbnede først kl. 8.05 på grund af tekniske udfordringer. Valgbogen indeholder på side 27 en bemærkning om, at der ved fintællingen var 5 stemmer i difference. Der var 15 stemmer i difference efter foreløbig optælling.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at ministeriet ikke ses at have modtaget en klage fra den vælger, der blev afvist. Det fremgår ikke af bemærkningerne i valgbogen, om der blev foretaget nærmere undersøgelser af, om der var udstedt et erstatningsvalgkort i forbindelse med registreringen af stemmeafgivningen, eller om der var tale om en fejlregistrering. Det er ministeriets opfattelse, at sådanne undersøgelser skal gøres i tilfælde, hvor en vælger møder frem med sit valgkort, men allerede er afmærket som havende stemt. Denne opfattelse fremgår også af ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg (afsnit 7.2).

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 10. kreds, Kalundborg, indeholder på side 5 en bemærkning om, at manglende kontrol ved et valgbord førte til, at en mand fik udleveret en stemmeseddel ved forevisning af hustruens valgkort og stemte. Hustruen mødte senere op med mandens valgkort og blev afvist.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 11. kreds, Ringsted, indeholder på side 4 en bemærkning om, at kommunen den 4. juni 2019 omkring middag opdagede, at der var tre fejl på stemmesedlerne. Det var for sent at få dem ændret og trykt igen. Sammen med valgbestyrelsens formand blev det vurderet, at fejlene var så små, at de ikke ville få indflydelse på vælgernes stemmeafgivning. Fejlen var, at fire bogstaver stod mindre fed end de andre bogstaver. Under B findes Vibeke Grønbech – bogstaverne »æk« er mindre fede end de andre. Under I står Emil Blücher – her er »ü« mindre fed end de andre bogstaver. Under V står Sebastian Mylsted-Schenstrøm – her er »ø« mindre fed end de andre bogstaver. Fejl på opslag, hvor en kandidat manglede, blev rettet inden kl. 9.30. Valgbogen indeholder på side 5 en bemærkning om, at et valgsted midlertidigt lukkede for valghandlingen på grund af brandalarm fra ca. kl. 13.27 til kl. 13.35. Vælgerne blev gennet ud og lokalerne gennemgået. Der var ingen spor af ild, og valget blev genoptaget. Ved dagens begyndelse blev to valgplakater fjernet fra parkeringspladsen ved et valgsted. I valgbogen er der på side 83 en bemærkning om, at der på et valgsted blev udleveret en stemmesed-

del, uden at der var modtaget et valgkort. På to valgsteder formoder man, at en vælger har fået udleveret to stemmesedler. På et valgsted må fire vælgere have forladt afstemningsstedet med en stemmeseddel hver.

Om de konstaterede fejl i stemmesedlerne henvises til bemærkningerne herom i afsnit 1.3.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 12. kreds, Slagelse, indeholder på side 4 en bemærkning om, at en vælger var registreret som havende brevstemt, hvilket han var uenig i. Det viste sig, at brevstemmen, der var modtaget, var en brevstemme til valget til Europa-Parlamentet. Brevstemmen blev registreret som ikke taget i betragtning, og vælgeren afgav herefter sin stemme. To vælgere forsøgte af afgive stemme, samtidig med at de havde brevstemt. Man kunne registrere, at de havde brevstemt, hvilket vælgerne benægtede. Man fastholdt, at der var afgivet brevstemme, da det klart fremgik af valgstedets materiale. Ved tjek af underskrift kunne det konstateres, at de var forskellige, og der er derfor formodning om valgsnyd. Politianmeldelse overvejes.

Valgbøgerne for Fyns Storkreds, 1.-3. kreds, Odense Øst, Odense Vest og Odense Syd, indeholder alle på side 4 en bemærkning om, at Lions Club Odense havde fået lov til at indsamle briller på alle valgsteder. Red Barnet havde fået lov til at indsamle på alle valgsteder.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 1. kreds, Odense Øst, indeholder derudover på side 5 en bemærkning om, at en vælger blev politianmeldt og bortvist fra et valgsted efter at have stemt på grund af verbalt racistisk overfald mod en tilfornordenet. Ved en administrativ fejl havde en vælger stemt med sin hustrus valgkort. Hustruen, der efterfølgende mødte med sin mands valgkort, fik lov til at stemme. En vælger fik ved en administrativ fejl udskrevet valgkort for sin tvillingebror og stemte med dette. Broderen, der efterfølgende mødte frem, fik lov at stemme. Ved en administrativ fejl havde en vælger fået lov at stemme, selv om vedkommende havde brevstemt. Brevstemmen blev taget fra og ikke taget i betragtning.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 2. kreds, Odense Vest, indeholder derudover på side 5 en bemærkning om, at en vælger klagede over manglende rampe til elektrisk kørestol. Valgsekretariatet vil undersøge adgangsforhold for handicappede.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 4. kreds, Assens, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger fik oplyst, at hun allerede havde brevstemt til folketingsvalget, men vælger oplyste selv, at hun kun havde brevstemt til valget til Europa-Parlamentet. Det viste sig, at brevstemmen til folketingsvalg ikke var taget i betragtning på grund af forkert følgebrev. Stemmetatus i valglisten blev derfor ændret, så vælgeren kunne stemme. To vælgere ville afgive stemme sammen i boksen, uden at de havde brug for hjælp. Det blev afvist, hvorefter den ene vælger blev ophidset og rev stemmesedlen i stykker og forlod valgstedet. Den anden vælger stemte. En vælger fik oplyst, at hun allerede havde brevstemt til folketingsvalg, men vælger oplyste selv, at hun kun havde stemt til valget til Europa-Parlamentet. Af følgebrev og konvolut fremgik dog, at det var brevstemmemateriale til

folketingsvalg. Vælgeren fik derfor ikke lov til at stemme igen.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 7. kreds, Svendborg, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en dement kvinde ankom med sin mand, og de gik i hver sin valgboks. Kvinden med to valgtilforordnede fik oplæst listen. Kvinden hentedede pludselig sin mand, som anviste, hvor krydset skulle sættes. Inden de to valgtilforordnede nåede at reagere, havde manden lagt stemmesedlen i valgurnen. En borger fra Gentofte påstod, at han havde læst, at han på valgdagen kunne stemme i Langeland Kommune, hvor han har sommerhus. Borgeren blev orienteret om, at han skulle stemme i Gentofte, men da han ikke var overbevist, fik han lov til at tale med folkeregisteret. To vælgere blev orienteret om, at de ikke hørte til under denne valgkreds og derfor ikke kunne stemme.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 1. kreds, Sønderborg, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en brevstemme er registreret på forkert vælger på to valgsteder. Fejlen blev rettet, og to brevstemmer blev flyttet til rette valgsted. En stemmeseddel blev tilbageleveret. En vælger forlod valgstedet med stemmesedlen. På side 27 indeholder valgbogen en bemærkning om, at der er uoverensstemmelser i stemmeseddelregnskabet (+/- 1-3) på fem valgsteder. Der er uoverensstemmelser mellem antal afgivne stemmer og afgivne stemmer i valgliste (+/- 1-3) på samme fem valgsteder.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 2. kreds, Aabenraa, indeholder på side 5 en bemærkning om, at få vælgere blev afvist på to afstemningssteder, idet de havde brevstemt til folketingsvalget. De mente dog, at de havde stemt til valget til Europa-Parlamentet. Vælgerne fik forevist underskrevet følgebrev og stemmekuvert, hvoraf det fremgik, at brevstemmerne var til folketingsvalget. En borger med dansk pas var grundet fejl i CPR fortsat opført som svensk statsborger. Derfor kunne der ikke udleveres valgkort.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har fra Aabenraa Kommune fået oplyst, at valgsekretæren kontaktede folkeregisteret i forbindelse med forsøget på at udskrive et valgkort til borgeren. Borgeren var registreret som svensk statsborger i CPR-registeret. På valgdagen var det folkeregisterets vurdering, at der ikke kunne gøres yderligere i forsøget på at dokumentere statsborgerskabet. Folkeregisteret bad borgeren om at henvende sig med dokumentation for at få berigtiget angivelsen af statsborgerskabet i CPR-registeret. Udlændinge- og Integrationsministeriets indfødsretskontor blev derfor ikke kontaktet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at Udlændinge- og Integrationsministeriet kan kontaktes for at afklare eventuelle tvivlsspørgsmål om en persons danske indfødsret. Dette fremgår af ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg. I vejledningen er der desuden angivet et direkte telefonnummer til Indfødsretskontoret, som er tilgængeligt i hele valgstedernes åbningstid (kl. 8-20). Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at der i tvivltilfælde vedrørende en persons danske statsborgerskab skal tages

kontakt til Udlændinge- og Integrationsministeriets indfødsretskontor.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 3. kreds, Tønder, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger ved en fejl fik udleveret to stemmesedler, som blev lagt i stemmeurnen, hvilket giver en difference på én. Kl. 19.47 lød brandalarmen på et afstemningssted. Afstemningsstedet blev evakueret og aflåst. Samtidig blev de digitale valglisten låst. Afstemningsstedet var konstant under opsyn gennem vinduer fra p-pladsen. Efter at brandmyndighederne havde kontrolleret bygningen, blev de politiske valgstyrere sendt ind at holde vagt. Kl. 20.00 kom alle ind på afstemningsstedet igen, og afstemningen blev genoptaget. Alle vælgere, der ikke havde nået at stemme, fik mulighed for at afgive stemme. Valget blev først sluttet, da der ikke var flere, der ønskede at afgive stemme kl. 20.06. På side 27 indeholder valgbogen en bemærkning om, at der ikke var overensstemmelse mellem antal afgivne stemmer ifølge valglisten og antal i alt afgivne stemmer på to valgsteder. Difference på én henføres til udlevering af to stemmesedler til en vælger.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 4. kreds, Esbjerg By, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger oplyste, at hun ikke havde stemt, men det fremgik af valglisten. Vælgeren oplyste, at hun havde været på arbejde på det tidspunkt. Hendes mand oplyste, at han havde stemt tidligere på dagen og havde haft hendes valgkort med. Parret gik først uden at stemme. Manden kom retur og stemte med sit valgkort. Parret havde fødselsdag samme dag i en måned. Parret er vejledt om klagemulighed. En borger mødte op for at stemme. Han havde brevstemt til folketingsvalget, men troede, at brevstemmen var afgivet til valget til Europa-Parlamentet. Brevstemmen var afgivet, efter at brevstemmeafgivning til valget til Europa-Parlamentet sluttede. Vælgeren accepterede dette.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 5. kreds, Esbjerg Omegn, indeholder på side 5 en bemærkning om, at to brevstemmer ikke var blevet registreret, inden afstemningen begyndte. De blev registreret senere, og vælgerne havde ikke afgivet stemme på dagen. To vælgere fik udskrevet valgkort. De fremgik af valglisten, men havde valgkort til et andet valgsted. En vælger fik kl. 19.58 udleveret en stemmeseddel, da valgkortet blev afleveret. Systemet havde enten ikke adviseret om, at der var brevstemt, eller også er det overset af listeføreren. Fejlen blev fundet kl. 20.05. Vælgeren har således både brevstemt og afstemt ved fremmøde på dagen. Dette giver en difference på én. En dansk borger med bopæl i Spanien og postadresse i Tjæreborg mente ikke at være vejledt om muligheden for at ansøge om at stemme i Danmark. Valgbogen indeholder på side 27 en bemærkning om, at antallet af ugyldige stemmer er steget fra 14 til 22 på fintællingsdagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at en vælger, der har brevstemt, ifølge folketingsvalglovens § 67 ikke kan stemme på valgdagen. Hvis det sker, at en vælger, der har brevstemt, ved en fejl får udleveret en stemmeseddel og afgiver stemme, er det efter ministeriets opfattelse nødvendigt at tage brevstemmen fra i en sådan situation, således at

det sikres, at vælgeren – hvis stemmeseddel er lagt i stemmekassen, hvorfra den ikke kan tages op – ikke afgiver to stemmer. Der skal i givet fald gøres en bemærkning herom i valgbogen.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 6. kreds, Varde, indeholder på side 5 en bemærkning om, at tre vælgere nægtede at oplyse fødselsdato og gik uden at stemme. En vælger, der ikke var optaget på valglisten, var utilfreds med, at han ikke kunne afgive stemme i Tinghøj. Vælgeren, der ikke har fast adresse, blev henvist til at stemme på afstemningsstedet i Varde. På side 27 indeholder valgbogen en bemærkning om, at en vognstemme ikke er registreret i valglisten, hvorfor der er en difference på én. På et valgsted var der 1 stemme i difference, fordi en inderkuvert til en brevstemme var tom.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 7. kreds, Vejen, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger på et valgsted gjorde opmærksom på, at de nyindkøbte stemmerum havde halvt gennemsigtige sider. Der var således risiko for, at en vælger ville kunne se, hvordan vælgeren i stemmerummet ved siden af satte sit kryds. Man satte straks pap på siderne og orienterede valgsekretariatet om hændelsen. Strømmen blev kortvarigt afbrudt. Valghandlingen blev ikke afbrudt, da pc'erne kunne køre via batteri.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 8. kreds, Vejle Nord, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der var nogle vælgere på et valgsted, der tilkendegav, at de ikke havde modtaget valgkort. En vælger blev afvist, da der 15 min. tidligere var udskrevet erstatningsvalgkort mod fremvisning af id, som var brugt til at give en stemme. På side 5 indeholder valgbogen en bemærkning om, at en brevstemme blev noteret som ikke taget i betragtning, da der var foretaget fejlregistrering af vælgeren i forbindelse med brevstemmeafgivning i Tårnby Kommune. Vælgeren, der mødte op på valgstedet og legitimerede sig med en anden underskrift end den på følgebrevet anførte, blev derfor tilført valglisten via borgerservice. På side 6 indeholder valgbogen en bemærkning om, at valgsekretæren på et valgsted modtog et opkald fra en, som præsenterede sig som værende fra Sydøstjyllands Politi. Han spurgte, om alt var ok, og sagde, at de ringer som ekstra tjek. Valgstedet meddelte, at der intet er at bemærke. Vedkommende spørger, hvor fintællingen foregår, og der svares.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 13. kreds, Haderslev, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger ikke fik lov at stemme, da der var brevstemt. Hun påstod, at det ikke var hende, der havde stemt. Der var modtaget en brevstemme uden stemme i den blå kuvert. En vælger blev sur og nægtede at stemme og tilbageleverede stemmesedlen. Han var utilfreds med, at han skulle oplyse fødselsdato. På et valgsted blev der tilkaldt politiassistance, da en Hus Forbi-sælger ikke ville forlade matriklen og var til gene for resten af vælgerne.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 3. kreds, Aarhus Nord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en fremmødt vælger ifølge valglisten allerede havde brevstemt. Det viste sig, at følgebrevet var til folketingsvalget, men brev-

stemmen var til valget til Europa-Parlamentet. Vælgeren burde have fået lov at stemme, men blev afvist.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 5. kreds, Djurs, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der var fejl i den elektroniske valgliste. En stemmeberettiget vælger ville stemme kl. 17 og medbragte gyldigt valgkort. Det konstateredes, at vælgeren var afmærket i valglisten kl. 10.30. Vælgeren var godt kendt af en tilforordnet og kunne i øvrigt dokumentere at have været på arbejde på det tidspunkt. Samtlige valgkort blev gennemgået, og der blev ikke fundet et valgkort med vælgerens navn. Vælgeren fik derfor udleveret en stemmeseddel og afgav sin stemme. Der er således udleveret en stemmeseddel mere, end der er modtagne valgkort.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 6. kreds, Randers Nord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en borger og en tilforordnet på to forskellige valgsteder har klaget over, at en vælger fik bistand til stemmeafgivningen af kun én person. Det ene valgsted kunne ikke genkende påstanden. Det andet valgsted vurderede, at betingelserne for bistand af én person var opfyldt. Ved brevstemmekontrollen konstateredes, at der generelt var blå brevstemmekonvolutter, der ikke var lukkede. Det vurderedes, at der var tale om en administrativ fejl (lige som til valget til Europa-Parlamentet), og konvolutterne blev lukket med limstift.

Økonomi- og Indenrigsministeriet fik på valgdagen en henvendelse fra den nævnte tilforordnede vælger vedrørende spørgsmålet om personlig bistand til stemmeafgivningen af kun én person. Ministeriet svarede vælgeren, der ikke er vendt tilbage med et ønske om at klage.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 7. kreds, Randers Syd, indeholder på side 5 en bemærkning om, at den i afstemningsbogen anførte blanke stemme var en blå brevstemmekonvolut, der var uden indhold ved åbning af konvolutten ved afstemningens afsluttende optælling på valgstedet. Desuden indeholder valgbogen den samme bemærkning om lukning af brevstemmekuverter med limstift som valgbogen for Randers Nord-kredsen ovenfor.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at ministeriet blev kontaktet telefonisk af Randers Kommune i forbindelse med gennemgangen af brevstemmer forud for valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019, hvor kommunen havde konstateret, at en større mængde af de blå konvolutter med stemmesedler ikke var lukkede. Det kunne ikke umiddelbart konstateres, om konvolutterne aldrig havde været tilklæbet, eller om limen på konvolutten havde sluppet, så konvolutten var gået op. Disse forklaringer ville eventuelt kunne tilskrives mangelfuld vejledning fra stemmemodtageren henholdsvis dårlig kvalitet af limen eller uhensigtsmæssig opbevaring af kuverterne, dvs. forhold, der ikke kan lægges vælgeren til last. På den baggrund rådede Økonomi- og Indenrigsministeriet Randers Kommune til at tilklæbe de blå konvolutter, således at stemmehemmeligheden for vælgeren blev sikret.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 8. kreds, Favrskov, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger på to afstemningssteder fik udleveret stemmeseddel, selv om

vedkommende havde vist sin ægtefælles valgkort. Dette gav anledning til indskærpelse vedrørende kontrol af valgkort. En far til en voksen handicappet datter fik scannet datterens valgkort. Faderen fortalte derefter, at datteren ikke på nogen måde kan udtrykke, hvad hun vil stemme på. Det blev oplyst, at man kun kan stemme, hvis man kan give udtryk for, hvad man vil stemme. Registreringen af valgkortet blev annulleret, og stemmesedlen placeret blandt ikkeudleverede. En borger filmede i afstemningslokalet. Han blev oplyst om, at han ikke måtte filme vælgere uden samtykke. Borgeren var ikke enig heri, men forlod afstemningsstedet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at personlig bistand til afkrydsning af stemmesedlen kun kan ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for den eller dem, der yder personlig bistand, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme, jf. folketingsvalglovens § 49, stk. 4.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 9. kreds, Skanderborg, indeholder på side 4 en bemærkning om, at en fremmodt vælger havde brevstemt. Yderkuvert, følgebrev og kuvert til stemmeseddel vedrørte folketingsvalg, hvorfor den pågældende stemme var taget i betragtning. Dermed kunne vælgeren ikke stemme. Vælgeren var overrasket, og opklaringen af sagen antyder, at der ved vælgerens og en medrejsendes fremmøde på ambassaden i Kroatien for at brevstemme til valget til Europa-Parlamentet 2019 var udleveret materiale til folketingsvalget. Vælgeren ønskede at klage over håndteringen af brevstemmeafgivningen og har modtaget klagevejledning. Vælgerens medrejsende mødte senere frem på samme valgsted, og her blev det også konstateret, at der uventet lå en brevstemme til folketingsvalget 2019.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget en valgklage fra den ene af de nævnte vælgere, Tora Gaarde Agergaard. Ministeriet kan henvise til ministeriets udtalelse over klagen, der er oversendt til Folketinget.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 1. kreds, Struer, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et afstemningssted er modtaget en tom kuvert med brevstemme, som er registreret som en blank stemme.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 2. kreds, Skive, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på valgkortene til Fur fejlagtigt var anført, at valgstedet åbnede kl. 8.00. Byrådet havde besluttet, at valgstedet skulle åbne kl. 9.00. Der mødte vælgere op kl. 8.15, som ikke kunne vente med at stemme til kl. 9.00. Valgstedet åbnede derfor kl. 8.30. På valgstedet Aakjær var der en vælger, som i forvejen havde brevstemt, som fik mulighed for at stemme igen. Det medførte, at vælgeren stemte to gange.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at en vælger, der har brevstemt, ifølge folketingsvalglovens § 67 ikke kan stemme på valgdagen. Hvis det sker, at en vælger, der har brevstemt, ved en fejl får udleveret en stemmeseddel og afgiver stemme, er det efter ministeriets opfattelse nødvendigt at tage brevstemmen fra i en sådan situation, således at det sikres, at vælgeren – hvis stemmeseddel er lagt i stemmekassen, hvorfra den ikke kan tages op – ikke afgiver to

stemmer. Der skal i givet fald gøres en bemærkning herom i valgbogen.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 3. kreds, Viborg Vest, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger fejlagtigt var markeret med »brevstemt« i valglisten. Af følgebrevet til brevstemmen fremgår ved en tydelig identificerbar underskrift, at denne ikke var underskrevet af vælgeren. Den fremmødte vælger fik derfor adgang til at stemme. En mand ønskede hjælp til stemmeafgivningen alene fra sin kone. Det var ikke umiddelbart konstaterbart, at manden som oplyst var svagtseende, og han kunne ikke fremvise dokumentation, hvorfor stemmeafgivningen i stedet skete med bistand fra ægtefælle og en tilforordnet. En vælger klagede over forekomsten af valgagitation umiddelbart uden for et afstemningssted. Da afstemningsstedet er beliggende på en sokkelgrund, og det offentlige vejareal dermed påbegyndes lige uden for bygningen, er opsætningen efter valglederens vurdering ikke i strid med valgreglerne. En vælger mødte frem med henblik på at afgive sin stemme, efter valgstyreformanden havde erklæret valget for afsluttet.

Hvad angår episoden med den svagtseende vælger skal Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærke, at alene personer med umiddelbart konstaterbar eller dokumentarbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kan stemme alene med bistand fra en personligt udpeget hjælper og uden en eller flere valgstyrelser eller tilforordnede vælgeres medvirken, jf. folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 3. pkt. Med udtrykket »konstaterbar ... fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« sigtes til vælgere med en funktionsnedsættelse, der umiddelbart kan ses eller konstateres, f.eks. i form af et eller flere brækkede lemmer m.v., brug af kørestol eller krykkestokke eller brug af mobilitystok eller førerhund og lign., jf. betænkning over L 9, folketingsåret 2016-17. Om en svagtseende har ret til at stemme alene med bistand fra en personligt udpeget hjælper beror således på en konkret vurdering fra valgstyrelserne eller de tilforordnede vælgeres side.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 4. kreds, Viborg Øst, indeholder på side 5 en bemærkning om, at det blev det konstateret, at ca. fem unge mennesker agiterede på matriklen ved et afstemningssted, idet der var medbragte skilte. Efter kontakt til de unge flyttede de sig uden for matriklen. En vælger klagede senere over, at de unge opholdt sig nogle centimeter inde på matriklen. De unge beklagede dette og flyttede sig igen. En indsamler fra Red Barnet foretog i henhold til forudgående tilladelse indsamling uden for et afstemningssted på et sted, hvor vælgerne først kom forbi, efter stemmeafgivningen var foretaget. Afstemningsstedets ledelse blev på et tidspunkt opmærksomme på, at indsamleren havde medbragt et lille skilt (A4) på gulvet med fem-seks ord, herunder at det øverste ord var »Minimumsnormeringer«. Efter aftale med ledelsen nedtog indsamleren skiltet, da dette efter omstændighederne kunne anses for at udgøre valgagitation.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 5. kreds, Silkeborg Nord, indeholder – i lighed med valgbogen for Silkeborg Syd-kredsen – på side 4 en bemærkning om, at valgbestyrelsen havde truffet beslutning om ikke at foretage en fornyet

gennemgang af de brevstemmer, som ved gennemgangen inden valgdagen ikke blev taget i betragtning. På side 5 i valgbogen er der en bemærkning om, at et afstemningssted afviste to vælgere. Den ene skulle stemme på et andet afstemningssted i kommunen. Den anden skulle til anden kommune for at stemme. En vælger ville ikke oplyse fødselsdato, hvilket medførte en del diskussion, hvorefter vælgeren afgav sin stemme. Et afstemningssted oplevede, at en borger tog billeder af handicapboksen og tilforordnede, ligesom der også blev taget billeder ind af et vindue. På et afstemningssted faldt en vælger ned af en trappe, og en ambulance blev tilkaldt. En vælger havde brevstemt. Vælgeren troede, pågældende havde stemt til valget til Europa-Parlamentet, men det var til folketingsvalget. En vælger var flyttet pr. 1. maj. Børgerservice registrerede først flytningen pr. 22. maj. Vælgeren var villig til at køre til anden kommune for at stemme. Flere vælgere oplyste, at de ikke havde modtaget valgkort. En vælger rev en stemmeseddel i stykker, da hun skulle have den ombyttet. Funder Fitness blev bortvist af afstemningssted, da de ville uddele reklamer. En vælger var fejlagtigt allerede registreret som havende stemt.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 6. kreds, Silkeborg Syd, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et afstemningssted blev nedtaget valgplakater. På et andet var der skrevet valgpropaganda på fliser/fortov, hvilket blev fjernet. En vælger blev afvist, da hun var flyttet efter 15.-dagslisten. På et afstemningssted blev valghandlingen afbrudt 5 minutter på grund af problemer med den digitale valgliste. To vælgere blev afvist, fordi de havde brevstemt. En borger var utilfreds med indsamlinger (stod på anvist plads). Efter valgstyreformanden havde afsluttet valghandlingen, blev to vælgere afvist. En vælger ville stemme, men stod ikke på valglisten. Ved kontakt til børgerservice blev det konstateret, at dette var forkert. Vælgeren blev derfor optaget på valglisten. En vælger blev henvist til et andet afstemningssted. To vælgere (far/søn) havde forbyttet valgkort, hvilket blev opdaget, da vælger nummer to blev spurgt om fødselsdato. Begge vælgere var til stede samtidig. En vælger blev afvist, da vælgeren havde brevstemt. Ved kontrol af brevstemmen burde brevstemmen ikke være taget i betragtning. Dette blev registreret, og vælgeren fik lov til at stemme. En vælger havde lagt håndskrevet seddel med »yt-ringer« i stemmeurnen.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 9. kreds, Herning Nord, indeholder på side 27 en bemærkning om, at der på et afstemningssted ved fintællingen blev fundet 23 flere gyldige stemmesedler end ved den foreløbige optælling foretaget den 5. juni. Afgivelsen er på stedet ca. 2 pct. og for hele kredsen under 1 promille.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 11. kreds, Ringkøbing, indeholder på side 5 en bemærkning om, at tre borgere, som i CPR var registreret som værende under værgemål med fuld fratagelse af den retlige handleevne, ønskede at stemme. Det var svært at forklare, at de ikke kunne stemme til folketingsvalget, idet de kunne stemme til valget til Europa-Parlamentet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal hertil bemærke, at umyndiggjorte efter grundlovens § 29, stk. 1, ikke har valgret til folketingsvalg.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 1. kreds, Frederikshavn, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger blev flyttet fra et valgsted til et andet.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 1. kreds, Hjørring, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et valgsted ved fintællingen blev fundet 4.010 stemmesedler mod 4.009 på valgdagen. Liste O, hvor differencen var, blev talt tre gange, og alle tal blev regnet efter. På et valgsted var der modtaget et valgkort til valget til Europa-Parlamentet i stedet for til folketingsvalget. En forkert vælger blev derfor krydset af på valglisten. Fejlen blev opdaget, og antallet af modtagne valgkort og stemmesedler stemte. I forbindelse med udlevering af stemmesedler kom der en uoverensstemmelse mellem antallet af modtagne valgkort og udleverede stemmesedler. Formentlig er der udleveret to stemmesedler på én gang, og derfor var der en difference på én.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 3. kreds, Brønderslev, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger ikke afleverede stemmesedlen i urnen. Den tilforordnede nåede ikke at fange vælgeren. En vælger er registreret som havende brevstemt. Vælgeren nægter, og underskrifterne viser sig ikke at stemme overens. Brevstemmen registreres som ikke taget i betragtning. En vælger og dennes værge kom til valgstedet. Vælgeren havde brevstemt på et plejehjem. En fremmødt borger harvde intet valgkort og er registreret i Aarhus uden fast bopæl. Vælgeren bor i sin bil. Man kunne ikke fastsætte en adresse, og vælgeren blev på den baggrund bedt om at forlade valglokalet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at den sidstnævnte vælger, Tina Hougaard Møller, har indgivet en valgklage vedrørende den beskrevne episode. Ministeriet kan henvise til ministeriets udtalelse over klagen, der er oversendt til Folketinget.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 4. kreds, Thisted, indeholder på side 27 en bemærkning om, at der for et afstemningssted ved fintællingen blev flyttet 50 personlige stemmer fra kandidat Erik Høgh-Sørensen til kandidat Peter Sørensen (begge Dansk Folkeparti). Ved fintællingen blev der for et andet afstemningssted korrigeret i det samlede stemmetal fra 5.405 (foreløbig optælling på valgaftenen) til 5.791 (fintælling). Derfor ses der en større difference på i alt afgivne stemmer fra den foreløbige optælling til det endelige resultat.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 6. kreds, Mariagerfjord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et valgsted var skrevet i tre bokse, idet der var påført »stem Stram Kurs« og angivelse af partier. Det blev afrenset og gemt med tape. Billeddokumentation er sendt til valgbestyrelsen.

3. Kandidatfortegnelserne

Som bilag til valgbøgerne er vedlagt Den Store Fortegnelse over de opstillede kandidater i vedkommende valgkreds, som udarbejdes af Ankestyrelsen og sendes til valgbestyrel-

serne til brug for fremstilling af stemmesedler. Ved dette valg er der i lighed med valget i 2015 ingen kandidater, der har adresse i udlandet.

4. De ugyldige stemmer

Ved gennemgangen af valgbøgerne er optalt i alt 37.801 ugyldige stemmesedler, heraf 27.781 blanke stemmesedler og 10.020 andre ugyldige stemmesedler.

Ugyldighedsprocenten – ugyldige stemmesedler i procent af i alt afgivne stemmesedler (3.569.521) – blev 1,06. Ved folketingsvalget i 2015 var ugyldighedsprocenten 1,15.

Ugyldighedsprocenten for blanke stemmesedler (27.781) blev 0,78 mod 0,84 ved valget i 2015. Ugyldighedsprocenten for andre ugyldige stemmesedler (10.020) blev 0,28 mod 0,31 ved valget i 2015. Faldet i andelen af ugyldige stemmesedler skyldes altså et fald i både antallet af blanke stemmesedler og andre ugyldige stemmesedler.

Af de i alt 37.801 ugyldige stemmesedler var 32.426 afgivet på afstemningsstedet (25.737 blanke, 6.689 andre ugyldige), mens 5.375 var ugyldige brevstemmesedler (2.044 blanke, 3.331 andre ugyldige). Målt i forhold til antallet af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet (3.267.801) var ugyldighedsprocenten for stemmesedler afgivet på afstemningsstedet 0,99. Målt i forhold til antallet af brevstemmer taget i betragtning (298.612) var ugyldighedsprocenten for brevstemmesedler 1,80.

5. Brevstemmer, der ikke er taget i betragtning

Ved gennemgangen af valgbøgerne er optalt i alt 3.108 rettidigt modtagne brevstemmer, der ikke er taget i betragtning. Ved 2015-valget udgjorde antallet af ikke i betragtning tagne brevstemmer 2.253. Det kan nævnes, at der er et fald i antallet af brevstemmer, der ikke kom i betragtning som følge af, at afsenderen ikke var opført på valglisten. Dem var der denne gang 709 af mod 1.061 ved valget i 2015. Der er omvendt flere brevstemmer, der ikke kom i betragtning ved dette valg, som følge af at den foreskrevne fremgangsmåde ikke har været fulgt (udfyldning, attestation, underskrift m.v.), eller at der ikke har været anvendt det brevstemmemateriale, som økonomi- og indenrigsministeren har tilvejebragt (f.eks. sammenblanding af stemmemateriale til folketingsvalget og valget til Europa-Parlamentet), dvs. typisk fejl, der ikke kan tilskrives den pågældende vælger, men må tilskrives stemmemodtageren. Antallet er steget fra 686 i 2015 til 873 i 2019, for så vidt angår manglende iagttagelse af den foreskrevne fremgangsmåde, og fra 12 i 2015 til 367 i 2019, for så vidt angår anvendelse af forkert brevstemmemateriale. Derudover er antallet af brevstemmer, der ikke kom i betragtning, fordi vælgeren havde afgivet mere end én brevstemme, steget fra 389 i 2015 til 1.043 i 2019. Sammenblandingen af stemmemateriale til folketingsvalget og valget til Europa-Parlamentet er således en del af årsagerne til stigningen i forhold til valget i 2015.

Brevstemmer, der ikke er taget i betragtning, indgår ikke i opgørelsen af antal afgivne stemmer og dermed heller ikke i opgørelsen af stemmeprocenten.

Der henvises i øvrigt til afsnit 6 nedenfor om sammenblanding af brevstemmer til valget til Europa-Parlamentet og folketingsvalget.

Ud over de rettidigt modtagne brevstemmer, der ikke blev taget i betragtning, var der ifølge valgbøgerne i alt 15 brevstemmer, der blev modtaget på afstemningsstederne fra afstemningens begyndelse og indtil dens slutning. Disse brevstemmer blev uåbnede henlagt som ikke rettidigt modtagne og kom ikke i betragtning. Ved sidste folketingsvalg var dette tal 181, så antallet af ikke rettidigt modtagne brevstemmer er altså blevet reduceret kraftigt.

6. Sammenblanding af brevstemmer til valget til Europa-Parlamentet og folketingsvalget og øvrige spørgsmål om brevstemmer

6.1. Indledning

Ved Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019 kunne man brevstemme i kommunerne fra den 14. april til den 23. maj 2019. Fra den 5. maj 2019 kunne man tillige brevstemme på plejehjem, hospitaler, i fængsler m.v.

Ved folketingsvalget den 5. juni 2019 kunne man brevstemme i Danmark (såvel i kommunerne som på plejehjem, hospitaler, i fængsler m.v.) fra den 15. maj til den 1. juni 2019.

Som følge af, at de to valg blev afholdt med 10 dages mellemrum, var der en periode (15.-23. maj 2019), hvor man i Danmark kunne brevstemme til begge valg.

6.2. Brevstemmeafgivning til valget til Europa-Parlamentet og folketingsvalget

Økonomi- og Indenrigsministeriet udsendte den 9. maj 2019 et brev til samtlige kommuner om de særlige forhold, som kommunalbestyrelserne særlig skulle være opmærksomme på, som følge af at perioden for brevstemmeafgivning til de to valg tidsmæssigt ville overlape hinanden.

Den største praktiske udfordring vedrørte det forhold, at brevstemmematerialet til de to valgtyper er næsten identisk. På konvolutterne til stemmesedler, på stemmesedlerne og på følgebrevene er det anført, hvilket valg dokumentet vedrører, men i udformning og farve ligner de to sæt brevstemmemateriale hinanden meget.

Hertil kommer, at kommunerne i mange tilfælde benytter hvide eller brune standardyderkuverter, hvorpå der blot er anført »Stemmeseddel«, dvs. ikke de henholdsvis brune og grønne yderkuverter, som er indeholdt i det brevstemmemateriale, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har tilvejebragt. Fremgangsmåden er fuldt lovlig, men gør det endnu sværere at se forskel på brevstemmerne.

På den baggrund henstillede Økonomi- og Indenrigsministeriet, at kommunerne af hensyn til den efterfølgende registrering af de indkomne brevstemmer for hvert af de to valg manuelt på disse yderkuverter efter ordet »Stemmeseddel« påførte henholdsvis ordene »til folketingsvalg« og »til Europa-Parlamentsvalg«.

Økonomi- og Indenrigsministeriet henstillede endvidere, at kommunerne instruerede stemmemodtagerne herom og om, at de skulle gøre vælgerne opmærksomme på vigtighe-

den af at holde brevstemmematerialet til folketingsvalget og brevstemmematerialet til valget til Europa-Parlamentet adskilt, således at hver brevstemmeseddel kommer i den rigtige kuvert og hver kuvert kommer med det rigtige følgebrev i den rigtige yderkuvert.

Ministeriet anførte desuden, at det eventuelt kunne være hensigtsmæssigt i perioden fra den 15. maj 2019 til og med den 23. maj 2019, hvor der kunne brevstemmes til begge valg, at lade vælgeren afslutte brevstemmeafgivningen til det ene valg, før brevstemmeafgivningen til det andet valg påbegyndtes.

Ministeriet pegede endelig på vigtigheden af, at fortegnelsen over de opstillingsberettigede partier til folketingsvalget kun blev benyttet ved brevstemmeafgivning til dette valg, og at fortegnelsen over de partier, der opstillede til valget til Europa-Parlamentet, kun blev benyttet ved brevstemmeafgivning til dette valg, således at vælgerne ikke risikerede at stemme på partier, der ikke stillede op til det pågældende valg. Det samme gjorde sig gældende for fortegnelserne over de kandidater, der opstillede til valgene.

6.3. Gennemgang og bedømmelse af brevstemmer til valget til Europa-Parlamentet og folketingsvalget

Økonomi- og Indenrigsministeriet udsendte den 21. maj 2019 til alle kommuner en meddelelse om bl.a. gennemgang og bedømmelse af brevstemmer.

Ministeriet beskrev i brevet, hvordan valgstyrrerne skulle håndtere brevstemmer, hvor der var sket sammenblanding af brevstemmemateriale til de to valgtyper, når det forud for valgdagen skulle afgøres, om brevstemmerne kunne tages i betragtning. Ved denne gennemgang skulle der ses på, om der var anvendt det rette materiale og den rette fremgangsmåde ved afgivelsen af brevstemmen.

Derudover beskrev ministeriet i brevet, hvordan valgbestyrelsen skulle bedømme brevstemmer, hvis det efter valgets afslutning ved åbning af kuverten med stemmesedlen viste sig, at stemmesedlen ikke vedrørte det aktuelle valg.

Formålet med brevet var at sikre, at der blev foretaget ensartede bedømmelser af de fejl, som måtte være opstået trods kommunernes bestræbelser på at undgå fejl ved brevstemmeafgivningen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet modtog relativt få henvendelser fra kommunerne om håndtering af brevstemmer som følge af fejl ved sammenblanding af brevstemmematerialet ved gennemgangen af, om de modtagne brevstemmer kunne tages i betragtning, og om gyldigheden af de brevstemmer, der var taget i betragtning. Men som det fremgår af valgbøgerne som gengivet ovenfor opstod der på mange valgsteder spørgsmål som følge af sammenblanding af brevstemmemateriale eller forkert registrering af de modtagne brevstemmer.

Det bemærkes, at der som anført ovenfor i afsnit 5 ved dette valg sammenlignet med folketingsvalget i 2015 er sket en stigning i antallet af brevstemmer, der ikke blev taget i betragtning – både antallet af brevstemmer som helhed (fra 2.253 i 2015 til 3.108 i 2019), og når der ses isoleret på brevstemmer, der ikke kom i betragtning, som følge af at

den foreskrevne fremgangsmåde ikke har været fulgt (fra 686 i 2015 til 873 i 2019), eller at der ikke har været anvendt det rette brevstemmemateriale (fra 12 i 2015 til 367 i 2019).

Derimod var antallet af ugyldige stemmer, herunder ugyldige brevstemmer, som anført ovenfor i afsnit 4 faldet ved dette valg sammenlignet med folketingsvalget i 2015. Antallet (fraregnet de blanke stemmer) var faldet målt i absolutte tal (fra 11.153 i 2015 til 10.020 i 2019 for alle stemmer og fra 3.373 i 2015 til 3.331 i 2019 for brevstemmer), mens ugyldighedsprocenten (fraregnet de blanke stemmer) samlet set var faldet (fra 0,31 i 2015 til 0,28 i 2019) og for brevstemmer var steget en smule (fra 1,09 i 2015 til 1,12 i 2019).

Det bemærkes, at tallene for brevstemmer omfatter såvel brevstemmer afgivet i kommunerne som brevstemmer afgivet på sygehuse, i fængsler, i udlandet m.v.

6.4. Udformning af brevstemmemateriale

Økonomi- og Indenrigsministeriet lagerfører en større mængde brevstemmemateriale til folketingsvalg, således at der til enhver tid er materiale tilgængeligt til brug ved udskrivelse af folketingsvalg. På samme måde skal kommunerne altid ligge inde med brevstemmemateriale til folketingsvalg, således at der (afhængigt af tidspunktet for valgudskrivelsen) kan afgives brevstemmer i kommunerne umiddelbart efter valgudskrivelsen.

På samme måde lagerfører ministeriet brevstemmemateriale til de øvrige valgtyper, således at de relevante myndigheder kan forsyne sig med den nødvendige mængde brevstemmemateriale i passende tid inden afholdelse af andre typer valg og folkeafstemninger.

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil i forbindelse med fremtidig fremstilling af brevstemmemateriale inddrage hensynet til at undgå forveksling af brevstemmemateriale til forskellige valgtyper i forbindelse med ministeriets overvejelser om udformningen af brevstemmematerialet.

6.5. Tvivlstilfælde vedrørende en vælgers afgivelse af brevstemme

Som det fremgår ovenfor af afsnit 2.5.4 om bemærkningerne i valgboøgerne, har der flere steder været situationer, hvor der er opstået tvivl om vælgerens afgivelse af brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at en vælger, der har brevstemt, ifølge folketingsvalglovens § 67 ikke kan stemme på valgdagen. Hvis det sker, at en vælger, der har brevstemt, ved en fejl får udleveret en stemmeseddel og afgiver stemme, er det efter ministeriets opfattelse nødvendigt at tage brevstemmen fra i en sådan situation, således at det sikres, at vælgeren – hvis stemmeseddel er lagt i stemmekassen, hvorfra den ikke kan tages op – ikke afgiver to stemmer. Der skal i givet fald gøres en bemærkning herom i valgbogen.

For det tilfælde, at en vælger på valgdagen møder op for at stemme og bestemt nægter at have brevstemt, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, vil det efter Økonomi- og Indenrigsministeriets

opfattelse ikke være i strid med valglovgivningen, hvis valgstyrene ud fra en konkret vurdering om, at der kan være begået en administrativ fejl el.lign., lader vælgeren stemme på valgdagen. Dette vil især gøre sig gældende i de tilfælde, hvor det umiddelbart fremgår, at underskriften på følgebrevet ikke tilhører vælgeren, og i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om, at underskriften tilhører vælgeren. Det kan desuden være relevant i den situation, hvor der afholdes to valghandlinger tæt på hinanden og der dermed er en risiko for sammenblanding af brevstemmer ved de to valg.

Hvis valgstyrene lader vælgeren stemme på valgdagen, skal brevstemmen fjernes, og der skal gøres en bemærkning herom i valgbogen.

7. Underretning af valgbestyrelserne

Alle valgbestyrelser får tilsendt et eksemplar af denne redegørelse tillige med oplysning om, at betænkning og indstilling fra Udvalget til Prøvelse af Valgene kan ses på Folketingets hjemmeside, når valget er godkendt.

B. Valgklager m.v.

1) Jacob Billesbølle, København, har klaget over, at økonomi- og indenrigsministeren den 27. februar 2019 og den 6. maj 2019 godkendte henholdsvis partiet Klaus Riskær Pedersen og partiet Stram Kurs som opstillingsberettigede partier til kommende folketingsvalg.

Jacob Billesbølle har bl.a. anført, at han finder det chokerende, at Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke har haft mulighed for at sanktionere og blot har kunnet opfordre til, at folk følger reglerne, ligesom han har givet udtryk for undren over, hvordan vælgererklæringer har kunnet tælle som gyldige, når reglerne for afgivelse af vælgererklæringer har været brudt.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af klagen oplyst, at partiet Klaus Riskær Pedersen anmeldte sig over for økonomi- og indenrigsministeren den 18. februar 2019. Ved Økonomi- og Indenrigsministeriets afgørelse af 27. februar 2019 blev partiet Klaus Riskær Pedersen godkendt som opstillingsberettiget parti til kommende folketingsvalg. Af afgørelsen fremgår bl.a. følgende:

»Reglerne i vælgererklæringsbekendtgørelsen indebærer, at et parti, der indsamler vælgererklæringer, skal indlæse *vælgerens* e-mailadresse i vælgererklæringssystemet. En korrekt brug af vælgererklæringssystemet sikrer bl.a., at reglerne om den såkaldte eftertænkingsperiode på 7 dage iagttages.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved breve af 9. november 2018, 20. december 2018, 9. januar 2019 og 12. februar 2019 indskærpet over for partiet Klaus Riskær Pedersen at følge reglerne for indsamling af vælgererklæringer, idet ministeriet kunne konstatere, at partiet omgik procedurereglerne, bl.a. ved at indlæse e-mailadresser i vælgererklæringssystemet, som partiet selv rådede over.

Økonomi- og Indenrigsministeriet lægger til grund, at partiet Klaus Riskær Pedersens vælgererklæringer er indsamlet, uden at den foreskrevne procedure i vælgererklæringsbekendtgørelsen er fulgt. Det er imidlertid Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at den omgåelse af procedurereglerne, som har fundet sted, ikke i sig selv indebærer sådanne retlige mangler ved vælgererklæringerne, at det kan føre til, at de afgivne vælgererklæringer anses for ugyldige.

Økonomi- og Indenrigsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at vælgererklæringerne er afgivet af individuelle vælgere ved hjælp af NemID, og at det ikke ved afgivelsen af vælgererklæringerne har været tydeligt for den enkelte vælger, at vælgererklæringen blev afgivet på en måde, der ikke var i overensstemmelse med reglerne.

[...]

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan konstatere, at der for partiet Klaus Riskær Pedersen er registreret 20.296 unikke vælgererklæringer i vælgererklæringsystemet. Alle vælgererklæringerne er digitalt afgivne. Partiet har ikke indsamlet nogen papirbaserede vælgererklæringer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan på baggrund af gennemgangen af partiet Klaus Riskær Pedersens vælgererklæringer konstatere, at partiet mindst har indsamlet det krævede antal vælgererklæringer (20.109). Partiet opfylder således betingelserne i folketingsvalglovens § 12, stk. 1, for at deltage i folketingsvalg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet godkender på den baggrund partiet Klaus Riskær Pedersens anmeldelse som fyldestgørende grundlag for partiets deltagelse i folketingsvalg.«

Økonomi- og Indenrigsministeriet har desuden oplyst, at partiet Stram Kurs anmeldte sig over for økonomi- og indenrigsministeren den 27. april 2019. Ved Økonomi- og Indenrigsministeriets afgørelse af 6. maj 2019 blev partiet Stram Kurs godkendt som opstillingsberettiget parti til kommende folketingsvalg. Af afgørelsen fremgår bl.a. følgende:

»Reglerne i vælgererklæringsbekendtgørelsen indebærer, at et parti, der indsamler vælgererklæringer, skal indlæse *vælgerens* e-mailadresse i vælgererklæringsystemet. En korrekt brug af vælgererklæringsystemet sikrer bl.a., at reglerne om den såkaldte eftertænkingsperiode på 7 dage iagttages.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har den 14. januar, 12. februar og 19. marts 2019 skriftligt indskærpet over for Stram Kurs v/partiadministrator Rasmus Paludan at følge reglerne for indsamling af vælgererklæringer, idet ministeriet kunne konstatere, at partiet omgik procedurereglerne, bl.a. ved at indlæse e-mailadresser i vælgererklæringsystemet, som partiet selv rådede over.

Økonomi- og Indenrigsministeriet lægger til grund, at Stram Kurs' vælgererklæringer i vidt omfang er indsamlet, uden at den foreskrevne procedure i vælgererklæringsbekendtgørelsen er fulgt.

Det er imidlertid Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at den omgåelse af procedurereglerne, som har fundet sted, ikke i sig selv indebærer sådanne retlige mangler ved vælgererklæringerne, at det kan føre til, at de afgivne vælgererklæringer anses for ugyldige.

Økonomi- og Indenrigsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at vælgererklæringerne er afgivet af individuelle vælgere ved hjælp af NemID, og at det ikke ved afgivelsen af vælgererklæringerne har været tydeligt for den enkelte vælger, at vælgererklæringen blev afgivet på en måde, der ikke var i overensstemmelse med reglerne.

[...]

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan konstatere, at der for Stram Kurs er registreret 21.612 unikke vælgererklæringer i vælgererklæringsystemet. Alle vælgererklæringerne er digitalt afgivne. Partiet har ikke indsamlet nogen papirbaserede vælgererklæringer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan på baggrund af gennemgangen af Stram Kurs' vælgererklæringer konstatere, at partiet mindst har indsamlet det krævede antal vælgererklæringer (20.109). Partiet opfylder således betingelserne i folketingsvalglovens § 12, stk. 1, for at deltage i folketingsvalg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet godkender på den baggrund Stram Kurs' anmeldelse som fyldestgørende grundlag for partiets deltagelse i folketingsvalg.«

Økonomi- og Indenrigsministerier har i sine bemærkninger til klagen henvist til bestemmelserne om anmeldelse af nye partier til folketingsvalg og om indsamling af vælgererklæring i folketingsvalglovens § 11, stk. 2, og § 12, stk. 5-8, 10 og 11, og i § 5, stk. 1-3, i bekendtgørelse om anvendelse af en digital løsning til brug for anmeldelse af nye partier og indsamling af vælgererklæringer (vælgererklæringsbekendtgørelsen).

Med hensyn til spørgsmålet om Folketingets kompetence til at behandle klager over Økonomi- og Indenrigsministeriets afgørelser vedrørende partianmeldelser har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til grundlovens § 33, hvorefter Folketinget selv afgør gyldigheden af sine medlemmers valg samt spørgsmål om, hvorvidt et medlem har mistet sin valgbarhed.

Økonomi- og Indenrigsministeriets har anført, at det efter ministeriets opfattelse heraf – og af folketingsvalglovens § 88 om valgklager – bl.a. følger, at der kan indgives klager til Folketinget over valghandlingen i videste forstand, indbefattende valgets forberedelse, kandidatopstillingen, afstemningen og opgørelsen. Det anførte gælder efter ministeriets opfattelse også med hensyn til ministeriets afgørelser vedrørende partianmeldelser. Ministeriet har i den forbindelse henvist til juridisk litteratur såvel om grundlovsbestemmelsen som om folketingsvalglovens bestemmelser. På denne baggrund har ministeriet oplyst, at ministeriet anser Folketinget for kompetent med hensyn til at behandle klager over ministeriets afgørelser vedrørende partianmeldelser.

Med hensyn til selve klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet i det hele henholdt sig til de anførte bemærkninger og juridiske vurderinger i afgørelserne af 27. februar 2019 og 6. maj 2019 vedrørende de to partiers omgæelse af proceduren for indsamling af vælgererklæringer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har supplerende oplyst, at det er ministeriets opfattelse, at der hverken i folketingsvalgloven eller i vælgererklæringsbekendtgørelsen er hjemmel til at sanktionere partier eller de enkeltpersoner, der står bag partierne, for ikke at følge den procedure for indsamling af vælgererklæringer, der er forudsat i folketingsvalgloven og nærmere fastsat i vælgererklæringsbekendtgørelsen.

Desuden er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at der hverken i folketingsvalgloven eller i vælgererklæringsbekendtgørelsen er hjemmel til på anden vis at gribe ind over for partier, der ikke følger reglerne, ved f.eks. at standse et partis indsamling af vælgererklæringer eller erklære vælgererklæringer, der er gyldigt afgivet af en vælger med dennes NemID, for ugyldige.

Ministeriet har oplyst, at baggrunden for denne opfattelse er, at spørgsmålet om sanktioner er helt uomtalt i lovforslaget (lovforslag nr. L 124, folketingsåret 2013-14) til den lov, der fastsætter reglerne for partiernes indsamling af vælgererklæringer, herunder i lovforslagets bemærkninger til de bestemmelser, der bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler om vælgererklæringer. Efter ministeriets opfattelse er det således ikke forudsat i lovgrundlaget for partiernes indsamling af vælgererklæringer, at ministeren skal kunne gribe ind over for et partis indsamling af vælgererklæringer.

Det forhold, at Økonomi- og Indenrigsministeriet flere gange har påtalt den manglende overholdelse af reglerne over for partiet Klaus Riskær Pedersen og partiet Stram Kurs, giver efter ministeriets opfattelse ikke i sig selv adgang til at sanktionere det pågældende partis indsamlingspraksis.

Klagen har således ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til at foretage en ny eller ændret vurdering af partianmeldelserne for partiet Klaus Riskær Pedersen og partiet Stram Kurs.

Udvalget tilslutter sig Økonomi- og Indenrigsministeriets retsopfattelse med hensyn til Folketingets kompetence til at behandle klager over ministeriets afgørelser vedrørende partianmeldelser og tager i øvrigt det af ministeriet oplyste til efterretning. Udvalget finder det grundlæggende meget utilfredsstillende, at det har vist sig muligt for visse partier at omgå de gældende regler for indsamling af vælgererklæringer, uden at det har fået konkrete konsekvenser. Udvalget noterer sig dog, at Økonomi- og Indenrigsministeriet har fastholdt sin retsopfattelse, hvorefter den nuværende lovgivning ikke giver mulighed for at anse vælgererklæringer afgivet i strid med procedurereglerne for ugyldige eller på anden måde sanktionere omgæelserne. Med hensyn til en varig, fremadrettet løsning på problemet noterer udvalget sig med tilfredshed, at der den 22. marts 2019 er indgået en politisk

aftale med alle det daværende Folketings partier som parter om en ny procedure for indsamling af vælgererklæringer. Det fremgår bl.a. af aftalen, at aftalepartierne finder, at den nuværende procedure for indsamling af vælgererklæringer bør ændres, så proceduren ikke kan omgås i strid med reglerne, og at aftalepartierne desuden lægger vægt på, at proceduren for indsamling af vælgererklæringer bliver mere brugervenlig for både partierne og vælgerne. Aftalepartierne er derfor ifølge aftalen enige om at ændre lovgivningen, således at indsamling af vælgererklæringer som noget nyt skal ske ved brug af et portalsystem. Aftalepartierne har i den forbindelse i aftalen udtrykt enighed om, at der skal arbejdes for, at en portal til brug for indsamling af vælgererklæringer kan sættes i drift hurtigst muligt, ligesom det fremgår, at forslag til de nødvendige lovændringer fremsættes i folketingssamlingen 2019-20. Udvalget har endelig med tilfredshed noteret sig, at Økonomi- og Indenrigsministeriet har givet udtryk for, at ministeriet er villigt til at handle hurtigt for at nå frem til en midlertidig løsning på problemet, også inden portalløsningen kan være klar til brug, hvis den kommende regering ønsker at fremme dette. En sådan løsning bør efter udvalgets opfattelse sikre, at vælgererklæringer, som er indsamlet i strid med reglerne, kan erklæres ugyldige.

2) Grethe Madsen, Brøndby, har klaget over, at hun ikke fik mulighed for at brevstemme i eget hjem til folketingsvalget den 5. juni 2019. En juridisk konsulent i Brøndby Kommune har indsendt klagen på vegne af Grethe Madsen.

Grethe Madsen har oplyst, at hun indgav en skriftlig ansøgning om at få lov til at brevstemme i eget hjem til sin hjemmehjælper, der afleverede ansøgningen til sin arbejdsgiver, som er en privat leverandør af hjemmepleje. Grethe Madsen har desuden oplyst, at hun aldrig blev kontaktet af Brøndby Kommune, og at det efterfølgende har vist sig, at ansøgningen blev væk på områdelederens skrivebord og aldrig blev videresendt til kommunen. Grethe Madsen har endelig oplyst, at ansøgningen først blev fundet, efter at hun havde rykket kommunen den 6. juni 2019.

Brøndby Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet redegjort for kommunens indsats for at afklare hændelsesforløbet. Udkommet heraf er, at det har vist sig, at den udfyldte blanket fra Grethe Madsen med anmodning om at stemme i eget hjem ved en fejl hos virksomheden DFS PLUS, som er privat leverandør af hjemmehjælp, var blevet lagt på en områdeleders skrivebord bag en skærm og ikke i rette dueslag. Her var den desværre blevet overset og derfor ikke kommet videre, hvilket først kom for en dag den 7. juni 2019. DFS PLUS beklagede denne fejl og stillede sig til rådighed for uddybning, undskyldning m.m.

Det fremgår videre af Brøndby Kommunes bemærkninger til klagen, at kommunen tog telefonisk kontakt til Grethe Madsen den 11. juni 2019 og forklarede hende, hvad der er sket med hendes ansøgning om brevstemmeafgivning i eget hjem. Grethe Madsen var frustreret over, at rod hos den private leverandør af hjemmepleje havde medført, at hun ikke

havde kunnet stemme til Folketingsvalget. Hun følte, at hun havde fået en god og grundig forklaring af kommunen om, hvad der er sket i sagen. Vedrørende det faktum, at hun ikke kunne få fat i nogen på kommunen den 5. juni 2019, meddelte kommunen hende, at det ville kommunen notere sig, ligesom man ville sørge for, at der bliver lagt et »nødtelefonnummer« på kommunens telefonsvarer og på kommunens hjemmeside ved fremtidige valg på helligdage/lukkedage, således at man ville kunne nå at arrangere taxakørsel el.lign. på valgdagen til borgere, der ikke selv kan komme til valgstedet.

Endelig fremgår, at Brøndby Kommune herefter efter en times tid kontaktede Grethe Madsen, som ønskede at klage til Folketinget, men kun over hjemmeplejefirmaets håndtering af hendes ansøgning og ikke over det manglende telefonnummer, da hun var sikker på, at det ville kommunen få styr på til næste valg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til folketingsvalglovens § 54, stk. 4, om adgang til at stemme i hjemmet for borgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, herunder om frister m.v. for indgivelse af anmodning herom. Endvidere har ministeriet henvist til § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem, hvor der er fastsat bestemmelser om kommunalbestyrelsens pligt til gennem annoncering at gøre vælgerne opmærksomme på muligheden for at brevstemme i hjemmet og bestemmelser om udlevering m.v. af ansøgningsskemaer.

Ydermere har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.4.1.2. Her fremgår om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem bl.a., at ansøgningen skal indgives til opholdskommunen, der ikke nødvendigvis er den samme som bopælskommunen. Ansøgningen kan indgives skriftligt eller på anden vis, f.eks. telefonisk eller ved hjælp af en elektronisk selvbetjeningsløsning, hvis en sådan løsning tilbydes af kommunen. Endvidere er det beskrevet, at kommunalbestyrelsen gennem annoncering i de stedlige dagblade eller lokalaviser skal sørge for, at vælgerne bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i hjemmet og de nærmere betingelser herfor. Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at vælgere, der får personlig og praktisk hjælp m.v. i hjemmet eller hjemmesygepleje, og som må antages at opfylde betingelserne for at stemme i hjemmet, får udleveret et ansøgningsskema af den person, der yder den personlige og praktiske hjælp m.v., eller af hjemmesygeplejersken eller en anden aktivt udøvende person fra hjemmesygeplejerskeordningen. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget. Den, der udleverer ansøgningsskemaet, skal også hjælpe vælgeren med at udfylde og indsende skemaet, hvis det er nødvendigt.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet erklæret sig enig i, at det er en fejl, at Grethe Madsen ikke fik mulighed for at brevstemme i eget hjem. Økonomi-

og Indenrigsministeriet har noteret sig Brøndby Kommunes forklaring om forløbet, og ministeriet har herefter lagt til grund, at fejlen var forårsaget af, at en privat leverandør af hjemmepleje ved en fejl ikke havde videregivet Grethe Madsens ansøgning til kommunen. Ministeriet har desuden noteret sig, at den private leverandør af hjemmepleje har beklaget fejlen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har på baggrund af klagen henstillet til, at der ved fremtidige valghandlinger iværksættes tiltag, der kan minimere risikoen for fejl som den, der er sket i den pågældende sag.

Brøndby Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Brøndby Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning og tilslutter sig det private hjemmeplejefirmas beklagelse af fejlen. Udvalget finder samtidig anledning til at pointere, at det ud fra det af ministeriet oplyste er kommunens ansvar – også når hjemmehjælp m.v. leveres af en privat leverandør – at sikre, at personer, der får personlig og praktisk hjælp i hjemmet, og som må antages at opfylde betingelserne for at stemme i hjemmet, får udleveret et ansøgningsskema af den, der yder hjælpen, eller af en hjemmesygeplejerske m.v. Udvalget havde på den baggrund fundet det nærliggende, hvis også Brøndby Kommune klart havde udtrykt beklagelse af den skete fejl. Udvalget tilslutter sig endelig Økonomi- og Indenrigsministeriets henstilling om, at der ved fremtidige valghandlinger iværksættes tiltag, der kan minimere risikoen for fejl som den skete.

3) Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen, Helsingborg i Sverige, har klaget over, at han på vegne af sin far har ansøgt Hillerød Kommune om at brevstemme i hjemmet til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, uden at kommunen reagerede herpå.

Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen har oplyst, at han den 14. maj 2019 kl. 5.10 personligt afleverede ansøgninger på vegne af sin far i postkassen på rådhuset i Hillerød. Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen har bl.a. oplyst, at da hjemmeplejen fortalte, at de havde været andre steder, hvor borgere stemte i deres hjem, undrede både Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen og hans far sig. De besluttede imidlertid at give det en chance og ringede derfor først til kommunen på valgdagen. Den person, Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far skulle tale med, var ikke at træffe, og det blev derfor meddelt, at personen ville ringe tilbage til faderen. Da personen ringede tilbage, var beskeden til faderen, at han kunne tage en taxa til rådhuset for at stemme. Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen har givet udtryk for utilfredshed med denne foreslåede løsning.

Hillerød Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen har oplyst, at han den 14. maj 2019 afleverede en ansøgning i kommunens postkasse fra sin far om at brevstemme i hjemmet ved både europaparlamentsvalget og

folketingsvalget. Kommunen kan imidlertid ikke se at have modtaget ansøgningen, og derfor er den ikke blevet registreret i afdelingen, som står for brevstemmer i hjemmet. Dette har medført, at Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far ikke fik mulighed for at brevstemme, hverken ved europaparlamentsvalget eller folketingsvalget. Kommunen blev først opmærksom på fejlen, da Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far ringede til kommunen på dagen for folketingsvalget den 5. juni 2019 og undrede sig over, at han ikke havde fået mulighed for at brevstemme i hjemmet til europaparlamentsvalget og folketingsvalget. Medarbejderen, der modtog telefonopkaldet fra Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far, beskæftigede sig ikke med brevstemmer, og det blev derfor oplyst til Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far, at han ville blive ringet op af en anden medarbejder. Medarbejderen, der ringede Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far op, oplyste, at muligheden for at afgive brevstemme til folketingsvalget sluttede lørdag den 1. juni kl. 16.00, og at det derfor ikke var muligt, at kommunen tog ud til ham for at modtage en brevstemme på selve valgdagen. Medarbejderen beklagede forløbet over for Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far og tilbød ham en taxi til valgstedet, hvor han ville kunne afgive en »vognstemme«, det vil sige, at han ville kunne afgive sin stemme i taxien og derved ikke skulle ud af taxien.

Hillerød Kommune har bemærket, at kommunen er helt klar over, at denne løsning ikke var optimal, men at det var den bedst mulige løsning, som kommunen havde lovmæssig mulighed for at tilbyde på valgdagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til europaparlamentsvalglovens § 26, stk. 1, 2 og 6, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 4, og § 56, stk. 1 og 2, om muligheden for at brevstemme i hjemmet. Endvidere har ministeriet henvist til de nærmere regler for modtagelse og behandling af ansøgninger herom i §§ 5 og 7 i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem. Endelig har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.4.1.2, hvor regler m.v. for brevstemmeafgivning i hjemmet er nærmere beskrevet, bl.a. med hensyn til frister, underretning om tidspunkt for brevstemmeafgivning og afslag på ansøgninger.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at fristen for at ansøge om at brevstemme i eget hjem til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 var tirsdag den 14. maj 2019 kl. 18.00, mens fristen for at ansøge om at brevstemme i eget hjem til folketingsvalget den 5. juni 2019 var fredag den 24. maj 2019 kl. 18.00. Kommunalbestyrelsen havde dog ved begge valg mulighed for at fastsætte en senere frist, dog senest ved begge valg tredjesidste søgnedag før valgdagen, dvs. ved folketingsvalget senest lørdag den 1. juni 2019.

Sidste frist for at brevstemme ved folketingsvalget var lørdag den 1. juni 2019, på hvilken dag kommunerne alene var forpligtede til at holde åbent kl. 10-16.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Hillerød Kommunes oplysninger i brevet af 13. juni 2019 om, at kommunen ikke kan se, at ansøgningen

er modtaget i kommunen, hvorfor ansøgningen ikke er registreret i afdelingen, der står for brevstemmer i hjemmet, og at dette er baggrunden for, at Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far ikke fik mulighed for at brevstemme i eget hjem til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019. Ministeriet har bekræftet, at Hillerød Kommune lørdag den 1. juni 2019 – svarende til, hvad kommunen oplyste Mikkel Kjartan Torup Ildvedsen om – alene var forpligtet til at holde åbent for brevstemmeafgivning til kl. 16. Ministeriet har desuden noteret sig, at kommunen har beklaget forløbet og tilbudt Mikkel Kjartan Torup Ildvedsens far en løsning, der efter kommunens eget udsagn ikke var optimal, men som var den bedst mulige løsning, som kommunen havde mulighed for at tilbyde på valgdagen.

Hillerød Kommunes udtalelse har herefter ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Hillerød Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget noterer sig i lighed med ministeriet, at Hillerød Kommunes har beklaget forløbet og tilbudt den bedste løsning, som kommunen havde mulighed for at tilbyde på valgdagen.

4) Andreas Mailand Christensen, Frederiksberg, har klaget over Frederiksberg Kommune i forbindelse med afholdelse af europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, idet han, selv om han er stærkt svagsynet, ikke fik lov til at få hjælp alene af sin kæreste ved stemmeafgivningen.

Andreas Mailand Christensen har bl.a. oplyst, at han er stærkt svagsynet, hvilket han kan dokumentere med sit medlemskab af Dansk Blindesamfund, og at han ønskede bistand til stemmeafgivelse fra sin kæreste og kun sin kæreste. De to valgtillordnede, han var i kontakt med i forbindelse med europaparlamentsvalget på sit valgsted på Søndermarks skolen på Frederiksberg, nægtede dog, at dette var lovligt, og ville ikke acceptere, at Andreas Mailand Christensens kæreste hjalp ham, medmindre en af de to kom med ind i stemmeboksen. Andreas Mailand Christensen var på forhånd af den overbevisning, at han havde ret til at vælge kun at have én selvvalgt person med i stemmeboksen, men de valgtillordnede fik ham desværre overbevist om, at han havde taget fejl.

Andreas Mailand Christensen har endvidere oplyst, at han var ude for det samme, da han dagen efter brevstemte til folketingsvalget sammen med sin kæreste på Frederiksberg Hovedbibliotek, idet den ansatte, der skulle modtage parrets stemmesedler, krævede, at hun skulle med ind i stemmeboksen.

Frederiksberg Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til, at Andreas Mailand Christensen angiveligt opfylder bestemmelsen i folketingsvalglovens § 49, stk. 2, om, at en vælger, der tilkendegiver ønske herom, kan få personlig bistand af en person, der er er udpeget af vælgeren selv.

Videre har kommunen oplyst, at kommunens valgkontor har drøftet episoden på Søndermarksskolen med den valgstyrelse, som deltog i stemmeafgivningen. Denne har bekræftet sagens forløb, idet han ikke var bekendt med ovennævnte bestemmelse, men troede, at personlig bistand altid skulle ydes af to personer. Valgstedets valgsekretær havde ellers om morgenen – inden valget åbnede – orienteret alle valgstyrelser og tilfornede om bestemmelsen.

Valgstyrelsen og Frederiksberg Kommune har derfor beklaget, at Andreas Mailand Christensens ønske om kun at få bistand fra kæresteren ikke blev imødekommet.

For så vidt angår stemmeafgivningen på Frederiksberg Hovedbibliotek har kommunen oplyst, at det ikke har været muligt at finde den medarbejder, der har deltaget i brevstemmeafgivningen. Hvis forløbet er som beskrevet af Andreas Mailand Christensen, har Frederiksberg Kommune også her beklaget, at stemmemodtagerens håndtering af ønsket om personlig bistand ikke er i overensstemmelse med valglovens § 61, stk. 4.

Frederiksberg Kommune har endelig oplyst, at kommunen på valgmorgenen inden folketingsvalget den 5. juni 2019 igen indskærpede reglerne over for valgstedernes valgsekretærer og valgstyrelser, og at kommunen forventer, at tilsvarende ønsker fra vælgere fremover vil blive håndteret korrekt.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til europaparlamentsvalglovens § 25, stk. 1, og folketingsvalglovens § 49, stk. 1 og 2, om hjælp til stemmeafgivning til personer, der på grund af manglende førighed, svagelighed el.lign. ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet eller i øvrigt foretage stemmeafgivningen på den foreskrevne måde. Endvidere har ministeriet henvist til folketingsvalglovens § 61, stk. 4, om hjælp til vælgere, der ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet ved brevstemmeafgivning.

Endvidere har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 7.3, hvor reglerne om personlig bistand alene af én personlig hjælper er beskrevet. Her fremgår bl.a., at vælgere fremover som følge af lovændringer pr. 1. juli 2017 i visse tilfælde kan forlange, at personlig bistand ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der tillige skal medvirke en valgstyrelse eller tilfornet vælger. To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget. Vælgeren skal således for det første udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom, og for det andet skal ønsket være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Med hensyn til den første betingelse om en udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse fremgår det, at for at personlig bistand kan ydes alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal vælgeren over for en valgstyrelse eller tilfornet vælger udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom.

Vælgerens ønske om alene at få hjælp af en personlig udpeget hjælper skal dermed være udtrykkeligt og utvetydigt og må ikke kunne misforstås. Med hensyn til den anden betingelse fremgår det, at ønsket om at få hjælp alene af én person, som vælgeren selv har udpeget, skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. En »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« er en funktionsnedsættelse, som valgstyrelsen eller de tilfornede vælgere kan se eller konstatere, f.eks. i form af brækkede lemmer m.v. eller brug af kørestol, krykkestokke, mobilitystok eller førerhund og lign. Det omfatter også funktionsnedsættelser, som ikke umiddelbart er synlige, men som vælgeren kan dokumentere, f.eks. i form af ledsagekort eller parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer eller en lægeerklæring eller en erklæring/attest udstedt af en offentlig myndighed.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at Andreas Mailand Christensen efter ministeriets opfattelse – som sagen foreligger oplyst – er omfattet af den persongruppe, der efter valglovgivningen har ret til at få hjælp til stemmeafgivningen alene af én personlig hjælper.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Frederiksberg Kommune har beklaget episoderne og anført, at Andreas Mailand Christensen angiveligt opfylder betingelsen for at få hjælp alene af én personlig hjælper. Ministeriet har derudover noteret sig kommunens oplysning om, at valgstedets sekretær, inden valget startede, havde orienteret alle valgstyrelser og tilfornede vælgere om bestemmelsen. Ministeriet har endvidere noteret sig, at kommunen på valgmorgenen inden folketingsvalget den 5. juni 2019 igen over for valgstedernes valgsekretærer og valgstyrelser indskærpede reglerne, og at det er kommunens forventning, at tilsvarende ønsker fra vælgere fremover vil blive håndteret korrekt.

Frederiksberg Kommunes udtalelse har herefter – henset til at Frederiksberg Kommune har beklaget episoderne, at kommunen forud for folketingsvalget igen over for valgstedernes valgsekretærer og valgstyrelser indskærpede reglerne, og at det er kommunens forventning, at tilsvarende ønsker fra vælgere fremover vil blive håndteret korrekt – ikke givet ministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Udvalget tager det af Frederiksberg Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget tilslutter sig Frederiksberg Kommunes beklagelse af, at Andreas Mailand Christensen ikke – således som han efter det oplyste havde ret til – fik mulighed for at få hjælp til stemmeafgivning alene af én personlig hjælper, som han selv havde udpeget. Udvalget finder det særlig uheldigt, at samme vælger efter det oplyste har været udsat for denne fejl fra kommunens side ved begge valg. Udvalget noterer sig i lighed med Økonomi- og Indenrigsministeriet det af kommunen oplyste om orientering af valgstyrelser og tilfornede vælgere om de relevante regler i forbindelse med europaparlamentsvalget og om indskærpelse af reglerne over for valgsekretærer og valgstyrelser i forbindelse med fol-

ketingsvalget, men opfordrer ikke desto mindre kommunen til at være særlig opmærksom på forholdet ved kommende valg.

5) Mitzie Pitzner, København, har klaget over en valgstyrrers opførsel, som hun og resten af en gruppe bestående af forældre og børn (unge) oplevede på Ålholm Skole, Vibeholmen 1, 2500 Valby, til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Mitzie Pitzner har oplyst, at de var en stor forældregruppe, der var mødt op med deres udviklingshæmmede unge mennesker for at gå til stemmeurnerne med dem på Ålholm Skole i Valby. De havde i dagens anledning lavet nogle skilte, de unge gik med – ikke hvor de agiterede for et bestemt parti, men hvor de agiterede for, at unge udviklingshæmmede også gerne ville høres. De gik i samlet flok ind i skolegården, men fik hurtigt at vide, at det ikke var tilladt at bære sådanne skilte så tæt på et valgsted. Det tog de til efterretning og var begyndt at pakke sammen og bære skiltene uden for skolens område. Pludselig kom valgstyrreren farende med højre arm løftet og sin finger pegende på gruppen, mens han meget højt råbte: »Kan I så komme ud«. Han gentog sin ordre, mens han gik truende hen imod gruppen.

Mitzie Pitzner har videre oplyst, at hun derefter gik hen til valgstyrreren og bad ham om at tale ordentligt til dem, og hun oplyste ham samtidig om, at de var på vej væk. Han blev dog ved med at råbe og bad Mitzie Pitzner om at »skrubbe af«. Mitzie Pitzner bad ham endnu en gang om at dæmpe sig og tale ordentligt, hvortil han replicerede: »Det er måske jer, der har slæbt dem med? « - i samme høje råbende tonefald. Valgstyrreren gik igen hen imod gruppen, mens han viftede med armene for at genne gruppen ud. På det tidspunkt var gruppen næsten ude af skolegården, og Mitzie Pitzner gjorde ham opmærksom på, at han skræmte de unge med sin adfærd.

Mitzie Pitzner har anført, at det var en helt utilstødelig opførsel, og at hverken hun eller de øvrige forældre vil finde sig i, at deres børn blev omtalt som noget, de havde »slæbt med«.

Mitzie Pitzner har endelig oplyst, at de øvrige tilforordnede kom hen og undskyldte over for gruppen og var rigtig kedde af episoden, ligesom andre vælgere, der oplevede episoden, kom hen og tilkendegav, hvor chokerede de var over valgstyrrerens opførsel. Episoden fandt sted mellem kl. 12.30 og kl. 12.40.

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgsekretæren på valgstedet vurderede, at der var tale om valgagitation, og at gruppen derfor blev bedt om ikke at bedrive valgagitation. Gruppen var indforstået med dette og begyndte at pakke sammen. Valgstyrrerformanden kom på dette tidspunkt gående og henvendte sig til gruppen i et højtlydt tonefald og sagde til forældregruppen: »Det er måske jer, der har slæbt dem med? « Valgstyrrerformanden gentog, at de skulle forlade valgstedet. Gruppen vendte senere tilbage uden skilte og afgav deres stemme ved valget.

Københavns Kommune har anført, at kommunen beklager episoden. Kommunen har orienteret valgbestyrelsen og vil indskærpe over for valgstyrelserne, at kommunikation med vælgerne skal foregå i en ordentlig tone.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 50 i folketingsvalgloven, at valgstyrrerne kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, som forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme. Endvidere kan valgstyrrerne begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Valgstyrrerne påser, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. De tilstedeværende skal i øvrigt rette sig efter valgstyrrernes anvisninger.

Ministeriet har endvidere oplyst, at det bl.a. fremgår af punkt 7.5 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg, at valgstyrrerne skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Forbuddet mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning af vælgeren indebærer således, at der ikke må uddeles propagandamateriale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange og trapper samt efter omstændighederne skolegårde og lign.

Endvidere må materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning el.lign., men som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger, ikke være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Heller ikke oplysende materiale om emnerne for valget eller om aktuelle politiske spørgsmål må være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Holdningsmæssig påvirkning via kommunens eller valgstyrrerens eller tilforordnede vælgeres tændte elektroniske medier (tv, computere, mobiltelefoner, smartphones og tablets m.v.) er omfattet af forbuddet.

Ministeriet har oplyst, at også holdningsmæssig påvirkning fra andre vælgere er omfattet af forbuddet. Det er dog forudsat i loven, at valgstyrrerne alene skal skride ind, når manifestationerne er af en vis påtrængende karakter. At vælgere, der møder op for at stemme, bærer emblemer, mærkater el.lign. med opfordring til at stemme på et bestemt parti eller en bestemt kandidat eller har deres mobiltelefoner, smartphones, tablets m.v. tændt, er normalt ikke i sig selv nok til, at valgstyrrerne skal skride ind.

Ministeriet oplyser endelig, at det efter ministeriets opfattelse er forudsat i folketingsvalglovens § 50, at valgstyrene i deres udøvelse af beføjelserne i medfør af lovens § 50 skal overholde almindelige forvaltningsretlige principper om høflig og hensynsfuld optræden over for borgerne.

Med hensyn til klagen har ministeriet erklæret sig enig i, at valgstyrerformanden, som sagen foreligger oplyst, har handlet i strid med almindelige forvaltningsretlige principper om høflig og hensynsfuld optræden over for borgerne. Ministeriet har noteret sig, at Københavns Kommune har beklaget episoden. Ministeriet har desuden noteret sig, at Københavns Kommune har orienteret valgbestyrelsen og vil indskærpe over for valgstyrene, at kommunikation med vælgerne skal foregå i en ordentlig tone. Ministeriet vil i fremtidige valgvejledninger gøre kommunerne opmærksom på dette forhold.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter – henset til at Københavns Kommune har beklaget episoden og at kommunen har orienteret valgbestyrelsen og vil indskærpe over for valgstyrene, at kommunikation med vælgerne skal foregå i en ordentlig tone – ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget tilslutter sig Københavns Kommunes beklagelse af episoden, og at kommunen har orienteret valgbestyrelsen og vil indskærpe over for valgstyrene, at kommunikation med vælgerne skal foregå i en ordentlig tone.

6) Abbas Razvi, Herlev, som ved folketingsvalget var kandidat for Radikale Venstre i Københavns Omegns Storkreds, har over for Økonomi- og Indenrigsministeriet anmodet om fornyet fintælling af hans personlige stemmer på samtlige valgsteder i Lyngbykredsen og Gladsaxe-kredsen.

Abbas Razvi har om baggrunden for sin klage oplyst, at det antal personlige stemmer, han har opnået ved folketingsvalget den 5. juni 2019, ikke stemmer overens med de henvendelser, han har modtaget fra sine vælgere, og at han før har været opstillet som folketingskandidat for Radikale Venstre, hvor han har fået betydelig flere personlige stemmer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at Abbas Razvi ved folketingsvalget den 5. juni 2019 fik 56 personlige stemmer i Lyngbykredsen, 131 personlige stemmer i Gladsaxe-kredsen og 1.504 personlige stemmer i Københavns Omegns Storkreds. Det Radikale Venstre, som Abbas Razvi var opstillet for, fik 5.235 stemmer i Lyngbykredsen, 4.869 stemmer i Gladsaxe-kredsen og 33.638 stemmer i Københavns Omegns Storkreds. Det Radikale Venstre fik 1 kredsmandat og 1 tillægsmandat i Københavns Omegns Storkreds. Kredsmandatet gik til Sofie Carsten Nielsen med 8.955 personlige stemmer. Tillægsmandatet gik til Stinus Lindgreen med 1.746 personlige stemmer. Abbas Razvi blev valgt som 1. stedfortræder i Københavns Omegns Storkreds med som nævnt 1.504 personlige stemmer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af klagen telefonisk kontakttet Lyngby-Taarbæk Kommune og Gladsaxe Kommune som sekretariater for valgbestyrelserne i de to opstillingskredse, hvor Abbas Razvi har anmodet om fornyet fintælling, med spørgsmål om, hvorvidt valgbestyrelsen havde yderligere bemærkninger til valgbøgerne. Begge kommuner har over for ministeriet mundtligt bekræftet, at de på vegne af valgbestyrelserne ikke har yderligere bemærkninger til valgbøgerne. Det forhold, at Abbas Razvi har indgivet en klage, gav således heller ikke anledning til yderligere bemærkninger fra kommunerne.

Danmarks Statistik har ved e-mail af 13. juni 2019 til Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at der ikke har været observeret noget usædvanligt vedrørende fordelingen af stemmer på de forskellige afstemningsområder for kandidaterne for Radikale Venstre i Lyngby- og Gladsaxe-kredsen i Københavns Omegns Storkreds.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til folketingsvalglovens § 72, stk. 1, og § 87, stk. 1 og 3, om fintælling af stemmer og om Folketingets mulighed for at pålægge valgbestyrelser at foretage en fornyet gennemgang af materiale benyttet ved folketingsvalg. Ministeriet har endvidere henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 9.9. Her fremgår bl.a. om fornyet fintælling, at valgbestyrelsen, inden den sender valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet, skal sikre sig, at der ikke er fejl og mangler i valgbogen. Bliver valgbestyrelsen efter afsendelsen af valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet opmærksom på, at der er fejl eller mangler i valgbogen, skal valgbestyrelsen snarest muligt underrette Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet herom og indsende rettelsesblade til valgbogen til både Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvis det er nødvendigt. Modtager valgbestyrelsen henvendelser om foretagelse af fornyet fintælling, skal sådanne henvendelser betragtes som en klage over valget. Sådanne henvendelser skal derfor straks videresendes til Økonomi- og Indenrigsministeriet, med henblik på at de derefter kan blive behandlet af Folketinget. Folketinget kan pålægge valgbestyrelsen at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved folketingsvalget.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriets oplyst, at ministeriets gennemgang af valgbøgerne fra Lyngbykredsen og Gladsaxe-kredsen ikke har givet grundlag for at antage, at de personlige stemmetal for Abbas Razvi ikke er opgjort korrekt. Ministeriet har herved henvist til redegørelsen for gennemgangen af stemmesedlerne og valgbøgerne, der er oversendt til Folketinget sammen med valgbøgerne og det øvrige materiale, der er nævnt i folketingsvalglovens § 86. Ministeriet har i denne forbindelse særlig henvist til det afsnit i redegørelsen, hvori er beskrevet kontrollen af de til grund for valgbøgerne liggende oplysninger om kandidaternes personlige stemmetal opgjort for de enkelte afstemningsområder (afsnit 2.3.).

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet desuden har noteret sig, at valgbestyrelserne i Lyngbykredsen og Gladsaxe-kredsen ikke har yderligere oplysninger til valgboøgerne. Ministeriet har desuden noteret sig oplysningerne fra Danmarks Statistik om, at der ikke har været observeret noget usædvanligt vedrørende fordelingen af stemmer på kandidaterne for Radikale Venstre i de to opstillingskredse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har således ikke fundet forhold, der har givet ministeriet anledning til at antage, at opgørelsen af stemmerne på Abbas Razvi ikke er foretaget korrekt.

Udvalget tager det af de Lyngby-Taarbæk Kommune og Gladsaxe Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget noterer sig Økonomi- og Indenrigsministeriets konstatering af, at der ikke er fundet forhold, der giver grundlag for at antage, at stemmerne for Abbas Razvi ikke er opgjort korrekt. Herefter finder udvalget ikke, at der er grundlag for at anmode ministeriet om at iværksætte en fornyet fintælling af de personlige stemmer på samtlige valgsteder i Lyngbykredsen og Gladsaxe-kredsen.

7) Charlotte Vindeløv, Ry, som ved folketingsvalget var kandidat for SF – Socialistisk Folkeparti, har klaget over, at der er sket en fejl i optællingen på et valgsted i Randers Nord ved folketingsvalget den 5. juni 2019.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet har behandlet klagen som et ønske om fornyet fintælling.

Charlotte Vindeløv har om baggrunden for sin klage oplyst, at hun modtog en orientering fra en chefjurist i Randers Kommune om, at forvaltningen havde foretaget en mindre ændring af optællingen af stemmer til folketingsvalget på valgstedet i Gjerlev Aktivitetshus. Charlotte Vindeløv har anført, at fejlen, selv om den er opdaget og rettet til, skaber en vis usikkerhed om, hvorvidt der er sket fejl på andre valgsteder i Østjyllands Storkreds, da der har været to folketingskandidater med fornavnet Charlotte, der er stillet op for SF – Socialistisk Folkeparti i Østjyllands Storkreds.

Charlotte Vindeløv har endelig oplyst, at rettelsen ved det pågældende valgsted i Randers Nord har betydet, at hun ikke længere er 1. suppleant til Folketinget, hvorfor der er noget på spil for hende ved denne rettelse.

Randers Kommune oplyste ved e-mail af 11. juni 2019 til Charlotte Vindeløv, at forvaltningen havde foretaget en mindre ændring af optællingen af stemmerne til Folketinget på valgstedet Gjerlev Aktivitetshus. Ved ny gennemgang af de personlige stemmer på Charlotte Vindeløv og Charlotte Broman Mølbæk afgivet på afstemningsstedet kunne det konstateres, at 14 stemmer fejlagtigt var registreret på Charlotte Vindeløv i stedet for Charlotte Broman Mølbæk. Der var tale om, at Charlotte Broman Mølbæk samlet set har fået 14 flere personlige stemmer, mens Charlotte Vindeløv havde fået 14 færre. Der var således ingen ændringer i det samlede stemmetal til SF.

Kommunen konstaterede, at der således var sket en fejl i fordelingen af stemmerne mellem Charlotte Broman Mølbæk og Charlotte Vindeløv, sikkert grundet det fælles fornavn.

Kommunen meddelte ydermere, at fejlen nu var blevet rettet i KMD's valgsystem (og også nu fremstod korrekt på KMD's valghjemmeside), ligesom den tilrettede side af valgbogen var fremsendt til Økonomi- og Indenrigsministeriet og Danmarks Statistik med orientering om sagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kontaktede i anledning af klagen den 12. juni 2019 telefonisk kommunerne som sekretariat for valgbestyrelserne i de 11 opstillingskredse i Østjyllands Storkreds med spørgsmål om, hvorvidt de kunne bekræfte, at valgbestyrelsen ikke har yderligere bemærkninger til valgboøgerne vedrørende fintælling end de eventuelt allerede anførte bemærkninger. Alle kommuner på nær Randers Kommune bekræftede over for ministeriet mundtligt, at de på vegne af valgbestyrelserne ikke havde yderligere bemærkninger til valgbogen end de eventuelt anførte. Det forhold, at Charlotte Vindeløv har indgivet en klage, har således heller ikke givet anledning til yderligere bemærkninger fra disse kommuner.

Skanderborg Kommune har derudover mundtligt oplyst til Økonomi- og Indenrigsministeriet, at kommunen er blevet kontaktet af Danmarks Statistik, der har spurgt ind til fintællingen vedrørende Charlotte Vindeløv og Charlotte Broman Mølbæk, og at kommunen på denne baggrund gik stemmerne igennem igen og herefter kunne bekræfte, at optællingen var sket korrekt.

Randers Kommune oplyste på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets telefoniske henvendelse ved en e-mail af 14. juni 2019, at kommunen til brug for besvarelsen af Ministeriets henvendelse har gennemgået de til Danmarks Statistik indberettede stemmetal for de to kandidater i kommunens 30 afstemningssteder. Det fremgik, at Charlotte Vindeløv i afstemningsområde 6. Randers Nord havde modtaget mellem 0 og 7 stemmer pr. afstemningssted. Charlotte Broman Mølbæk havde i samme afstemningsområde modtaget mellem 6 og 94 stemmer. Der kunne ikke konstateres noget uregelmæssigt i forhold til de to kandidaters indbyrdes stemmetal på de enkelte afstemningssteder. For afstemningsområde 7. Randers Syd havde Charlotte Vindeløv modtaget mellem 0 og 12 stemmer pr. afstemningssted. Charlotte Broman Mølbæk havde i samme afstemningsområde modtaget mellem 7 og 129 stemmer. Der kunne ikke konstateres noget uregelmæssigt i forhold til de to kandidaters indbyrdes stemmetal på de enkelte afstemningssteder.

På baggrund heraf var det kommunens opfattelse, at der ikke sås at være uregelmæssigheder vedrørende stemmeregistreringen for de pågældende kandidater i Randers.

Danmarks Statistik har ved e-mail af 14. juni 2019 til Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at der ikke har været observeret noget usædvanligt vedrørende fordelingen af stemmer på de forskellige afstemningsområder for kandidaterne på liste F – Socialistisk Folkeparti i opstillingskred-

sene i Østjyllands Storkreds, når man ser bort fra afvigelsen i stemmefordeling for Charlotte Broman Mølbæk og Charlotte Vindeløv på afstemningsstedet Gjerlev i Randers Nord.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sin udtalelse til klagen henvist til folketingsvalglovens § 72, stk. 1, § 87, stk. 1 og 3, og § 88 om fintælling af stemmer, Folketingets mulighed for at pålægge valgbestyrelser at foretage en fornyet gennemgang af materiale benyttet ved folketingsvalg og adgangen til at klage over folketingsvalg. Ministeriet har endvidere henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 9.9. Her fremgår bl.a. om fornyet fintælling, at valgbestyrelsen, inden den sender valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet, skal sikre sig, at der ikke er fejl og mangler i valgbogen. Bliver valgbestyrelsen efter afsendelsen af valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet opmærksom på, at der er fejl eller mangler i valgbogen, skal valgbestyrelsen snarest muligt underrette Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet herom og indsende rettelsesblade til valgbogen til både Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvis det er nødvendigt.

Modtager valgbestyrelsen henvendelser om foretagelse af fornyet fintælling, skal sådanne henvendelser betragtes som en klage over valget. Sådanne henvendelser skal derfor straks videresendes til Økonomi- og Indenrigsministeriet med henblik på, at de derefter kan blive behandlet af Folketinget. Folketinget kan pålægge valgbestyrelsen at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved folketingsvalget.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at ministeriets gennemgang af valgbøgerne fra Østjyllands Storkreds ikke har givet grundlag for at antage, at de personlige stemmetal for Charlotte Vindeløv og Charlotte Broman Mølbæk ikke er opgjort korrekt. Ministeriet har herved henvist til redegørelsen for gennemgangen af stemmesedlerne og valgbøgerne, der er oversendt til Folketinget sammen med valgbøgerne og det øvrige materiale, der er nævnt i folketingsvalglovens § 86. Ministeriet har i denne forbindelse særlig henvist til det afsnit i redegørelsen, hvori er beskrevet kontrollen af de til grund for valgbøgerne liggende oplysninger om kandidaternes personlige stemmetal opgjort for de enkelte afstemningsområder (afsnit 2.3.).

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet desuden har noteret sig, at valgbestyrelserne i opstillingskredsene i Østjyllands Storkreds med undtagelse af Randers Kommune ikke har haft yderligere bemærkninger til fintællingen end de eventuelt anførte i valgbogen. Ministeriet har derudover noteret sig Randers Kommunes bemærkninger, herunder at der ved fintællingen ved afstemningsområde 6 i Randers Nord blev konstateret en fejl, der er blevet rettet, og at Randers Kommune herefter har oplyst, at der ikke ses at være andre uregelmæssigheder vedrørende stemmeregistreringen for de to kandidater i Randers Kommune. Ministeriet har endvidere noteret sig oplysningerne fra Danmarks Statistik om, at der ikke har været observeret noget usædvanligt vedrørende fordelingen af stemmer på de forskellige afstem-

ningsområder for kandidaterne for SF – Socialistisk Folkeparti i opstillingskredsene i Østjyllands Storkreds, når der ses bort fra afvigelsen i stemmefordeling for Charlotte Broman Mølbæk og Charlotte Vindeløv på afstemningsstedet Gjerlev i Randers Nord.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har således ikke fundet forhold, der har givet ministeriet grundlag for at antage, at stemmerne for Charlotte Vindeløv og Charlotte Broman Mølbæk fra SF – Socialistisk Folkeparti ikke er opgjort korrekt.

Udvalget tager det af de berørte kommuner og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget tilslutter sig Økonomi- og Indenrigsministeriets konstatering af, at der ikke er fundet forhold, der giver grundlag for at antage, at stemmerne på de to omhandlede kandidater ikke er opgjort korrekt. Herefter finder udvalget ikke, at der er grundlag for at anmode ministeriet om at iværksætte en fornyet fintælling af de personlige stemmer på samtlige valgsteder i Østjyllands Storkreds.

8) Søren Jensen, Måløv, har på vegne af sin datter, Mathilde Jensen, klaget over, at Ballerup Kommune ikke på valgdagen den 5. juni 2019 havde registreret hans datters brevstemme fra det danske konsulat på Bali, hvilket han opdagede, da han blev afkrydset i valgbogen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet efter anmodning har modtaget en fuldmagt fra Søren Jensens datter, Mathilde Jensen, om, at hendes personlige oplysninger kan indgå i dialogen med Søren Jensen.

Ballerup Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet beklaget, at Søren Jensen har været i stand til at se i valgbogen, hvem der har stemt, og hvem der ikke har stemt. Kommunen har oplyst, at dette ikke er praksis i Ballerup Kommune, og at det vil blive indskærpet over for alle valgtilfældene.

Kommunen har endvidere oplyst, at kommunen har gennemgået valglisterne og har kunnet konstatere, at Mathilde Jensen stod opført på valglisten til folketingsvalget, og at det ikke var registreret, at hun havde brevstemt. Kommunen har gennemgået de indkomne brevstemmer, der ikke er blevet registreret (for sent indkomne brevstemmer og brevstemmer, der ikke er taget i betragtning) og har kunnet konstatere, at man ikke har modtaget en brevstemme fra Mathilde Jensen.

Kommunen har derfor antaget, at stemmen enten ikke er blevet sendt afsted, at stemmen endnu ikke er kommet frem, eller at stemmen er gået tabt i posten.

Udenrigsministeriet har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at ministeriet har indhentet svar fra den danske ambassade i Jakarta, Indonesien, hvorunder det danske konsulat på Bali henhører.

Ambassaden i Jakarta har oplyst, at Mathilde Jensen den 27. maj 2019 afgav sin brevstemme på det danske konsulat på Bali, og at denne brevstemme sammen med 24 øvrige

brevstemmer fra personer i den samme rejsegruppe blev sendt til ambassaden i Jakarta den 28. maj 2019.

På grund af lokale helligdage i perioden mellem den 30. maj 2019 og den 9. juni 2019 var ambassaden i Jakarta i denne tid enten lukket eller svagt bemanded. Ambassaden var derfor ikke opmærksom på de modtagne brevstemmer fra konsulatet på Bali, hvorfor brevstemmerne således ikke blev videresendt til Danmark. Ambassaden i Jakarta har oplyst, at der ikke internt på ambassaden var gjort opmærksom på de modtagne brevstemmer, ligesom konsulatet på Bali ikke havde varslet om, at brevstemmerne var på vej med posten. Ambassaden i Jakarta har oplyst, at begge dele er højst beklageligt.

Ambassaden i Jakarta har endvidere oplyst, at alle konsullaterne i Indonesien var blevet instrueret i, at ingen vælger kunne afvises, men at vælgere skulle gøres opmærksom på, at såfremt en brevstemme blev afgivet efter den 20. maj 2019, kunne det ikke garanteres, at brevstemmen ville nå frem i tide. De pågældende vælgere i rejsegruppen blev således også af konsulatet på Bali gjort opmærksom på, at det ved afstemning den 27. maj 2019 ikke kunne garanteres, at stemmerne ville nå frem i tide.

Ambassaden har endelig oplyst, at hvis ambassaden havde afsendt stemmerne med DHL fredag den 31. maj 2019, ville stemmerne – ifølge DHL – være ankommet til Udenrigsministeriet i København tirsdag den 4. maj 2019 [4. juni 2019] – og at det derfor er usikkert, om stemmen ville være nået frem til bopælskommunen i tide. Ambassaden blev først gjort opmærksom på, at der var ikkeafsendte stemmer, da man modtog klagen via Udenrigsministeriet fredag den 7. juni 2019.

Udenrigsministeriet har i forlængelse af ambassaden i Jarkartas oplysning af sagen oplyst over for Økonomi- og Indenrigsministeriet, at brevstemmeafgivning på de danske repræsentationer er en opgave, som Udenrigsministeriet, herunder ikke mindst udetjenesten, prioriterer meget højt.

Udenrigsministeriet har beklaget, at Mathilde Jensens brevstemme – og de øvrige brevstemmer i forsendelsen fra Bali – ikke blev sendt til Danmark, umiddelbart efter at den blev modtaget på ambassaden i Jakarta. Udenrigsministeriet vil ved kommende valg i endnu højere grad understrege over for repræsentationerne, at det er afgørende, at der lokalt etableres procedurer, der sikrer, at afgivne brevstemmer hjemsendes til Danmark hurtigst muligt, herunder ikke mindst i forbindelse med lokale helligdage og lign.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 57, stk. 2, i folketingsvalgloven, at vælgere, der opholder sig i udlandet, kan brevstemme på en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation eller hos en stemmemodtager, der er udpeget af økonomi- og indenrigsministeren.

Økonomi- og Indenrigsministeriet udsendte den 7. maj 2019 et brev til bl.a. Udenrigsministeriet om brevstemmeafgivning i udlandet til folketingsvalget den 5. juni 2019. I brevet havde ministeriet bl.a. anført følgende:

»Onsdag den 5. juni 2019 afholdes der valg til Folketinget. I udlandet kan der brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen.

Dette brev indeholder en række vigtige informationer til brug for Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriets Personalestyrelse, der har ansvaret for at gennemføre brevstemmeafgivningen i udlandet [...]

Repræsentationerne/stemmemodtageren skal sørge for, at de afgivne brevstemmer (yderkuvert med konvolut med stemmeseddel samt følgebrev) bliver sendt til kommunalbestyrelsen i den kommune, vælgeren har angivet på brevstemmens yderkuvert snarest muligt, så de kan være sendt hjem og modtaget i vedkommende kommune, inden afstemningen går i gang på valgdagen kl. 8. [...]

Økonomi- og Indenrigsministeriet havde i følgemailed til brevet bl.a. anført følgende:

»Økonomi- og Indenrigsministeriet skal anmode Udenrigsministeriet om at underrette de danske repræsentationer om indholdet af vedhæftede brev samt bilag [...].«

Økonomi- og Indenrigsministeriet har anført, at det efter ministeriets opfattelse påhviler de danske diplomatiske eller konsulære repræsentationer i kraft af deres funktion ved brevstemmeafgivningen at have procedurer, der sikrer, at brevstemmer modtaget på ambassader, konsulater m.v. i udlandet bliver sendt hjem snarest efter deres afgivelse.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Udenrigsministeriet har beklaget, at brevstemmerne fra det danske konsulat på Bali ikke blev sendt til Danmark, umiddelbart efter at de blev modtaget på den danske ambassade i Jakarta. Økonomi- og Indenrigsministeriet har derudover noteret sig, at Udenrigsministeriet ved kommende valg i endnu højere grad over for repræsentationerne vil understrege, at det er afgørende, at der lokalt etableres procedurer, der sikrer, at afgivne brevstemmer hjemsendes til Danmark hurtigst muligt, herunder ikke mindst i forbindelse med lokale helligdage.

Udenrigsministeriets udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Ballerup Kommunes udtalelse har heller ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Udenrigsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet og Ballerup Kommune oplyste til efterretning. Udvalget tilslutter sig, at Udenrigsministeriet har beklaget, at brevstemmerne fra det danske konsulat på Bali ikke blev sendt til Danmark, umiddelbart efter at de blev modtaget på den danske ambassade i Jakarta. Udvalget noterer sig, at ambassaden i Jakarta over for Udenrigsministeriet har oplyst, at de pågældende vælgere i Mathilde Jensens rejsegruppe af konsulatet på Bali var blevet gjort opmærksom på, at det ved afstemning den 27. maj 2019 ikke kunne garanteres, at stemmerne ville nå frem i tide. Udvalget finder det ikke desto mindre uheldigt, at det efter det oplyste skyldes en forsinkelse af videresendelsen af brevstem-

merne fra ambassaden i Jakarta, at brevstemmerne ikke nåede frem i tide. Udvalget noterer sig derudover, at Udenrigsministeriet ved kommende valg i endnu højere grad over for repræsentationerne vil understrege, at det er afgørende, at der lokalt etableres procedurer, der sikrer, at afgivne brevstemmer hjemsendes til Danmark hurtigst muligt, herunder ikke mindst i forbindelse med lokale helligdage.

9) Tora Gaarde Agergaard, Skanderborg, har klaget over, at der er sket en fejl i forbindelse med brevstemmeafgivning til valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019 på den danske ambassade i Kroatien, der har medført, at hun og en rejsekammerat ikke fik stemt til valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019 og blev afvist fra at stemme på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Tora Gaarde Agergaard har oplyst, at hun og en rejsekammerat var ude at rejse, da der var valg til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019, hvorfor de ønskede at brevstemme. De tog til den danske ambassade i Kroatien den 22. maj 2019, hvor de af en praktikant blev spurgt til, om de ville brevstemme til både europaparlamentsvalget og folketingsvalget, hvortil de oplyste, at de kun ønskede at brevstemme til europaparlamentsvalget.

Tora Gaarde Agergaard har videre oplyst, at hun den 5. juni 2019 ønskede at afgive stemme på valgdagen til folketingsvalget, men at hun på sit valgsted blev oplyst om, at hun allerede havde brevstemt og derfor ikke kunne stemme igen. Tora Gaarde Agergaard har endelig oplyst, at det da gik op for hende, at hun måtte have fået udleveret forkert brevstemmemateriale ved den danske ambassade i Kroatien.

Skanderborg Kommune har i anledning af klagen oplyst, at Skanderborg Kommune kan bekræfte, at der på valgstedet i Stjær mødte to personer frem for at stemme, som måtte afvises med henvisning til, at de pågældende havde brevstemt. Ved den forudgående kontrol af brevstemmerne var de pågældende brevstemmer begge blevet taget i betragtning. Og ved fremtagningen af brevstemmerne på valgstedet kunne det sammen med vælgerne konstateres, at såvel yderkuverten, som følgebrevet og kuverten med stemmesedlen samstemmende henførte til folketingsvalget. Begge vælgere gav udtryk for, at det måtte være en fejl, men det var på baggrund af ovenstående ikke muligt, at de pågældende vælgere kunne stemme på valgdagen for folketingsvalget.

Udenrigsministeriet har i anledning af klagen oplyst, at ministeriet har indhentet en udtalelse fra den danske ambassade i Zagreb, Kroatien.

Ambassaden har bl.a. oplyst, at forløbet med brevafstemningen onsdag den 22. maj 2019 fra ambassadens side blev håndteret af ambassadens praktikant, med henblik på at forløbet kunne foregå på dansk.

Praktikanten har om sin erindring af forløbet oplyst, at to kvinder omkring kl. 9.30 ankommer til ambassaden for at brevstemme. De har ringet 15 minutter forinden for at høre, om ambassaden var åben, og om de kunne brevstemme, hvilket man fra ambassadens side bekræftede.

Praktikanten spørger de pågældende, om de er kommet for at brevstemme til folketingsvalg og/eller europaparlamentsvalg. De siger – efter praktikantens erindring – klart og tydeligt, at de er her for at stemme til folketingsvalget.

Ambassaden sendte en større konvolut med brevstemmer til valget til Europa-Parlamentet onsdag den 15. maj 2019 til postafdelingen i Udenrigsministeriet for videre distribution med henblik på at sikre, at den som instrueret var Udenrigsministeriet i hænde senest den 20. maj 2019.

Praktikanten oplyser, at han derfor var ekstra opmærksom på, hvilket af de to valg de pågældende ville brevstemme til. En brevstemme til valget til Europa-Parlamentet afgivet på ambassaden den 22. maj 2019 ville nemlig kræve en hasteleverance fra ambassadens side direkte til den enkelte kommunalbestyrelse.

Udenrigsministeriet har i forlængelse af ambassaden i Zagrebs oplysning af sagen oplyst, at ministeriet bemærker, at brevstemmeafgivning på de danske repræsentationer er en opgave, som ministeriet, herunder ikke mindst udetjenesten, prioriterer meget højt. Udenrigsministeriet har beklaget, at der tilsyneladende er sket en misforståelse i forbindelse med Tora Gaarde Agergaards brevstemmeafgivning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har, for så vidt angår brevstemmeafgivningen på den danske ambassade i Zagreb den 22. maj 2019, oplyst, at det er ministeriets opfattelse, at det påhviler de danske diplomatiske eller konsulære repræsentationer i kraft af deres funktion ved brevstemmeafgivningen at have procedurer, der sikrer korrekt brevstemmeafgivning.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Udenrigsministeriets bemærkninger om forløbet, herunder at Udenrigsministeriet har beklaget, at der tilsyneladende er sket en misforståelse i forbindelse med brevstemmeafgivningen på den danske ambassade i Zagreb.

Udenrigsministeriets udtalelse giver herefter ikke Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

For så vidt angår afstemningen på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019 i Skanderborg Kommune, har Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 67, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen. Tilsvarende regel gælder for valget til Europa-Parlamentet, jf. europaparlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 6, der henviser til bl.a. folketingsvalglovens § 67. En vælger kan efter disse bestemmelser alene udelukkes fra at stemme på valgdagen, hvis vælgeren har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, til samme valg, hvortil vælgeren ønsker at stemme på valgdagen.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Skanderborg Kommune over for Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at Tora Gaarde Agergaard er registreret som havende brevstemt til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at det for det tilfælde, at en vælger på valgdagen møder op for at stemme og bestemt nægter at have brevstemt, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke vil være i strid med valglovgivningen, hvis valgstyrene ud fra en konkret vurdering om, at der kan være begået en administrativ fejl el.lign., lader vælgeren stemme på valgdagen. Dette kan navnlig være relevant i den situation, hvor der afholdes to valgbehandlinger tæt på hinanden og der dermed er en risiko for sammenblanding af brevstemmer ved de to valg. Hvis valgstyrene lader vælgeren stemme på valgdagen, skal brevstemmen fjernes, og der skal gøres en bemærkning herom i valgbogen.

Skanderborg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Udenrigsministeriet, Skanderborg Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget har endvidere noteret sig Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, hvorefter det ud fra en konkret vurdering vil være i overensstemmelse med valglovgivningen at lade en vælger stemme på valgdagen, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme. Udvalget opfordrer Økonomi- og Indenrigsministeriet til at overveje at medtage en beskrivelse heraf i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg.

10) Tove Metha Sørensen, Helsingør, har klaget over Helsingør Kommune, idet hun blev nægtet at stemme på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Tove Metha Sørensen har oplyst, at Borgerservice har begået en stor fejl, da de har anvendt hendes navn og cpr-nummer, således at en anden person har brugt hendes stemme.

Helsingør Kommune har i anledning af klagen bl.a. oplyst, at Tove Metha Sørensen blev nægtet at stemme på valgdagen, da hun var registreret som havende brevstemt, og at brevstemmen blev fundet frem på valgstedet og forevist vælgeren. Tove Metha Sørensen tilkendegav, at underskriften ikke var hendes. Valgstyrerformanden og valgsekretæren fastholdt, at Tove Metha Sørensen var registreret med en brevstemme og derfor ikke kunne stemme på valgdagen. Kommunen har endvidere oplyst, at Tove Metha Sørensens navn fremgår korrekt af følgebrevet til brevstemmen, og at de påførte fire sidste cifre på yderkuvertens bagside stemmer med Tove Metha Sørensen cpr-nummer. På bagsiden af yderkuverten er nummeret 2302 skrevet og derefter overstreget. Kommunen har konstateret, at der ikke findes en borger med Tove Metha Sørensen fødselsdato og med de fire overstregede cifre (2302) i Helsingør Kommune. Det manuelt påførte vælgernummer stemmer med Tove Metha Sørensen vælgernummer.

Helsingør Kommune har derfor samlet set vurderet, at det var korrekt i den givne situation at fastholde, at Tove Metha

Sørensen var registreret som havende brevstemt og derfor ikke kunne stemme på valgdagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det af folketingsvalglovens § 61 bl.a. fremgår, at vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til brevstemmemodtageren. Herefter udleveres brevstemmematerialet, jf. § 60. Det fremgår endvidere, at vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren. Af folketingsvalglovens § 67 fremgår, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen.

Ministeriet har endvidere henvist til punkt 8.2.3.1 og 8.2.3.2 om identifikation af vælgeren og udlevering af brevstemmemateriale og om udfyldelse og afgivelse af brevstemme i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Helsingør Kommune over for Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at Tove Metha Sørensen er registreret som havende brevstemt til folketingsvalget den 5. juni 2019, og at kommunen til støtte herfor bl.a. har fremsendt en kopi af følgebrevet til Tove Metha Sørensens brevstemme samt forside og bagside af yderkuverten. Det fremgår heraf, at følgebrevet af 20. maj 2019 indeholder en underskrift umiddelbart over Tove Metha Sørensens fortrykte navn. Følgebrevet er endvidere attesteret af stemmemodtageren ved underskrift og myndighedens stempel, hvorfor følgebrevet efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse er udfyldt i overensstemmelse med folketingsvalglovens § 61, stk. 3. På den baggrund har Helsingør Kommune vurderet, at brevstemmen tilhørte Tove Metha Sørensen, og at det derfor var korrekt at afvise Tove Metha Sørensen fra at stemme på valgdagen.

Heroverfor står bl.a., at Tove Metha Sørensen bestrider, at hun har brevstemt til valget, og at Tove Metha Sørensens underskrift på følgebrevet til brevstemmen umiddelbart fremstår anderledes end Tove Metha Sørensens underskrift på valgklagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke fundet, at der med den fornødne sikkerhed er grundlag for at tilsidesætte Helsingør Kommunes vurderinger i sagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at det for det tilfælde, at en vælger på valgdagen møder op for at stemme og bestemt nægter at have brevstemt, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse vil være i strid med valglovgivningen, hvis kommunen ud fra en konkret vurdering om, at der kan være be-

gået en administrativ fejl el.lign., lader vælgeren stemme på valgdagen. Dette vil især gøre sig gældende i de tilfælde, hvor det umiddelbart fremgår, at underskriften på følgebrevet ikke tilhører vælgeren, og i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om, at underskriften tilhører vælgeren. Hvis kommunen lader vælgeren stemme på valgdagen, skal brevstemmen fjernes, og der skal gøres en bemærkning herom i valgbogen.

Helsingør Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Udvalget tager det af Helsingør Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget har endvidere noteret sig Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, hvorefter det ud fra en konkret vurdering vil være i overensstemmelse med valglovgivningen at lade en vælger stemme på valgdagen, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme. Udvalget opfordrer Økonomi- og Indenrigsministeriet til at overveje at medtage en beskrivelse heraf i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg.

11) Bent Søndergård, Frederiksberg, har klaget over, at Frederiksberg Kommune på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019 nægtede ham at afgive sin stemme under henvisning til, at han allerede havde brevstemt.

Bent Søndergård har i klagen bl.a. oplyst, at han med sikkerhed mener at have været udsat for valgsvindel i forbindelse med folketingsvalget den 5. juni 2019. Han brevstemte til europaparlamentsvalget i maj måned 2019 og fik i denne forbindelse kun en stemmeseddel til europaparlamentsvalget udleveret.

Bent Søndergård har oplyst, at han fik sin søn til at følge sig ned for at til stemme på valgstedet Skolen på Duevej. Men da han skulle stemme, fik han at vide, at han allerede havde brevstemt og ikke måtte stemme igen. Han fik at vide, at han havde stemt til folketingsvalget samtidig med europaparlamentsvalget.

Bent Søndergård anførte, at dette ikke var sandt, hvorfor han benægtede dette. Han fik derefter fremført en brevstemme i sit navn fra arkiverne. Ved siden af brevstemmen lå en følgeseddel med falsk underskrift i hans navn, som han ikke mente at have skrevet, og hans søn, der kender hans underskrift, mente bestemt heller ikke, at den underskrift kunne være sat af ham.

At underskriften var falsk blev sagt til valgrepræsentanterne, som herefter ringede til Økonomi- og Indenrigsministeriet. De kom tilbage med det svar, at ministeriet ikke ville tillade ham at stemme om, at se, hvad han skulle have brevstemt, eller at annullere hans falske brevstemme. Yderligere fik både han og hans søn at vide af valgrepræsentanterne, at der havde været to vidner på, at han havde brevstemt, og at disse sagtens kunne underskrive for ham.

Bent Søndergård har oplyst, at han aldrig har haft brug for, at andre har skullet underskrive for ham. At disse vidner

går rundt og underskriver falsk for plejehjemsbeboere, hvoraf en hel del ikke har en chance for at opdage noget eller klage, er efter hans mening helt ufatteligt. Og at ministeriet mener, at en stemme med falsk underskrift kan medtælles, selv om der klages, forbløffer ham meget.

Bent Søndergård har anført, at han ikke fik at vide, hvor man kunne klage over valgsvindel på valgstedet, men kun, at den falske stemme skulle tælles med til valget. Han formoder, at der kan være tale om systematisk svindel, da selve underskriften i hans navn var lavet bevidst ubehjælpsomt, så den skulle se ud, som om en gammel person selv havde skrevet den. Så den, der satte den falske underskrift, må tydeligvis have været i træning og tænkt meget over det. Så hvis disse vidner skulle have sat en underskrift i god tro, ville denne underskrift netop være klart sat, således at der ikke kunne være tvivl om, at vidnerne selv havde været nødt til at sætte den.

Frederiksberg Kommune har i anledning af klagen bl.a. oplyst, at kommunen kan bekræfte, at Bent Søndergård med sin søn mødte frem på Skolen på Duevej for at stemme til folketingsvalget den 5. juni 2019. Det fremgik af den digitale valgliste, at Bent Søndergård havde brevstemt til folketingsvalget, hvilket han og hans søn benægtede. Brevstemmen til folketingsvalget blev fundet frem og vist til Bent Søndergård og hans søn. Sønnen gav udtryk for, at det ikke var hans fars underskrift, og bad faderen om at bekræfte dette, hvilket faderen forsøgte at gøre.

Brevstemmen var afgivet på plejehjemmet Østervang den 20. maj 2019. Alle, der ønskede at brevstemme den 20. maj 2019, fik tilbud om at brevstemme til både europaparlamentsvalget og folketingsvalget. Bent Søndergård ønskede at brevstemme til begge valg.

Brevstemmer på plejehjem afgives til to brevstemmemodtagere. På Frederiksberg er den ene brevstemmemodtager en politisk valgt tilforordnet og den anden brevstemmemodtager en ansat i kommunen.

Der var ikke påsat label på følgebrevet om, at der var ydet hjælp til afgivelse af brevstemmen, og den ansatte, som har underskrevet følgebrevet, har bekræftet, at det var vælgeren selv, der underskrev følgebrevet. Frederiksberg Kommune har på den baggrund afvist påstanden om, at der var falsk underskrift på følgebrevet, og også, at der kunne være tale om systematisk svindel.

Der blev på valgstedet truffet beslutning om, at Bent Søndergård ikke kunne stemme på valgdagen, da han tidligere havde brevstemt. Denne beslutning blev truffet i samråd med Valgkontoret. Økonomi- og Indenrigsministeriet blev ikke kontaktet om episoden.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 54, stk. 2, nr. 1, og § 55, stk. 2, i folketingsvalgloven, at vælgere, der bor eller opholder sig på plejehjem og i beskyttede boliger, der drives efter reglerne i lov om social service, kan brevstemme i boformen eller boligen. Brevstemmer efter § 54, stk. 2 og 4, afgives til to stemmemodta-

gere, der er udpeget blandt de tilforordnede vælgere. Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en af stemmemodtagerne er en person udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning.

Reglerne om brevstemmeafgivning på bl.a. plejehjem findes i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, der er udstedt med hjemmel i bl.a. folketingsvalglovens § 63, 1. pkt. Af bekendtgørelsens §§ 9 og 10 fremgår det bl.a., at vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til stemmemodtagerne (sundhedskort, kørekort, pas el.lign.). Hvis mindst én af stemmemodtagerne har sikkert kendskab til vælgerens identitet, eller hvis denne på anden måde end ved forevisning af legitimation med sikkerhed kan fastslås, kan der ses bort fra kravet om forevisning af legitimation.

Når vælgeren har forevist legitimation, udleveres brevstemmematerialet til vælgeren. Stemmemodtagerne skal påse, at vælgeren ikke fjerner sig fra stemmelokalet med brevstemmematerialet, og at stemmeafgivningen sker, umiddelbart efter at brevstemmematerialet er udleveret. Stemmemodtagerne skal endvidere påse, at vælgeren udfylder stemmesedlen og indlægger denne i konvolutten, uden at andre, herunder stemmemodtagerne, kan se, hvorledes vælgeren har stemt.

Desuden fremgår det af § 65, stk. 1, § 66, stk. 1, og § 67 i folketingsvalgloven om modtagelse og kontrol af brevstemmer, at valgstyrene gennemgår brevstemmerne inden afstemningens begyndelse og om nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen. Yderkuverterne åbnes, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Ved gennemgangen, herunder ved undersøgelsen og afgørelsen af, om en brevstemme kan komme i betragtning, skal medvirke mindst to valgstyrelere.

Når en brevstemme kan komme i betragtning, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har afgivet brevstemme. Den uåbnede konvolut og følgebrevet lægges på ny i yderkuverten og opbevares, indtil afstemningen er afsluttet. Derefter tages konvolutterne ud af yderkuverterne og lægges i en af stemmekasserne. Konvolutterne åbnes først i forbindelse med stemmeoptællingen.

En vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen.

Ministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af punkt 8.4.3 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg (om den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning på bl.a. plejehjem), at vælgeren skal vise den nødvendige legitimation til stemmemodtagerne, medmindre vælgerens identitet på anden måde kan fastslås med sikkerhed. Vælgerens valgkort vil som udgangspunkt kunne benyttes som legitimation, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Vælgeren skal i dette tilfælde oplyse sin fødselsdato, dvs. dag, måned og årstal, eller fremlægge an-

den id, hvoraf fødselsdatoen fremgår. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, ikke cpr-nummeret.

Vælgerens lukning og udfyldning af yderkuverten skal ske i stemmemodtagernes overværelse. Hensigten hermed er at højne sikkerheden omkring valget, idet det er ministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele proceduren omkring brevstemmeafgivningen.

Ministeriet har endelig oplyst, at henset til Frederiksberg Kommunes oplysninger om, at brevstemmen var afgivet på plejehjemmet Østervang den 20. maj 2019, at Bent Søndergård ønskede at brevstemme til begge valg, at brevstemmer på plejehjemmet blev afgivet til to brevstemmemodtagere, at der ikke blev ydet hjælp til afgivelse af brevstemmen, og at den ansatte, der har underskrevet følgebrevet, har bekræftet, at det var vælgeren selv, der underskrev følgebrevet, har ministeriet ikke bemærkninger til, at der på valgstedet blev truffet beslutning om, at Bent Søndergård ikke kunne stemme på valgdagen, da han tidligere havde brevstemt, jf. folketingsvalglovens § 67.

At Bent Søndergård ikke fik lov til at annullere sin afgivne brevstemme er i overensstemmelse med valglovgivningen og følger af folketingsvalglovens § 67, hvorefter en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen. Brevstemmen kan som følge heraf heller ikke annulleres.

At Bent Søndergård ikke fik lov til at se, hvad han havde brevstemt, er ligeledes i overensstemmelse med valglovgivningen og følger af folketingsvalglovens § 66, stk. 1, sidste punktum, hvorefter konvolutterne med brevstemmesedler først åbnes i forbindelse med stemmeoptællingen.

Frederiksberg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Frederiksberg Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

12) Stine Juel Gammelby, Odense, har klaget over Odense Kommune i forbindelse med afholdelse af Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, idet hun onsdag den 5. juni 2019 blev nægtet at stemme til folketingsvalget med den begrundelse, at hun havde brevstemt til folketingsvalget, hvorimod hun efter sin egen opfattelse i stedet havde brevstemt til europaparlamentsvalget.

Stine Juel Gammelby har oplyst, at hun efter lidt samtale med de ansvarlige på valgstedet blev bedt om at gå, da de ikke kunne lade hende stemme. Stine Juel Gammelby har tilføjet, at de ikke oplyste hende om, hvad hun kunne gøre for at få situationen opklaret, men at de blot bad hende om at gå.

Stine Juel Gammelby har desuden oplyst, at hun ved efterfølgende telefonisk kontakt til Odense Kommune har fået oplyst, at hun havde brevstemt den 24. maj 2019, hvor det ikke længere var muligt at brevstemme til europaparlamentsvalget.

mentsvalget. Stine Juel Gammelby har videre oplyst, at hun er sikker på, at hun ved brevstemmeafgivningen sagde, at hun ville stemme til europaparlamentsvalget, og viste sit valgkort til dette valg.

Odense Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet bl.a. oplyst, at kommunens valgsekretariat har været i kontakt med den kommunale medarbejder på valgstedet, der har oplyst, at det er korrekt, at der på valgdagen den 5. juni 2019 var en kvindelig vælger, der stod registreret til at have brevstemt til folketingsvalget, hvorfor vælgeren i overensstemmelse med folketingsvalgloven ikke fik lov at stemme på valgdagen. Vælgeren fik på valgstedet oplyst, at hun stod registreret til at have brevstemt den 24. maj 2019. Vælgeren fik endvidere oplyst, at fristen for at stemme til europaparlamentsvalget udløb den 23. maj 2019, hvorfor det ikke var muligt for hende at brevstemme til Europa-Parlamentsvalget den 24. maj 2019. Vælgeren undrede sig, men tog det til efterretning, og der var ifølge den kommunale medarbejder derfor ikke anledning til at finde brevstemmen frem. Der blev tilsvarende ikke fundet anledning til at gøre en bemærkning herom i afstemningsbogen. Kommunen har endvidere oplyst, at følgebrevet til Stine Juel Gammelbys brevstemme er fremfundet til brug for Økonomi- og Indenrigsministeriets behandling af klagen. Følgebrevet er underskrevet, og det fremgår, at der er tale om et følgebrev til folketingsvalget. Det fremgår endvidere, at der tale om et følgebrev, der er udskrevet den 24. maj 2019 kl. 12.44. Kommunen har fremsendt en kopi af følgebrevet sammen med sin udtalelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Odense Kommune har yderligere udtalt, at kommunen har annonceret fristerne for brevstemmeafgivningen til såvel europaparlamentsvalget som folketingsvalget i den lokale avis »Uge-Avisen«, ligesom fristerne er annonceret via kommunens hjemmeside. Fristen for at brevstemme til europaparlamentsvalget udløb den 23. maj 2019, hvorfor det på tidspunktet for Stine Juel Gammelbys brevstemmeafgivning den 24. maj 2019 ikke var muligt at brevstemme til europaparlamentsvalget. Det er Odense Kommunes opfattelse, at man på valgstedet har handlet korrekt ved at afvise at lade Stine Juel Gammelby stemme til folketingsvalget, da hun stod registreret til at have brevstemt og endda på et tidspunkt, hvor det alene var muligt at brevstemme til folketingsvalget. Det fremgår således af folketingsvalglovens § 67, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valg dagen.

Odense Kommune har beklaget, såfremt det ikke var tydeligt for Stine Juel Gammelby, at hun den 24. maj 2019 alene kunne brevstemme til folketingsvalget, ligesom Odense Kommune har beklaget, såfremt brevstemmemodtageren har overhørt Stine Juel Gammelbys ønske om alene at ville brevstemme til europaparlamentsvalget.

Odense Kommune har påpeget, at Stine Juel Gammelby har angivet at have talt med en dame på Borgernes Hus, medens følgebrevet er underskrevet af en mandlig brevstemme-

modtager. Kommunen har i den forbindelse bemærket, at brevstemmeafgivningen på Borgernes Hus er indrettet således, at følgebrevet udskrives af en medarbejder, der ligeledes udleverer brevstemmematerialet. Efter at vælgeren har afgivet sin brevstemme i et stemmerum, sørger en anden brevstemmemodtager for de behørigte underskrifter og stempel samt pakning af brevstemmematerialet, hvorefter vælgeren kan lægge brevstemmen i en stemmekasse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til reglerne om brevstemmeafgivning i europaparlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 2, og folketingsvalglovens § 61, stk. 3. Endvidere har ministeriet henvist til reglerne om gennemgang og behandling af brevstemmer i folketingsvalglovens § 65, stk. 1, § 66, stk. 1, og § 67.

Ydermere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2.3.2. Her fremgår om udfyldelse og afgivelse af brevstemmer på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre, bl.a., at når vælgeren har udfyldt brevstemmesedlen, lægger vælgeren stemmesedlen i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved attestationen anfører stemmemodtageren – således som den fortrykte tekst til brug for attestationen foreskriver – dato, underskrift, stilling og myndighedens stempel på følgebrevet. Hvis stemmemodtageren ikke har mulighed for at sætte myndighedens stempel på følgebrevet, skal myndighedens navn skrives med blokbogstaver.

Af samme punkt i vejledningen fremgår, at der kan anvendes det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD A/S' valgudskrivningssystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, og det følgebrev, der kan udskrives fra Strålfors' brevstemmesystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, ved den brevstemmeafgivning, som kommunalbestyrelsen står for. Anvendes følgebrevet fra KMD's eller Strålfors' systemer, skal vælgeren ikke udfylde følgebrevet, da de nødvendige oplysninger allerede fremgår af brevet. Vælgeren skal derfor alene underskrive følgebrevet i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved udskrivning af følgebrev er det vigtigt, at der udvises den fornødne omhyggelighed, så det sikres, at følgebrevet vedrører den korrekte type valg.

Endelig fremgår, at vælgeren efter stemmemodtagernes attestation af stemmeafgivningen lægger konvolutten med stemmesedlen samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren. Det fremgår, at den angivne procedure for vælgerens lukning og udfyldning af yderkuverten, der som angivet skal ske i stemmemodtagerens overværelse, er indført ved en lovændring i december 2012. Hensigten hermed er at højne sikkerheden omkring valget, idet det er ministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivingen.

gen, at vælgeren deltager i hele proceduren omkring brevstemmeafgivningen.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Stine Juel Gammelby har brevstemt den 24. maj 2019, dvs. på et tidspunkt, hvor det alene var muligt at brevstemme til folketingsvalget den 5. juni 2019. Fristen for at brevstemme til europaparlamentsvalget søndag den 26. maj 2019 udløb tredjesidste søgnedag før valgdagen, jf. europaparlamentsvalglovens § 26, stk. 2, dvs. torsdag den 23. maj 2019. Ministeriet har desuden noteret sig, at Odense Kommune har beklaget, hvis det ikke var tydeligt for Stine Juel Gammelby, at hun den 24. maj 2019 alene kunne brevstemme til folketingsvalget, og at kommunen har beklaget, hvis brevstemmemodtageren har overhørt hendes ønske om alene at ville brevstemme til europaparlamentsvalget. Ministeriet har endelig noteret sig kommunens oplysning om, at Stine Juel Gammelbys brevstemme til folketingsvalget var taget i betragtning, hvorfor hun med rette blev afvist fra at stemme på valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 67.

Odense Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Odense Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

13) Mark Michael Juel Pedersen, Næstved, har klaget over Næstved Kommunes tilrettelæggelse og efter Mark Michael Juel Pedersens opfattelse mangelfulde håndtering af brevstemmeafgivningen til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019.

Mark Michael Juel Pedersen har bl.a. anført, at der var lang kø til brevstemmeafgivningen på biblioteket/borgerservice i Næstved Kommune, at det ikke var muligt at se eller læse proceduren for køsystemet, at stemmeboksene var opstillet lige bag de skranke, hvor man scanner bøger ind til udlån, så vælgere og lånerne måtte vige for hinanden, og at stemmemodtagerne ikke havde sat sig ind i de regler og procedurer, der gælder for brevstemmeafgivning.

Mark Michael Juel Pedersen har endvidere klaget over, at den brevstemmemodtager, der modtog hans brevstemmer, ikke fulgte proceduren for brevstemmeafgivning, idet hans konvolutter med brevstemmer blev adskilt fra følgebrevene, hvilket ifølge ham må have bevirket, at begge hans brevstemmer ikke kunne henføres til nogen vælger og derfor ikke kunne komme i betragtning. Mark Michael Juel Pedersen har kort gengivet hændelsesforløbet, som han oplevede det, i den forbindelse.

Endelig har Mark Michael Juel Pedersen klaget over, at han ikke kunne få svar på, om hans brevstemme til folketingsvalget var blevet registreret, da han på dagen for folketingsvalget den 5. juni 2019 mødte op på sit valgsted for at sikre sig, at hans brevstemme var modtaget, med den konsekvens, at han heller ikke fik stemt til folketingsvalget på valgdagen.

Næstved Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at kommunen har

været i kontakt med Næstved Bibliotek og Borgerservice, som har håndteret brevstemmeafgivningen for Mark Michael Juel Pedersen, og afstemningsstedet Kobberbakkeskolen, afd. Sct. Jørgen, som Mark Michael Juel Pedersen er tilknyttet.

Det fremgår af kommunens udtalelse, at Næstved Bibliotek og Borgerservice efter at have forholdt sig til Mark Michael Juel Pedersens klage og hans oplevelse af brevafstemningen mener, at borgerservice har fulgt den korrekte procedure, idet Mark Michael Juel Pedersen fik udleveret én stemmeseddel ad gangen til hvert valg. Han underskrev efter brevafstemningen følgebrevet, som sammen med brevstemmen blev lagt i en lukket kuvert og udleveret til ham, der så i personalets påsyn lagde stemmesedlen i stemmeurnen. Det fremgår videre af Næstved Bibliotek og Borgerservices bemærkninger, at mange borgere valgte at brevstemme på biblioteket til begge valg, hvilket naturligt gav anledning til kø. Næstved Bibliotek og Borgerservice har noteret, at Mark Michael Juel Pedersen brevstemte til europaparlamentsvalget og folketingsvalget den 23. maj 2019, og at følgebrevene er udskrevet henholdsvis kl. 14:47 til europaparlamentsvalget og kl. 14:48 til folketingsvalget. Næstved Bibliotek og Borgerservice har ikke haft indflydelse på, hvornår listerne over kandidaterne til valgene var til rådighed for borgerne, og de blev derfor først lagt i stemmeboksene, da de blev frigivet. Næstved Bibliotek og Borgerservice har beklaget en medarbejders udtalelse om kandidatlisterne til europaparlamentsvalget, som Mark Michael Juel Pedersen har henvist til i sin klage. Listerne var retteligt modtaget og lå i stemmeboksen.

Det fremgår videre af kommunens udtalelse, at embedsmanden, som var valgstyressekretær på afstemningsstedet Kobberbakkeskolen, afd. Sct. Jørgen, har forholdt sig til klagen fra Mark Michael Juel Pedersen og herefter har beskrevet, at der på valgdagen til Folketingsvalget kom en ung mand hen til den pågældende og fortalte om den dårlige service på Borgerservice, og at han aldrig ville brevstemme mere. Embedsmanden beklagede og oplyste, at han ville give klagen videre. Embedsmanden fortalte ham samtidig, at han ikke kunne få lov at stemme, da han havde brevstemt.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til reglerne om brevstemmeafgivning i europaparlamentsvalglovens § 26 og folketingsvalglovens § 61. Endvidere har ministeriet henvist til reglerne om proceduren for modtagelse og kontrol af brevstemmer i folketingsvalglovens § 65, stk. 1, 1. og 2. pkt., og stk. 2, nr. 5, § 66, stk. 1, 1. og 2. pkt., og § 67.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af vejledning om afholdelse af europaparlamentsvalg søndag den 26. maj 2019 og vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har imidlertid på baggrund af det forhold, at Europa-Parlamentsvalget og folketingsvalget skulle afholdes med 10 dages mellemrum, den 9. maj 2019 udsendt et brev til alle kommunalbestyrelser om overlappende perioder for brevstemmeafgivning til valgene. I brevet har ministeriet bl.a. anført, at der på grund af et overlap mellem brevstemmeperioden for europaparlamentsvalget og folketingsvalget i perioden fra den 15. maj 2019 til og med den 23. maj 2019 evt. kunne være hensigtsmæssigt at lade vælgeren afslutte brevstemmeafgivningen til det ene valg, før brevstemmeafgivningen til det andet valg påbegyndes.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lign., skal foregå. Valglovgivningen indeholder således ikke nærmere regler om ekspeditionen af de borgere, der henvender sig for at afgive brevstemme på de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme. Dette spørgsmål afgøres af kommunalbestyrelsen ud fra erfaringerne fra tidligere valg med, hvad der i praksis er nødvendigt og muligt under hensyn til bl.a. de plads- og personale-mæssige forhold på det pågældende sted for afgivelse af brevstemme.

Med hensyn til klagen over tilrettelæggelsen af brevstemmeafgivningen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Næstved Kommune har bekræftet, at det gav anledning til kø, at mange vælgere valgte at brevstemme til begge valg, og at kommunen har beklaget en medarbejders udtalelse om, at vedkommende ikke vidste, hvor kandidatlisterne til europaparlamentsvalget var, da listerne var modtaget og lå i stemmeboksen.

Med hensyn til klagen over, at brevstemmeproceduren ikke var fulgt, og klagen over den manglende information på valgstedet på valgdagen for folketingsvalget den 5. juni 2019 om, hvorvidt Mark Michael Juel Pedersens brevstemme til folketingsvalget var modtaget, har Økonomi- og Indenrigsministeriet konstateret, at ministeriet har modtaget divergerende beskrivelser af hændelsesforløbet fra Mark Michael Juel Pedersen og Næstved Kommune.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har efter det oplyste fra Næstved Kommune konstateret, at Mark Michael Juel Pedersen har brevstemt den 23. maj 2019 til både europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har videre på den baggrund konstateret, at Mark Michael Juel Pedersen ikke kunne have stemt på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019, jf. folketingsvalglovens § 67.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har noteret sig Næstved Kommunes udtalelse om, at Borgerservice har fulgt den korrekte procedure for brevstemmeafgivning, som herefter er beskrevet i overensstemmelse med folketingsvalglovens § 61, stk. 3, og Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 9. maj 2019 til kommunerne.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere noteret sig Næstved Kommunes oplysning om, at Mark Michael Juel Pedersen på sit valgsted på valgdagen af valgstyresekretæren blev oplyst om, at han ikke kunne få lov at stemme, da han havde brevstemt.

Næstved Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Næstved Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

14) Ejler Ottesen, Haderslev Kommune, har klaget over, at han blev afvist fra at afgive stemme på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019 under henvisning til, at han havde brevstemt. Ejler Ottesen har anført, at man kun kunne stemme på partier ved brevstemmeafgivningen, på trods af at der var rigeligt tid til at levere de korrekte stemmesedler.

Ejler Ottesen har endvidere klaget over, at der på afstemningsstedet på Lagoniskolen i Haderslev var to personer i stemmerummet, hvilket han gjorde valgstyrene opmærksom på.

Desuden har Ejler Ottesen klaget over, at der var anført en ekstra kandidat på stemmesedlen i forhold til den fortegnelse, der var til rådighed ved brevstemmeafgivningen.

Afslutningsvis har Ejler Ottesen klaget over, at udlændingsdanskere er afskåret fra at stemme til folketingsvalg, hvilket han anfører er i strid med EU-retten.

Om klagen over, at klager blev afvist fra at afgive stemme på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019 under henvisning til, at han havde brevstemt

Haderslev Kommune har i anledning af dette punkt i klagen oplyst, at Ejler Ottesen ville afgive stemme på Lagoniskolen, uanset at han tidligere havde afgivet brevstemme, idet han ikke kunne stemme personligt ved brevstemmeafgivningen, og idet han henviste til, at det ikke var den korrekte stemmeseddel i forbindelse med brevstemmeafgivelsen. Dette blev ham nægtet, hvilket han protesterede over. Ejler Ottesen havde brevstemt, hvorfor han ikke blev givet tilladelse til at kunne stemme på valgdagen. Kommunen har herved bl.a. henvist til folketingsvalglovens § 67, hvoraf fremgår, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det ved folketingsvalget den 5. juni 2019 var muligt at brevstemme i Danmark i perioden fra og med onsdag den 15. maj 2019 til og med lørdag den 1. juni 2019.

Endvidere har Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at fristen for at indlevere kandidatmeldelser til folketingsvalget den 5. juni 2019 til Ankestyrelsen var kl. 12.00 lørdag den 25. maj 2019 (11 dage før valgdagen), og at fristen for partiernes meddelelse til Ankestyrelsen om godkendte kandidater og opstillingsform var kl. 12.00 søndag den 26. maj 2019 (10 dage før valgdagen).

Økonomi- og Indenrigsministeriet har yderligere oplyst, at Ankestyrelsen sendte fortegnelserne over opstillede kandidater til folketingsvalget til kommunerne tirsdag den 28. maj 2019 (8 dage før valgdagen) med henblik på, at vælgerne ved brevstemmeafgivning kunne gøre sig bekendt med, hvilke kandidater der opstillede i de forskellige storkredse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har således oplyst, at det er i overensstemmelse med reglerne i folketingsvalgloven, at vælgeren kan brevstemme på et tidspunkt, hvor fortegnelserne over opstillede kandidater til folketingsvalget ikke er gjort tilgængelige for vælgerne.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Ejler Ottesen har oplyst, at han har brevstemt til folketingsvalget den 5. juni 2019, hvilket Haderslev Kommune har bekræftet. Haderslev Kommune har endvidere supplerende oplyst, at kommunen ikke havde kandidatlisten på tidspunktet for klagerens brevstemmeafgivning. Det fremgår imidlertid ikke med sikkerhed, hverken af oplysningerne fra Ejler Ottesen eller af oplysningerne fra Haderslev Kommune, om Ejler Ottesen har brevstemt på et tidspunkt, hvor fortegnelsen over opstillede kandidater burde have været tilgængelig ved brevstemmeafgivningen.

Det følger af folketingsvalglovens § 67, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen. En vælger, der har afgivet en brevstemme til folketingsvalget, der er taget i betragtning, skal således afvises fra at afgive stemme på valgdagen. Dette gælder, uanset om vælgeren har afgivet brevstemme på et tidspunkt i brevstemmeperioden, hvor fortegnelsen over de kandidater, der stillede op til folketingsvalget den 5. juni 2019, endnu ikke forelå.

Haderslev Kommunes udtalelse vedrørende dette klagepunkt har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Om klagen over, at der på afstemningsstedet på Lagoniskolen i Haderslev var to personer i stemmerummet

Haderslev Kommune har endvidere i anledning af dette punkt i klagen oplyst, at Ejler Ottesen protesterede over, at der var to personer inde i en stemmeboks. Vedrørende den ekstra person i stemmeboksen var dette clearet med valgstyrrerformanden. Kommunen har herved henvist til folketingsvalglovens §§ 48 og 49 og punkt 7.3 i Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg om bistand til stemmeafgivning, herunder om mulighed for at vælge bistand alene af en person, der er udpeget af vælgeren selv.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det følger af valglovgivningen, at hjælp til stemmeafgivning kan ydes alene af en person, som vælgeren udpeger, hvis vælgeren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske herom, og ønsket er begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at det er ministeriets opfattelse, at beslutning om, hvorvidt

hjælp kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget, træffes af en valgstyrrer eller en tilfornordnet vælger.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Haderslev Kommunes oplysning om, at det var clearet med valgstyrrerformanden, at der var en ekstra person i stemmerummet.

Haderslev Kommunes udtalelse vedrørende dette klagepunkt giver herefter ikke Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Om klagen over, at der var anført en ekstra kandidat på stemmesedlen i forhold til den fortegnelse, der var til rådighed ved brevstemmeafgivningen

Haderslev Kommune har oplyst, at Ejler Ottesen også har klaget over, at yderligere en person var opstillet, hvilket han ikke kunne se, da han afgav sin brevstemme. Hertil har kommunen oplyst, at den på tidspunktet for brevstemmeafgivningen ikke havde kandidatlisten. På valgdagen, hvor Ejler Ottesen ønskede at stemme, kunne han se kandidatlisten, herunder også, at der var opstillet en kandidat uden for partierne, hvilket han ikke mener er rigtigt.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af denne del af Ejler Ottesens klage henvist til folketingsvalglovens § 32 om kandidater uden for partiernes ret til at opstille til folketingsvalg, §§ 42 og 43 om fortegnelser over de opstillede kandidater og stemmesedler samt til punkt 6.11.1 og 6.11.2 om stemmesedler og opslag i stemmelokaler i Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at både stemmesedlen og opslag i stemmelokalet på valgdagen skal indeholde oplysninger om samtlige kandidater, der er opstillet i storkredsen – både kandidater, der opstiller for et parti, og kandidater, der opstiller uden for et parti. Kandidaterne skal stå i den rækkefølge, som de er angivet på stemmesedlen for den pågældende opstillingskreds.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har desuden oplyst, at ministeriet ikke har konstateret fejl ved stemmesedlen fra Haderslevkredsen. Alle kandidater, der er opstillet i Sydjyllands Storkreds, er anført på stemmesedlen fra Haderslevkredsen. Der var i Sydjyllands Storkreds opstillet én kandidat uden for partierne, Michael Thomsen, der stod anført på stemmesedlerne fra alle opstillingskredse i Sydjyllands Storkreds, herunder Haderslevkredsen. Der var således ikke anført en kandidat for meget på stemmesedlen fra Haderslevkredsen.

Haderslev Kommunes udtalelse vedrørende dette klagepunkt giver herefter ikke Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Om klage over, at udlandsdanskere er afskåret fra at stemme til folketingsvalg

Økonomi- og Indenrigsministeriet har vedrørende dette klagepunkt bl.a. oplyst, at det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at personer med dansk indfødsret (danske statsborgere) som følge af grundlovens § 29, stk. 1, skal

have fast bopæl i riget for at have valgret og dermed kunne stemme til folketingsvalg i Danmark. Visse danske statsborgere anses for fortsat at have fast bopæl i riget, uanset at de har taget ophold i udlandet, og de kan dermed stemme til folketingsvalg i Danmark, jf. § 2 i folketingsvalgloven.

I forhold til foreneligheden mellem bopælskravet i grundlovens § 29, stk. 1, og EU-retten har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til, at spørgsmålet om EU-medholdeligheden af den danske grundlovs krav om fast bopæl i Danmark som betingelse for valgret til Folketinget er behandlet i Valgretsudvalgets betænkning, kapitel 4.2, side 154 ff. Valgretsudvalget konkluderede, at grundlovens krav om fast bopæl i Danmark som betingelse for valgret til Folketinget ikke kan anses for at være i strid med EU-retten.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i øvrigt henvist til Justitsministeriets redegørelse for den danske valglovgivnings forhold til EU-retten over for Folketinget i forbindelse med besvarelsen af en række folketingssspørgsmål. Økonomi- og Indenrigsministeriet har henvist til besvarelse af 7. april 2004 af folketingssspørgsmål nr. S 2616, stillet den 5. marts 2004, og til den endelige besvarelse af 23. oktober 2008 af Kommunaludvalgets spørgsmål nr. 160, alm. del, stillet den 3. september 2008. I begge besvarelser konkluderede Justitsministeriet, at den danske folketingsvalglovgivning ikke er i strid med EU-retten.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endelig henvist til ministeriets redegørelse om dette spørgsmål over for Folketinget i forbindelse med Udvalget til Prøvelse af Valgenes betænkningssafgivelse vedrørende folketingsvalget den 18. juni 2015, klagesag nr. 20.

Udvalget tager det af Haderslev Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

15) Villy Johnsen, København, har klaget over Københavns Kommune i forbindelse med afholdelse af europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, idet Villy Johnsen har fundet forholdene utilfredsstillende i forbindelse med brevstemmeafgivning på Borgerservice i Valby.

Villy Johnsen har anført, at stemmeboksene ikke var sat op kl. 10 den 23. maj 2019, at kun ti personer fik afgivet deres brevstemmer på 30 minutter, at medarbejderne så ud til at blive oplært på stedet og ikke vidste, hvad de skulle gøre, og at kommunens medarbejdere tilsyneladende fik lov til at brevstemme først.

Københavns Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til, at det af ministeriets instruks af 9. maj 2019 vedrørende overlappende perioder for brevstemmeafgivning til europaparlamentsvalget og folketingsvalget fremgår, at det eventuelt kan være hensigtsmæssigt, at man i den periode, hvor der kan stemmes til to valg, lader vælgeren afslutte brevstemmeafgivningen til det ene valg, før brevstemmeafgivningen til det andet valg påbegyndes. Kommunen har oplyst, at det på baggrund af vejledningen fra ministeriet og risikoen for sammenblanding af de to valg i Københavns Kommune blev besluttet at orga-

nisere valghandlingen på brevstemmestederne således, at der blev dannet to køer. Dette – sammenholdt med, at der blev afgivet 75 pct. flere brevstemmer til europaparlamentsvalget i 2019 end ved valget 5 år forinden – betød, at der flere steder var køer ved brevstemmestederne. Kommunen har beklaget de gener, dette har medført.

Kommunen har yderligere oplyst, at der for at reducere køerne onsdag den 22. maj 2019 blev bragt ekstra stemmeboks ud, og at åbningstiderne blev forlænget på flere brevstemmesteder. På baggrund af erfaringerne fra europaparlamentsvalget blev åbningstiden i forbindelse med brevafstemning til folketingsvalget også udvidet, ligesom der blev åbnet et femte brevafstemningssted lørdag den 1. juni 2019. Oplysningerne om de forlængede åbningstider har kunnet ses på kommunens hjemmeside. På nogle brevstemmesteder blev der bemandet flere skranke til at afvikle brevafstemningen (valglisterne), og alle steder blev der, indtil brevafstemningen til folketingsvalget sluttede den 1. juni 2019, indsat yderligere medarbejdere fra Borgerservice til opgaven.

Københavns Kommune har endvidere oplyst, at der har været overvældende interesse for at brevstemme ved europaparlamentsvalget i kommunen særlig i de sidste dage af brevafstemningen grundet muligheden for brevafstemning til både europaparlamentsvalget og folketingsvalget. På Borgerservice i Valby blev antallet af stemmebokse den 22. maj 2019 forøget fra tre til fire stemmebokse. Kommunen genkender derfor ikke oplevelsen af, at stemmeboksene ikke var opstillet den 23. maj 2019 kl. 10.

Kommunen har oplyst, at det er korrekt, at medarbejdere fra jobcenteret på Gammel Køge Landevej havde mulighed for at afgive deres brevstemme i Borgerservice i Valby, men at det var på lige fod med andre borgere. Når der brevstemmes, kommer man til efter tur i køen.

Kommunen har beklaget ventetiden og køerne, der har været lange, men oplyst, at der som tidligere nævnt – på baggrund af den meget store interesse for at brevstemme – blev indkaldt yderligere personale. Det er således korrekt, at der kunne forekomme instruktion af ikke erfarent personale. Dette skete, for at flere kunne håndtere ekspeditionerne, og for på den måde at mindske køerne. Kommunen har endelig anført, at det er meget beklageligt med ventetid og kødannelse, og at kommunen efterfølgende vil evaluere processerne med henblik på yderligere tiltag for at minimere køer i forbindelse med de kommende valg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har henvist til reglerne i brevstemmeafgivning i europaparlamentsvalglovens § 26, hvoraf bl.a. følger, at brevstemmeafgivning her i landet kan ske på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger efter reglerne i folketingsvalgloven kan brevstemme, de sidste 6 uger før valgdagen, dog senest tredjesidste søgnedag før valgdagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af vejledning om afholdelse af europaparlamentsvalg søndag den 26. maj 2019 og vejledning om afhol-

delse af folketingsvalg, punkt 8.2, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har imidlertid på baggrund af det forhold, at europaparlamentsvalget og folketingsvalget skulle afholdes med 10 dages mellemrum, den 9. maj 2019 udsendt et brev til alle kommunalbestyrelser om overlappende perioder for brevstemmeafgivning til valgene. I brevet har ministeriet bl.a. anført, at det på grund af et overlap mellem brevstemmeperioden for europaparlamentsvalget og folketingsvalget i perioden fra den 15. maj 2019 til og med den 23. maj 2019 eventuelt kunne være hensigtsmæssigt at lade vælgeren afslutte brevstemmeafgivningen til det ene valg, før brevstemmeafgivningen til det andet valg påbegyndes.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lign., skal foregå. Valglovgivningen indeholder således ikke nærmere regler om ekspeditionen af de borgere, der henvender sig for at afgive brevstemme på de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme. Dette spørgsmål afgøres af kommunalbestyrelsen ud fra erfaringerne fra tidligere valg med, hvad der i praksis er nødvendigt og muligt under hensyn til bl.a. de plads- og personale-mæssige forhold på det pågældende sted for afgivelse af brevstemme.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Københavns Kommune har beklaget ventetiden og køerne, ligesom ministeriet har noteret sig de tiltag, som kommunen har iværksat for at imødekomme den store interesse for at brevstemme, og de iværksatte tiltag for at undgå risiko for sammenblanding af brevstemmer til europaparlamentsvalget og folketingsvalget. Ministeriet har endvidere noteret sig kommunens oplysninger om, at kommunen efterfølgende vil evaluere processerne med henblik på yderligere tiltag for at minimere køer i forbindelse med kommende valg.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget noterer sig, at Københavns Kommune vil evaluere sine processer med henblik på yderligere tiltag for at minimere køer i forbindelse med kommende valg.

16) Birthe Høyer, København, har klaget over Københavns Kommune i forbindelse med afholdelse af europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, idet Birthe Høyer fandt forholdene utilfredsstillende i forbindelse med brevstemmeafgivning på Øbro Jagtvej Bibliotek.

Birthe Høyer har klaget over, at hun ikke kunne få lov til at stemme til begge valg samtidig, at der ikke var nogen angivelse af de forskellige partier på brevstemmesedlen til folketingsvalget, at hun ikke kunne få lov til at makulere sit ubrugte stemmemateriale til folketingsvalget eller få lov til at se det blive makuleret, og at der generelt var forvirring og meget lidt vejledning.

Københavns Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til, at det af ministeriets instruks af 9. maj 2019 vedrørende overlappende perioder for brevstemmeafgivning til europaparlamentsvalget og folketingsvalget fremgår, at det eventuelt kan være hensigtsmæssigt, at man i den periode, hvor der kan stemmes til to valg, lader vælgeren afslutte brevstemmeafgivningen til det ene valg, før brevstemmeafgivningen til det andet valg påbegyndes. Kommunen har oplyst, at det på baggrund af vejledningen fra ministeriet og risikoen for sammenblanding af de to valg i Københavns Kommune blev besluttet at organisere valgbehandlingen på brevstemmestederne således, at der blev dannet to køer. Dette – sammenholdt med, at der blev afgivet 75 pct. flere brevstemmer til europaparlamentsvalget i 2019 end ved valget 5 år forinden – betød, at der flere steder var køer ved brevstemmestederne. Kommunen har beklaget de gener, dette har medført.

Kommunen har yderligere oplyst, at der for at reducere køerne onsdag den 22. maj 2019 blev bragt ekstra stemmeboks ud, og at åbningstiderne blev forlænget på flere brevstemmesteder. På baggrund af erfaringerne fra europaparlamentsvalget blev åbningstiden i forbindelse med brevafstemning til folketingsvalget også udvidet, ligesom der blev åbnet et femte brevafstemningssted lørdag den 1. juni 2019. Oplysningerne om de forlængede åbningstider har kunnet ses på kommunens hjemmeside. På nogle brevstemmesteder blev der bemandet flere skranke til at afvikle brevafstemningen (valglisterne), og alle steder blev der, indtil brevafstemningen til folketingsvalget sluttede den 1. juni 2019, indsat yderligere medarbejdere fra Borgerservice til opgaven.

Ydermere har Københavns Kommune oplyst, at de ansvarlige for brevstemmeafgivningen på Øbro Jagtvej Bibliotek har oplyst, at den officielle skrivelse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet om brevstemmer og den officielle kandidatliste blev opsat i de tydeligt markerede stemmeboks dedikeret til europaparlamentsvalget den dag, valget hertil begyndte. Til folketingsvalget blev den officielle skrivelse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet opsat i de tydeligt markerede stemmeboks til folketingsvalget, herunder partinavn og bogstaver, og hvornår kandidatlisterne ville være klar til folketingsvalget. Disse oplysninger blev sat op den 15. maj, inden Øbro Jagtvej Bibliotek åbnede for brevafstemning. Skrivelsen fra Økonomi- og Indenrigsministeriet var også i A3-format hængt op uden for folketingsstemmeboksen. Den 28. maj blev kandidatlisterne til folketingsvalget lamineret og sat op i samtlige stemmebokse, umiddelbart efter de forelå. For at undgå, at borgerne skulle begynde forfra i den lange kø efter at have stemt til det første valg, blev

de ført hen til valgbordet til det andet valg. Dette skete med henblik på at mindske generne ved at skulle stemme ad to omgange.

Kommunen har henvist til, at Birthe Høyers formulering i klagen: »Da jeg i stemmeboksen åbner kuverten, ser jeg, at der overhovedet ingen angivelser er af de forskellige partiers valgbogstaver! « anført, at dette kan forstås som et ønske om en egentlig brevstemmeseddel med partibogstaver i stedet for det officielle brevstemmemateriale, hvor borgeren selv skal skrive bogstav og/eller partinavn og/eller kandidat. Kommunen har hertil oplyst, at der anvendes det af ministeriet godkendte brevstemmemateriale. Med hensyn til makulering samler Øbro Jagtvej Bibliotek alle papirerne, låser dem inde sammen med det øvrige valgmateriale og makulerer efterfølgende.

Kommunen har beklaget, at valghandlingen – på trods af disse tiltag og informationer – blev oplevet som forvirrende og med for lidt vejledning. Endelig har kommunen oplyst, at der efterfølgende vil evaluere processerne med henblik på yderligere tiltag for at minimere køer i forbindelse med de kommende valg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til reglerne om brevstemmeafgivning i europaparlamentsvalglovens § 26 og folketingsvalglovens § 53 og § 56, stk. 1.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af vejledning om afholdelse af europaparlamentsvalg søndag den 26. maj 2019 og vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har imidlertid på baggrund af det forhold, at europaparlamentsvalget og folketingsvalget skulle afholdes med 10 dages mellemrum, den 9. maj 2019 udsendt et brev til alle kommunalbestyrelser om overlappende perioder for brevstemmeafgivning til valgene. I brevet har ministeriet bl.a. anført, at det på grund af et overlap mellem brevstemmeperioden for europaparlamentsvalget og folketingsvalget i perioden fra den 15. maj 2019 til og med den 23. maj 2019 eventuelt kunne være hensigtsmæssigt at lade vælgeren afslutte brevstemmeafgivningen til det ene valg, før brevstemmeafgivningen til det andet valg påbegyndes.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lignende, skal foregå. Valglovgivningen indeholder således ikke nærmere regler om ekspeditionen af de borgere, der henvender sig for at afgive brevstemme på de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme. Dette spørgsmål afgøres af kommunalbestyrelsen ud fra erfaringerne fra tidligere valg med, hvad der i praksis er nødvendigt og muligt under hensyn til bl.a. de plads- og perso-

nalemæssige forhold på det pågældende sted for afgivelse af brevstemme.

For så vidt angår den del af klagen, der vedrører, at der ikke var nogen angivelse af de forskellige partier på brevstemmesedlen til folketingsvalget, har Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at brevstemmesedler ikke indeholder navne på de partier og kandidater, der er opstillet til valget, sådan som stemmesedlen på valgdagen gør. Ministeriet har henvist til reglerne om brevstemmemateriale i folketingsvalglovens § 60, stk. 1, og § 61, stk. 2. Endvidere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2.3.2, hvoraf det bl.a. fremgår, at vælgeren ved brevstemmeafgivning på stemmesedlen anfører navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der har kandidater opstillet i den storkreds, hvor vælgeren er optaget på valglisten. Ønsker vælgeren at stemme på en bestemt kandidat, der er opstillet i den pågældende storkreds, anfører vælgeren på stemmesedlen navnet på kandidaten, eventuelt sammen med partinavnet og/eller bogstavbetegnelsen.

For så vidt angår den del af klagen, der vedrører spørgsmålet om makulering af brevstemmesedlen til folketingsvalget, har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til reglerne i folketingsvalglovens § 104 om opbevaring af valgmateriale og om destruktion heraf, når klagefristen er udløbet og eventuelle valgklager er afgjort. Endvidere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 10. Heraf fremgår bl.a. om opbevaring og kassation af brevstemmemateriale, at valgmateriale opbevares af kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med reglerne i lovens § 104. Når klagefristen er udløbet og Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, skal valglisten, valgkortene, stemmesedlerne samt brevstemmematerialet tilintetgøres.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har noteret sig, at København Kommune har beklaget, at valghandlingen blev oplevet som forvirrende og med for lidt vejledning, ligesom ministeriet har noteret sig de tiltag, som kommunen har iværksat for at imødekomme den store interesse for at brevstemme, og de iværksatte tiltag for at undgå risiko for sammenblanding af brevstemmer til europaparlamentsvalget og folketingsvalget. Ministeriet har derudover noteret sig, at der blev anvendt det af ministeriet godkendte brevstemmemateriale, og at Øbro Jagtvej Bibliotek samler og låser valg materialet inde og makulerer det efterfølgende. Ministeriet har endvidere noteret sig kommunens oplysninger om, at processerne efterfølgende vil blive evalueret med henblik på yderligere tiltag for at minimere køer i forbindelse med kommende valg.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget noterer sig, at Københavns Kommune vil evaluere sine pro-

cesser med henblik på yderligere tiltag for at minimere køer i forbindelse med kommende valg.

17) Torben Andersen, Frederikssund, har klaget over, at der i forbindelse med, at han torsdag den 16. maj 2019 kl. 16.55 brevstemte i Borgerservice på Frederikssund Rådhus til folketingsvalget den 5. juni 2019, ikke var ophængt lister over partier og partibogstaver til folketingsvalget.

Torben Andersen har anført, at fraværet af lister over opstillede partier kan have den effekt, at nye partier ikke får de stemmer, som de burde få, fordi vælgerne ikke kender parti-bogstavet og ikke vil udstille, hvem de stemmer på. Torben Andersen har endvidere oplyst, at han var nødt til at google de opstillede partier på sin mobiltelefon for at kunne afgive sin stemme.

Frederikssund Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at borgerne fik udleveret en brevstemmeseddel via Borgercenterets frontbetjening, hvor medarbejderne gennemgik proceduren for udfyldelse af brevstemmen og for afvikling af valgbehandlingen i valgboksen. Samtidig opholdt der sig personale ved valgboksenes gardiner, som sørgede for, at valget blev afviklet ved, at kun én stemmeberettiget opholdt sig i valgboksen, og at gardinerne var trukket behørigt for. Valgpersonalet både »på gulvet ved gardinerne« og i frontbetjeningen stod til rådighed for borgernes spørgsmål og kunne hjælpe i tilfælde af eventuelt manglende materiale eller remedier.

Kommunen har yderligere oplyst, at Borgercenteret har fastlagt en procedure for ophængning af valgmateriale, herunder parti- og kandidatlistes, i forbindelse med afvikling af valg. Kommunens ansatte tjekker hver morgen valgboksen for at sikre, at det krævede materiale forefindes ophængt i valgboksen.

Det var muligt at brevstemme til folketingsvalget fra onsdag den 15. maj 2019. I den forbindelse klargjorde personalet valgboksen til afvikling af folketingsvalg mandag den 13. maj 2019 efter lukketid ved ophængning af partilister til folketingsvalget og orientering om udfyldelse af stemmesedlen. Borgercenteret har lukket om tirsdagen, hvorfor det var mandag, valgboksen blev gjort klar til modtagelse af brevstemmer til folketingsvalget. Ud over listernes ophængning i valgboksen lægges der tillige partilister på de borde, der er opstillet i Borgercenterets hall. Borgerne kunne her orientere sig i lister over opstillede partier, inden de gik ind for at brevstemme.

Kommunen har beklaget, at Torben Andersen har oplevet, at der ikke var en partiliste i den valgboкс, hvor han skulle afgive sin stemme. Kommunen har forklaret, at Borgercenteret flere gange om dagen oplevede, at parti- og kandidatlistes var blevet nedtaget af borgerne. Af samme årsag havde personalet i frontbetjeningen og de medarbejdere, der stod ved gardinerne, haft en opgave med løbende gennem dagen at tjekke valgboksen for blyanter og valgmateriale. Kommunen har endvidere oplyst, at der straks ved en borgers henvendelse til personalet om manglende parti- eller kandidatlistes blev udleveret en ny liste til borgeren, og at der

straks blev ophængt nyt materiale, hvis det blev opdaget, at det var taget ned. Kommunen har oplyst, at der var printet ekstra partilister ved frontbetjeningen, der hele tiden lå klar til udlevering.

Kommunen har endelig oplyst, at kommunen i forbindelse med denne klage har besluttet at undersøge muligheden for indkøb af særlige rammer til ophængning i valgboksen, hvor det fremover ikke vil være muligt for borgerne at nedtage parti- og kandidatlistes og orienteringen om udfyldelse af stemmesedlen, og at det samtidig fremover vil blive muligt at tage en partiliste (og eventuelle kandidatlistes) med sig ind i valgboksen fra skranken, hvor stemmesedlen udleveres.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har henvist til punkt 8.2. i vejledning om afholdelse af folketingsvalg, hvoraf det fremgår, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Ministeriet har oplyst, at det fremgår af punkt 8.2.3.7 i den nævnte vejledning, at vælgerne i forbindelse med brevstemmeafgivningen skal have mulighed for at se fortegnelser over de opstillingsberettigede partier og de kandidater, der er opstillet i storkredsen, så snart disse oplysninger foreligger (8 dage før valgdagen). Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at disse fortegnelser, så snart de foreligger, er tilgængelige for vælgerne ved brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere oplyst, at ministeriet den 7. maj 2019 udsendte et brev med fire bilag til alle kommunalbestyrelser om brevstemmeafgivning i kommunerne til folketingsvalget den 5. juni 2019. I brevet var det bl.a. anført, at der som bilag 2 var vedhæftet en vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning. I vejledningen var bl.a. gengivet fortegnelsen over de opstillingsberettigede partier og de bogstavbetegnelse, disse var tildelt.

Kommunalbestyrelsen skulle sørge for, at vejledningen til vælgerne om brevstemmeafgivning var tilgængelig for vælgerne ved brevstemmeafgivning de steder i kommunen, hvor enhver vælger kunne brevstemme (herunder på borgerservicecentre m.v.). Den i brevet nævnte vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning havde et format, således at denne kunne ophænges i stemmerummet af kommunalbestyrelsen.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Frederikssund Kommune har beklaget, at Torben Andersen har oplevet, at der ikke var en oversigt over de opstillede partier i stemmerummet, ligesom ministeriet har noteret sig de tiltag, som kommunen havde iværksat for løbende at sikre, at der var oversigter over de opstillede partier i stemmerummene. Ministeriet har endvidere noteret sig kommunens oplysninger om, at kommunen vil undersøge muligheden for fremover at indramme oversigterne over de opstillede partier, så det ikke vil være muligt for vælgerne at nedtage oversigterne, ligesom det fremover også vil være muligt for vælgerne at tage en oversigt over de opstil-

lede partier fra skranken og medbringe denne i stemmerummet.

Frederikssund Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Frederikssund Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget noterer sig de tiltag, som Frederikssund Kommune på forhånd havde iværksat for løbende at sikre, at der var oversigter over de opstillede partier m.v. i stemmerummene, og kommunens oplysning om at ville undersøge muligheden for et fremtidigt tiltag, der kan forhindre, at oversigterne nedtages i stemmerummene.

18) Jes P. Sørensen, Hørsholm, har klaget over Hørsholm Kommunes håndtering af brevstemmeafgivningen til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019.

Jes P. Sørensen har oplyst, at han den 20. maj 2019 brevstemte på Hørsholm Bibliotek til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, men at begge brevstemmer på grund af procedurefejl fra Hørsholm Kommunes side ikke kunne tages i betragtning, og at han derfor måtte afgive sin stemme igen på valgdagen til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og endte med ikke at kunne afgive sin stemme til folketingsvalget den 5. juni 2019. Jes P. Sørensen har anført, at kommunen reagerede meget sent i forhold til hans brevstemmeafgivning til folketingsvalget, idet han først den 3. juni 2019 blev oplyst om fejlen og om, at han havde mulighed for i stedet at stemme på valgdagen.

Hørsholm Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at kommunen meget beklager – hvilket også er sket over for Jes P. Sørensen telefonisk – at der desværre skete procedurefejl både i forbindelse med Jes P. Sørensens afgivelse af brevstemme den 20. maj 2019 til europaparlamentsvalget og i forbindelse med hans afgivelse samme dag af brevstemme til folketingsvalget.

Hørsholm Kommune har om hændelsesforløbet oplyst, at Jes P. Sørensen mødte op på Hørsholm Bibliotek den 20. maj 2019 for at afgive brevstemmer til begge valg. Efter at brevstemmemodtageren havde udskrevet et KMD-følgebrev til folketingsvalget, opstod der et printerproblem, som betød, at følgebrevet til europaparlamentsvalget ikke kunne udskrives korrekt. Brevstemmemodtageren benyttede derfor – i klar modstrid med de givne skriftlige og mundtlige instrukser – i stedet valgkortet til europaparlamentsvalget som følgebrev, idet Jes P. Sørensen blev bedt om at underskrive dette øverst til venstre under navne- og adresseoplysningerne i modtagerfeltet på valgkortet. Følgebrevet til folketingsvalget blev underskrevet af Jes P. Sørensen som foreskrevet, men brevstemmemodtageren glemte at underskrive og stemple følgebrevet.

Da de modtagne brevstemmer blev scannet ind i brevstemmeprotokollen om aftenen den 20. maj 2019, kunne brevstemmebehandlerne i Borgerservice konstatere, at valgkortet ved en fejl var brugt som følgebrev til brevstemmen til europaparlamentsvalget, idet dette kunne ses gennem yderkuvertens rude, ligesom følgebrevet i sagens natur ikke kunne scannes. Attestationsfejlen på følgebrevet til folketingsvalget var det derimod ikke muligt at opdage på dette tidspunkt, da yderkuverterne først åbnes – og først må åbnes – i forbindelse med brevstemmekontrollen, som i medfør af folketingsvalglovens § 65, stk. 1, først må foretages 1 eller 2 dage før valgdagen. På baggrund af fejlen i brevstemmen til europaparlamentsvalget ringede en medarbejder fra Borgerservice til Jes P. Sørensen og orienterede ham om, at brevstemmen på grund af fejlen ikke ville kunne tages i betragtning, og at Jes P. Sørensen til og med den 23. maj 2019 ville kunne afgive en ny brevstemme, ligesom han ville kunne stemme på valgdagen. Han valgte som oplyst i klagen at møde frem på valgdagen og afgive sin stemme.

Endvidere fremgår af Hørsholm Kommunes udtalelse, at det ved brevstemmekontrollen den 3. juni 2019 forud for folketingsvalget den 5. juni 2019 blev konstateret, at der manglede både underskrift og stempel på følgebrevet til Jes P. Sørensens brevstemme. Denne fejl forekom desværre også i enkelte andre tilfælde både i forhold til brevstemmer modtaget af Hørsholm Kommune og brevstemmer modtaget fra andre kommuner. Flere af de deltagende valgstyrelser spurgte ind til, om det ikke var muligt at berigtige eller se bort fra denne fejl, i hvert fald når den var begået af kommunens egne brevstemmemodtagere. Valgsekretariatet oplyste hertil, at når hele attestationen fra brevstemmemodtageren mangler (både stempel og underskrift), er der efter Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning til valget ikke mulighed for at tage brevstemmen i betragtning, jf. vejledning om afholdelse af folketingsvalg. For at være helt sikker på, at der i denne situation ikke var noget at gøre, kontaktede kommunen under brevstemmekontrollen valgheden ved Økonomi- og Indenrigsministeriet telefonisk. Baggrunden herfor var også, at anvendelsen af KMD's maskinelt udskrevne følgebrev med strekcode efter valgsekretariatets opfattelse giver en langt større sikkerhed for, at brevstemmen er afgivet på et af de steder i kommunen, hvor der kan brevstemmes, end der ligger i den manuelle attestation fra brevstemmemodtageren, det være sig stempel eller underskrift eller begge dele. Valgheden bekræftede med henvisning til vejledningen – på trods af indvendingerne om det maskinelle følgebrev – at brevstemmerne med »dobbelt« attestationsfejl (hverken stempel eller underskrift) ikke kunne tages i betragtning, hvilket valgsekretariatet oplyste over for valgstyrelserne. De omhandlede brevstemmer blev på den baggrund ikke taget i betragtning, og de berørte vælgere, herunder Jes P. Sørensen, blev kontaktet med besked om fejlen og om, at de i stedet havde mulighed for at afgive stemme på valgdagen. Jes P. Sørensen var forståeligt meget utilfreds hermed, hvilket valgsekretariatet tiltrådte og beklagede fuldt ud. Jes P. Sørensen blev samtidig orienteret om, at Hørsholm Kommune desværre ikke havde mulighed for at

opdage fejlen i relation til brevstemmen til folketingsvalget før under brevstemmekontrollen den 3. juni 2019, ligesom han blev orienteret om kontakten til valgheden vedrørende den eventuelle mulighed for at se bort fra attestationsfejlen.

Hørsholm Kommune har i relation til Jes P. Sørensens nærmere klagepunkter for det første erklæret sig enig i, at det er en situation, som ikke må ske. Kommunen har hertil bemærket, at det altid tilstræbes ved instruktion og oplæring og etablering af arbejds gange at undgå fejl ved brevstemmemodtagelsen. Alligevel sker der desværre menneskelige fejl som nævnt ovenfor både blandt kommunens egne brevstemmemodtagere og brevstemmemodtagere i andre kommuner, hvorfra Hørsholm Kommune modtager brevstemmer.

Til Jes P. Sørensens anbringende om, at han har erfaret, at han ikke er den eneste, der er havnet i denne situation, har Hørsholm Kommune bemærket, at det er korrekt, som også anført tidligere, at der også i nogle få andre tilfælde er sket procedurefejl. Der er dog ikke andre vælgere, over for hvilke der er sket to uafhængige fejl som i dette tilfælde.

Til Jes P. Sørensens anbringende om, at det er meget sent, at han orienteres om fejlen – hvilket har betydet, at han ikke har kunnet nå at afgive en ny brevstemme – har Hørsholm Kommune anført, at det desværre er en konsekvens af formalia omkring brevstemmemodtagelsen, jf. folketingsvalglovens § 65, stk. 1, at yderkuverten med følgebrevet og den blå brevstemmekuvert først må åbnes ved brevstemmekontrollen, som tidligst kan foretages 2 dage før valgdagen, dvs. i dette tilfælde mandag den 3. juni 2019, hvor der også i Hørsholm Kommune blev afholdt brevstemmekontrol. Vælgere, som blev berørt af fejl i brevstemmemodtagelsen, blev kontaktet umiddelbart under eller efter brevstemmekontrollen for at give dem bedst mulig tid til om muligt at tilrettelægge deres planer, så de havde mulighed for at stemme på valgdagen.

Til Jes P. Sørensens anbringende om, at der efter hans mening mangler en grundlæggende intern kontrol i efterbehandlingen af afgivne stemmer (kontrol af formalia vedrørende antal afgivne stemmer), men åbenbart også en vejledning og instruktion af medarbejdere til håndtering af brevstemmeafgivelsen i kommunen, ligesom der bør ses på den tidsmæssige håndtering og samlet kontrol af hele forløbet, har Hørsholm Kommune bemærket, at der som nævnt ikke inden for rammerne af folketingsvalgloven (og heller ikke efter de andre valglove) er mulighed for at kontrollere indholdet af yderkuverterne før under brevstemmekontrollen op til 2 dage før valgdagen. Der er således ikke mulighed for at opdage og korrigerer attestationsfejl i efterbehandlingen af afgivne brevstemmer på et tidligere tidspunkt. Også af den grund gør Hørsholm Kommune meget ud af at instruere brevstemmemodtagerne i den korrekte procedure i forbindelse med brevstemmemodtagelsen – både ved skriftlige instrukser og ved undervisning/oplæring. Kommunen har som eksempel herpå henvist til en i kopi medsendt e-mail af 11. april 2019 til visse medarbejdere i kommunen med vejledning om brevstemmeafgivning til europaparlamentsvalget,

hvor bl.a. formalia med hensyn til attestation er beskrevet. Det fremgår heraf bl.a., at følgebrevet underskrives af vælgeren og medarbejderen og påføres stempel. Endvidere fremgår, at det er meget vigtigt, at følgebrevet er udfyldt korrekt. Mangler underskrifter eller stempel, vil brevstemmen i de fleste tilfælde blive erklæret som ugyldig. Ydermere har kommunen henvist til, at der bl.a. er gennemført undervisning af brevstemmemodtagerne på Hørsholm Bibliotek den 9. og 10. april 2019, ligesom der er gennemført ad hoc-undervisning af de borgerservicemedarbejdere eller andre medarbejdere på rådhuset, der ikke er erfarne brevstemmemodtagere.

Afslutningsvis har Hørsholm Kommune understreget, at det altid er kommunens mål, at valget – og herunder brevstemmemodtagelsen – skal forløbe så korrekt, sikkert og effektivt som muligt, så alle vælgeres demokratiske ret til at stemme understøttes bedst muligt. Kommunen vil i lyset af denne sag gennemgå sine procedurer og arbejds gange for at søge at undgå, at tilsvarende fejl sker fremover.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til europaparlamentsvalglovens § 26 og til reglerne i folketingsvalglovens § 61 om modtagelse af brevstemmer. Endvidere har ministeriet henvist til reglerne i folketingsvalglovens §§ 64 og 65 om attestation og kontrol af brevstemmer og om forhold, som gør, at en brevstemme ikke kommer i betragtning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har desuden henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af europaparlamentsvalg søndag den 26. maj 2019, punkt 8.1.1, hvor brevstemmematerialet til europaparlamentsvalget er beskrevet. Det fremgår videre af punktet i vejledningen, at Økonomi- og Indenrigsministeriet kan bestemme, at følgebrev og yderkuverter, som kommunalbestyrelsen har fået fremstillet, kan anvendes i stedet for de følgebrev og yderkuverter, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har ladet fremstille. I henhold hertil har Økonomi- og Indenrigsministeriet bestemt, at det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD A/S' valgudskrivningssystem, den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, det følgebrev, der kan udskrives fra Strålfors' brevstemmesystem, og den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, skal sidestilles med følgebrev og yderkuverter, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har ladet fremstille. Af hensyn til eventuelle tekniske eller andre problemer med udskrivning af følgebrev fra KMD A/S' eller Strålfors' systemer skal kommunalbestyrelsen dog sørge for, at der alle steder, hvor der kan brevstemmes i kommunen, forefindes nogle eksemplarer af ministeriets brevstemmemateriale inklusive det følgebrev og den yderkuvert, som ministeriet har ladet fremstille. Det må således ikke forekomme, at en vælger afvises fra at afgive en brevstemme, fordi vedkommende ikke kan fremsøges i KMD's eller Strålfors' systemer. I sådanne tilfælde skal vælgeren tilbydes at anvende ministeriets brevstemmemateriale, hvor følgebrevet kan udfyldes i hånden.

Ydermere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2.3.2. Her

fremgår om udfyldelse og afgivelse af brevstemme bl.a., at når vælgeren har udfyldt brevstemmesedlen, lægger vælgeren stemmesedlen i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved attestationen anfører stemmemodtageren – således som den fortrykte tekst til brug for attestationen foreskriver – dato, underskrift, stilling og myndighedens stempel på følgebrevet. Hvis stemmemodtageren ikke har mulighed for at sætte myndighedens stempel på følgebrevet, skal myndighedens navn skrives med blokbogstaver.

Af samme punkt i vejledningen fremgår, at der kan anvendes det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD A/S' valgudskrivningssystem, den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, det følgebrev, der kan udskrives fra Strålfors' brevstemmesystem, og den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, ved den brevstemmeafgivning, som kommunalbestyrelsen står for. Anvendes følgebrevet fra KMD's eller Strålfors' systemer, skal vælgeren ikke udfylde følgebrevet, da de nødvendige oplysninger allerede fremgår af brevet. Vælgeren skal derfor alene underskrive følgebrevet i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen.

Tillige har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af europaparlamentsvalg søndag den 26. maj 2019 og ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2.3, om den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning. Her fremgår bl.a., at ministeriet op til hvert valg modtager henvendelser fra kommunerne om, hvorvidt brevstemmer, hvor følgebrevet ikke er udfyldt korrekt, kan tages i betragtning, herunder særlig, hvor der er begået administrative fejl. Ministeriet indskærpede derfor i vejledningen vigtigheden af, at kommunalbestyrelsen sørger for, at de kommunalt ansatte og tilforordnede vælgere, der skal virke som stemmemodtagere, er tilstrækkeligt instrueret om proceduren for afgivelse og modtagelse af brevstemmer, herunder vigtigheden af, at der udvises den største omhyggelighed hermed. Stemmemodtagerne bør være særlig opmærksomme på, at der er anvendt det korrekte følgebrev, og at følgebrevet er korrekt udfyldt af både vælgeren og stemmemodtageren, så tvivlstilfældene ved den senere gennemgang af brevstemmerne mindskes mest muligt. Manglende iagttagelse af den foreskrevne fremgangsmåde kan føre til, at brevstemmen ikke kan tages i betragtning.

Ministeriet har yderligere henvist til samme vejledningspunkt 8.7.1, hvor det om kommunens modtagelse og registrering af brevstemmer bl.a. fremgår, at kommunalbestyrelsen før hvert valg skal oprette en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg (brevstemmeprotokol). Modtagelsestidspunktet skal skrives på yderkuverten for de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager. Kommunalebestyrelsen skal sørge for, at de modtagne brevstemmer opbevares betryggende. Yderkuverterne må først åbnes af valgstyrene eller under

overværelse af valgstyrene i forbindelse med valgstyrenes gennemgang af brevstemmerne.

Endelig har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til samme vejledningspunkt 8.7.3 om valgstyrenes gennemgang og kontrol af de modtagne brevstemmer. Her fremgår bl.a., at valgstyrene skal gennemgå de modtagne brevstemmer på valgdagen inden afstemningens begyndelse. Gennemgangen skal om nødvendigt ske 1 eller 2 dage før valgdagen. Ved gennemgangen af brevstemmerne åbnes yderkuverterne, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Blandt de tilfælde, hvor en brevstemme ikke kan komme i betragtning, er nævnt, at der ikke er anvendt det brevstemmemateriale, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet, eller at den foreskrevne fremgangsmåde (udfyldning, attestation, underskrift m.v.) ved brevstemmeafgivningen ikke har været fulgt, jf. folketingsvalglovens § 65, stk. 2.

Med hensyn til de brevstemmer, hvor den foreskrevne fremgangsmåde ikke har været fulgt, har ministeriet bemærket i vejledningen, at en brevstemme kan tages i betragtning, selv om følgebrevet mangler stempel på attestationen, hvis der ikke er tvivl om, at brevstemmen er afgivet på et af de steder, hvor der kan brevstemmes, eller at brevstemmen er afgivet til en stemmemodtager, der er udpeget af Økonomi- og Indenrigsministeriet. Brevstemmen kan dog ikke tages i betragtning, hvis følgebrevet ikke er underskrevet af vælgeren, eller hvis følgebrevet både mangler myndighedens stempel og stemmemodtagerens underskrift, dvs. hele attestationen. Dette gælder, uanset om der anvendes et følgebrev udskrevet fra KMD A/S' valgudskrivningssystem, Strålfors' brevstemmesystem el.lign.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet konstateret, at Hørsholm Kommune i forbindelse med Jes P. Sørensen's brevstemmeafgivning den 20. maj 2019 begik to af hinanden uafhængige procedurefejl.

For det første anvendte brevstemmemodtageren Jes P. Sørensen's valgkort som følgeseddel til hans brevstemme til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 i stedet for som foreskrevet at anvende ministeriets brevstemmemateriale med tilhørende følgebrev, som skal forefindes i nogle eksemplarer alle de steder, hvor der kan brevstemmes i kommunen.

For det andet attesterede brevstemmemodtageren ikke følgebrevet til Jes P. Sørensen's brevstemme til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan konstatere, at disse fejl korrekt medførte, at begge brevstemmer ikke kunne komme i betragtning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har anført, at ministeriet finder det yderst beklageligt, at der blev begået to procedurefejl i relation til Jes P. Sørensen's brevstemmeafgivning, som hver især medførte, at en afgiven brevstemme ikke kunne komme i betragtning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har noteret sig, at Hørsholm Kommune har vedkendt sig begge fejl og beklaget forholdet, og at kommunen, så snart fejlene blev opdaget, orienterede Jes P. Sørensen herom, således at han havde mulighed for at stemme igen. Ministeriet har bemærket, at det først var muligt at opdage attestationsfejlen på følgebrevet til brevstemmen til folketingsvalget ved brevstemmekontrol, som først må foretages 1 eller 2 dage før valgdagen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endelig noteret sig, at Hørsholm Kommune i lyset af denne sag vil gennemgå sine procedurer og arbejdsgange for at søge at undgå, at tilsvarende fejl sker fremover.

Hørsholm Kommunes udtalelse har herefter – henset til at Hørsholm Kommune har beklaget forholdet, at kommunen kontaktede klageren, så snart fejlene blev opdaget, og at kommunen vil gennemgå sine procedurer og arbejdsgange for at søge at undgå, at tilsvarende fejl sker fremover – ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Udvalget tager det af Hørsholm Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget tilslutter sig Hørsholm Kommunes beklagelse og Økonomi- og Indenrigsministeriets karakteristik af det passede som yderst beklageligt. Udvalget noterer sig i lighed med ministeriet, at Hørsholm Kommune vil gennemgå sine procedurer og arbejdsgange for at søge at undgå, at tilsvarende fejl sker fremover.

19) Jesper Ole Westerdahl, København, har klaget over Frederiksberg Kommune i forbindelse med afholdelse af europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019.

Jesper Ole Westerdahl har oplyst, at han den 11. maj 2019 sammen med sin hustru på Frederiksberg Hovedbibliotek brevstemte til europaparlamentsvalget, og at de på valgdagen til folketingsvalget den 5. juni 2019 ved fremmøde på valgstedet blev oplyst om, at de var registreret som havende brevstemt og derfor ikke kunne stemme på valgdagen. Jesper Ole Westerdahl har desuden oplyst, at de valgtilfornede dog fik løst problemet, og at de begge fik lov til at stemme på valgdagen til folketingsvalget.

Jesper Ole Westerdahl har oplyst, at han i forlængelse af forløbet ønsker at klage over to forhold, nemlig for det første, at han og hans hustrus brevstemmer til europaparlamentsvalget ikke blev medregnet i valgresultatet, og for det andet, at det er uacceptabelt, at man kan registreres som havende brevstemt, 4 dage før der kunne brevstemmes til folketingsvalget, og at de derfor i første omgang blev afvist på valgstedet ved folketingsvalget.

Københavns Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at Jesper Ole Westerdahl ikke har stemt ved valget til Europa-Parlamentet. Kommunen har tjekket brevstemmeprotokollen, hvoraf det fremgår, at han ikke har brevstemt. Kommunen har også

tjekket den digitale valgliste, hvoraf det fremgår, at han hverken har brevstemt eller stemt ved fremmøde.

Endvidere fremgår af Københavns Kommunes udtalelse, at det fremgår af den digitale valgliste, at vælgerens brevstemme kl. 11.10 er ændret til ikke taget i betragtning, og at han har stemt ved fremmøde kl. 11.12. Vælgeren er registreret på valgstedet 9. Vest, Vesterbro Ny Skole.

Endelig har kommunen oplyst, at valgsekretæren har bekræftet, at der var to vælgere på valgdagen, hvor brevstemmen blev ændret til ikke taget i betragtning, så de kunne stemme ved fremmøde.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, efter folketingsvalglovens § 67 ikke kan stemme ved afstemningen på valgdagen. Tilsvarende regel gælder for europaparlamentsvalg, jf. europaparlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 6, der henviser til bl.a. folketingsvalglovens § 67. En vælger kan efter disse bestemmelser alene udelukkes fra at stemme på valgdagen, hvis vælgeren har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, til samme valg, hvortil vælgeren ønsker at stemme på valgdagen.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Københavns Kommunes oplysninger om, at Jesper Ole Westerdahl ikke har brevstemt eller stemt på valgdagen til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019. Københavns Kommune har i den forbindelse tjekket brevstemmeprotokollen og den digitale valgliste, hvoraf det fremgår, at han hverken har brevstemt eller stemt ved fremmøde på valgdagen.

Som sagen foreligger oplyst, lægger Økonomi- og Indenrigsministeriet til grund, at der formentlig er sket en administrativ fejl ved brevstemmeafgivningen på Frederiksberg Hovedbibliotek, således at der ved brevstemmeafgivningen til europaparlamentsvalget er blevet anvendt et følgebrev til folketingsvalg. Dette har i givet fald bevirket, at brevstemmen er blevet registreret som en brevstemme til folketingsvalget med den konsekvens, at klageren ikke har stemt til europaparlamentsvalget. I det omfang dette er forklaringen, finder Økonomi- og Indenrigsministeriet dette forhold vedrørende brevstemmeafgivningen i Frederiksberg Kommune beklageligt.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget bemærker, at udvalget meget sent har fået oplysning om sagens formodentlige rette sammenhæng. Udvalget antager, at det ikke har været muligt at høre Frederiksberg Kommune herom forud for udvalgets behandling af sagen. I det omfang den forklaring, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har lagt til grund om forløbet, er den rigtige, tilslutter udvalget sig ministeriets karakteristik af forholdet som beklageligt.

20) Linda Modler, Ballerup, har klaget over, at det ikke fremgik af Ballerup Kommunes hjemmeside, at det var muligt at brevstemme til folketingsvalget den 5. juni 2019 uden valgkort.

Linda Modler har oplyst, at hun derfor ventede på at modtage sit valgkort. Linda Modler modtog sit valgkort den 31. maj 2019, men da sidste dag for at brevstemme til folketingsvalget var den 1. juni 2019, havde hun ikke mulighed for at brevstemme til valget.

Linda Modler har desuden oplyst, at hun tog kontakt til Ballerup Kommune, hvor hun fik oplyst, at hun kunne have fulgt med i radioen, da hun så ville have fået oplyst, at hun kunne stemme uden valgkort.

Ballerup Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at Linda Modler henvendte sig telefonisk til Folkeregisteret i Ballerup Kommune, hvor hun blev informeret om, at der blev annonceret med oplysning om, at man kunne brevstemme ved at legitimere sig med f.eks. sundhedskort, pas, kørekort eller valgkort, såfremt man havde modtaget dette. Informationerne fremgik af Ballerup Kommunes hjemmeside, sociale medier og Ballerup Bladet. Endvidere blev Linda Modler orienteret om, at informationerne fremgik af dagspressen og andre digitale medier.

Ballerup Kommune har endvidere oplyst, at kommunen har gennemgået de informationer, kommunen har annonceret med i Ballerup Bladet, på Facebook og på kommunens hjemmeside. Kommunen har i den forbindelse konstateret, at det alle tre steder har fremgået, hvor man kunne brevstemme og i hvilket tidsrum, og hvad man skulle medbringe for at legitimere sig. Ballerup Kommune har ikke modtaget henvendelser eller klager fra andre vælgere om samme problem.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 61, stk. 1, i folketingsvalgloven, at vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til brevstemmemodtageren. Herefter udleveres brevstemmematerialet.

Ministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af punkt 8.2.3.1 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg, at ved brevstemmeafgivningen skal vælgere, der ønsker at brevstemme, vise den nødvendige legitimation til brevstemmemodtageren, inden brevstemmematerialet udleveres. Har vælgeren medbragt sit valgkort, kan dette tjene som identifikation af vælgeren, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Benyttes valgkortet, skal vælgeren dog, for at vælgeren kan anses for identificeret, oplyse sin fødselsdato, dvs. dag, måned og årstal, eller fremlægge anden form for id, hvoraf fødselsdatoen fremgår, over for stemmemodtageren, inden brevstemmematerialet kan udleveres. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, og ikke cpr-nummeret. Er der tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås. Dette skal om nødvendigt ske, ved at vælgeren fremlægger dokumentation herfor, jf. lovens § 47 og afsnit 7.2 om principperne for identifikation af vælgeren

ved afstemning på valgdagen. Herefter udleveres brevstemmematerialet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endelig oplyst, at der ikke er fastsat nærmere regler om, at kommunen skal orientere om, hvilke former for legitimation vælgeren kan medbringe i forbindelse med brevstemmeafgivningen. For det tilfælde, at kommunen på sin hjemmeside eller andet sted har oplyst om muligheden for at brevstemme, har ministeriet bemærket, at det efter ministeriets opfattelse vil være hensigtsmæssigt, at der ligeledes oplyses om, hvilke former for legitimation vælgeren kan medbringe i forbindelse med brevstemmeafgivningen.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Ballerup Kommunes oplysning om, at det på kommunens hjemmeside, på kommunens facebookside og i Ballerup Bladet har fremgået, hvor man kunne brevstemme og i hvilket tidsrum, og hvad man skulle medbringe for at legitimere sig.

Ballerup Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Ballerup Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

21) Villy Lauridsen, Varde, har klaget over Varde Kommune i forbindelse med afholdelse af europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, idet Villy Lauridsen fandt forholdene utilfredsstillende i forbindelse med brevstemmeafgivning på Varde Kommunes afdeling på Frisvadvej (det gamle hospital).

Villy Lauridsen har klaget over, at han ikke fik lejlighed til at skrive sit navn og personnummer uden på kuverterne med hans brevstemmer, og at hans brevstemmer ikke blev lagt i en aflåst boks, mens han var til stede.

Varde Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at kommunen i forbindelse med afholdelse af valg til Folketinget og Europa-Parlamentet samt kommunal- og regionsrådsvalg tilbyder borgerne at brevstemme på kommunens borgerservicecenter på Borgercenter Varde, Frisvadvej 35, på et af kommunens fire decentrale borgerbetjeningssteder eller på kommunens plejecentre efter en nærmere tilrettelagt plan. I forbindelse med borgerens anmodning om at afgive brevstemme udskrives et følgebrev fra KMD's valgsystem. Borgeren får udleveret den relevante stemmeseddel, som vedkommende udfylder i de opstillede stemmebokse. Vælgeren lægger stemmesedlen i den dertilhørende inderkuvert og kommer retur til den medarbejder, som har den pågældende ekspedition. Her underskriver borgeren og medarbejderen følgebrevet, og følgebrevet stemples med kommunens navn- og adressestempel. Herefter lægges følgebrev og stemmeseddel i yderkuverten i borgerens påsyn, og herefter lægges yderkuverten med brevstemmen i en transportabel stemmeboks. Ved arbejdsdagens afslutning bliver alle kuverter taget op af den transportable boks, registreret og lagt i en brandsikker boks i Borgerservice. Når perioden for brevstemmeafgivning er afsluttet, bli-

ver brevstemmer fra andre kommuners borgere sendt til hjemkommunen med PostNord, og kommunens egne borgeres brevstemmer bliver – efter gennemgang og afkrydsning i valgbogen – leveret til borgerens afstemningssted på valg morgenen. Kommunen har anført, at det er kommunens opfattelse, at håndtering og opbevaring af brevstemmer sker efter gældende regler og på fuldt betryggende vis.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til reglerne om brevstemmeafgivning i europaparlamentsvalglovens § 26 og folketingsvalglovens § 53, § 56, stk. 1, § 60, stk. 1 og 3, og § 61, stk. 3.

Endvidere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 8.2.3.2. Her fremgår om udfyldelse og afgivelse af brevstemmer på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre, bl.a., at når vælgeren har udfyldt brevstemmesedlen, lægger vælgeren stemmesedlen i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved attestationen anfører stemmemodtageren – således som den fortrykte tekst til brug for attestationen foreskriver – dato, underskrift, stilling og myndighedens stempel på følgebrevet. Hvis stemmemodtageren ikke har mulighed for at sætte myndighedens stempel på følgebrevet, skal myndighedens navn skrives med blokbogstaver.

Af samme punkt i vejledningen fremgår, at der kan anvendes det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD A/S' valgudskrivningssystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, og det følgebrev, der kan udskrives fra Strålfors' brevstemmesystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, ved den brevstemmeafgivning, som kommunalbestyrelsen står for. Anvendes følgebrevet fra KMD's eller Strålfors' systemer, skal vælgeren ikke udfylde følgebrevet, da de nødvendige oplysninger allerede fremgår af brevet. Vælgeren skal derfor alene underskrive følgebrevet i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved udskrivning af følgebreve er det vigtigt, at der udvises den fornødne omhyggelighed, så det sikres, at følgebrevet vedrører den korrekte type valg.

Endelig fremgår det, at vælgeren efter stemmemodtagerens attestation af stemmeafgivningen lægger konvolutten med stemmesedlen samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren. Det fremgår, at den angivne procedure for vælgerens lukning og udfyldning af yderkuverten, der som angivet skal ske i stemmemodtagerens overværelse, er indført ved en lovændring i december 2012. Hensigten hermed er at højne sikkerheden omkring valget, idet det er ministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele proceduren omkring brevstemmeafgivningen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har herudover henvist til samme vejlednings punkt 8.2.3.3, hvor det om kommunens håndtering af afgivne brevstemmer bl.a. fremgår, at det, når den enkelte vælger er færdig med at stemme, vil være hensigtsmæssigt, at brevstemmen (yderkuvert med indhold) lægges ned i en særlig brevstemmekasse i vælgerens påsyn, sådan at én stemmekasse er beregnet til »indenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer, der ikke skal sendes videre med postvæsenet, mens en anden stemmekasse er beregnet til »udenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer, der skal sendes videre med postvæsenet.

Endelig har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til vejledningens punkt 8.7.1, hvor det om kommunalbestyrelsens modtagelse af brevstemmer bl.a. fremgår, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de modtagne brevstemmer opbevares betryggende. Yderkuverterne må først åbnes af valgstyrelsen eller under overværelse af valgstyrelsen i forbindelse med valgstyrelsenes gennemgang af brevstemmerne.

Med hensyn til den del af klagen, der vedrører, at Villy Lauridsen ikke fik mulighed for at skrive navn og personnummer på yderkuverterne, har Økonomi- og Indenrigsministeriet således oplyst, at vælgeren, når kommunerne anvender KMD A/S' valgudskrivningssystem, ikke skal udfylde følgebrevet eller yderkuverten, da de nødvendige oplysninger allerede fremgår af brevet, der også kan ses på yderkuverten gennem kuvertens rude. Vælgeren skal derfor alene underskrive følgebrevet i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har desuden noteret sig Varde Kommunes oplysninger vedrørende processen for brevaftemning i kommunen og kommunens opfattelse af, at håndtering og opbevaring af brevstemmer sker efter gældende regler og på fuldt betryggende vis.

Varde Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Varde Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

22) Erik Kristensen, Frederiksberg, har klaget over Frederiksberg Kommunes tilrettelæggelse og gennemførelse af brevstemmeafgivningen til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Erik Kristensen har oplyst, at det på Frederiksberg Bibliotek alene var muligt at aflevere sin brevstemme til en brevstemmemodtager, der var iklædt muslimsk tørklæde, hvilket efter Erik Kristensens opfattelse ikke er foreneligt med forbuddet mod valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning i folketingsvalglovens § 50.

Frederiksberg Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet bl.a. anført, at fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning er beskrevet i folketingsvalglovens §§ 61-63, hvor det bl.a. fremgår, at stemmemodtagere og personer, der yder personlig bistand til brevstemmeafgivningen, ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen må give en vælger råd eller opfordring, med hen-

syn til hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på. Frederiksberg Kommune har endvidere anført, at der ikke er bestemmelser eller krav i folketingsvalgloven om stemmemodtageres påklædning, og at kommunen heller ingen regler har om medarbejderes påklædning herunder hovedbeklædning i forbindelse med valg eller i øvrigt.

Frederiksberg Kommune har afvist påstanden om, at den pågældende medarbejder – på grund af sin hovedbeklædning – har givet holdningsmæssig påvirkning af de brevstemmende på stedet. Medarbejderen har alene passet sit job på biblioteket som brevstemmemodtager. Afslutningsvis har Frederiksberg Kommune bemærket, at kommunen naturligvis ikke sonderer ved valg af medarbejdere i forhold til medarbejdernes valg af påklædning, så længe påklædningen anses for korrekt og passende i forhold til det arbejde, der skal udføres. Om man måtte bære et tørklæde, finder kommunen derfor heller ikke er forhold, der er egnet til at kunne påvirke en vælgers stemmeafgivning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bl.a. oplyst, at folketingsvalglovens § 50 om afstemning på valgdagen indeholder et forbud mod valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Den tilsvarende bestemmelse vedrørende brevstemmeafgivning findes i folketingsvalglovens § 61, stk. 8, hvorefter stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.

Af folketingsvalglovens § 62, stk. 1, 1. pkt., fremgår, at stemmemodtagere og personer, der yder personlig bistand til brevstemmeafgivningen, ikke må give en vælger råd eller opfordring, med hensyn til hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på.

Af Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår af punkt 8.2.3.6 bl.a., at stemmemodtageren skal påse, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se lovens § 61, stk. 8. Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved, måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Stemmemodtagere og de personer, der yder personlig bistand, må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring, med hensyn til hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på, se lovens § 62, stk. 1, 1. pkt.

Af vejledningens punkt 8.2.2.1 om brevstemmeafgivning på bl.a. biblioteker fremgår bl.a., at det endvidere er en forudsætning, at princippet, der nu er lovfæstet, om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valgbehandlingen overholdes. Kommunen skal således sikre, at vælgerne kan afgive deres brevstemme uden at blive udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen. Brev-

stemmeafgivningen bør derfor som udgangspunkt foregå i et særligt lokale eller i afskærmede omgivelser, hvor der ikke er fremlagt eller ophængt materiale, der kan tolkes som agiterende eller i øvrigt holdningspåvirkende. Brevstemmeafgivningen skal i alle tilfælde fortsat forestås af kommunalt ansat personale. Kommunalbestyrelsen skal sørge for behørig instruktion af det kommunale personale, som skal forestå brevstemmeafgivningen, herunder om forbuddet mod at give vælgeren råd eller opfordring, med hensyn til hvad vælgeren skal stemme, reglerne om hjælp til stemmeafgivning og den korrekte udfyldelse af stemmeseddel, følgebrev og yderkuvert m.v.

Af vejledningens punkt 7.5 om valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne m.v. fremgår bl.a., at forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved, måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Derimod må valgstyrelse og tilforordnede vælgere samt kommunalt ansatte, der deltager i afviklingen af afstemningen, overhovedet ikke bære politiske emblemer, mærkater el.lign. De må heller ikke bære emblemer, mærkater el.lign., der agiterer for et bestemt synspunkt i forhold til aktuelle politiske spørgsmål eller i øvrigt giver udtryk for en bestemt politisk holdning el.lign. Det er ikke i strid med bestemmelsen at bære dannebrogsemler el.lign. eller at flage med dannebrogflag.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bemærket, at valglovgivningen således ikke indeholder regler om, at valgstyrelse eller tilforordnede vælgere på valgdagen eller stemmemodtagere ved brevstemmeafgivningen ikke må bære religiøse symboler i form af f.eks. kristne kors, jødiske kalotter eller muslimske tørklæder. Sådanne religiøse symboler kan efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke betragtes som valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 8.

Frederiksberg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Frederiksberg Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

23) Vilfred og Susanne Post, Taastrup, har klaget over Høje-Taastrup Kommune i forbindelse med afholdelse af folketingsvalget, idet de har oplyst, at formanden på valgstedet Kulturcentret i Taastrup agiterede for en opstillet kandidat i sin velkomsttale, da formanden i talen nævnte, at Merete Scheelsbeck var opstillet og stod på stemmesedlen til folketingsvalget og derfor ikke kunne være formand. Vilfred og Susanne Post har videre oplyst, at det ikke var første gang, at Merete Scheelsbeck ikke kunne være formand, hvorfor det var en unødvendig oplysning at give til de mange fremmødte.

Høje-Taastrup Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at formanden

på valgstedet Taastrup Kulturcenter har forklaret, at hun i sin åbningstale nævnte, at hun var valgstyrrerformand på valgstedet i stedet for Merete Scheelsbeck, som plejer at være valgstyrrerformand, fordi Merete Scheelsbeck var optaget af valget. Vilfred og Susanne Post henvendte sig straks til valgstyrrerformanden, fordi de opfattede ordene som valgagitation. Valgstyrrerformanden beklagede, hvis ordene kunne opfattes som valgagitation, og undskyldte straks over for Vilfred og Susanne Post. Hensigten med ordene var udelukkende at forklare, hvorfor hun var til stede som valgstyrrerformand ved dette valg. Valgstyrrerformanden kan ikke genkende, at hun skulle have nævnt, at Merete Scheelsbeck var opstillet til valget og stod på stemmesedlen. Hendes hensigt var absolut ikke at agitere for en bestemt kandidat eller at give vælgerne råd om at stemme på en bestemt kandidat. Valgstyrrerformanden ærgrer sig over det passede, og hun er enig med klagerne i, at det var en overflødig oplysning at give, hvilket hun som nævnt allerede har beklaget over for vælgerne.

Endvidere har Høje-Taastrup Kommune i sin udtalelse henvist til, at valgstyrrerne skal sørge for, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Alle valgstyrrere og tilfornordnede vælgere får instruktion om dette i vejledningen til valgstyrrere og tilfornordnede vælgere, som Høje-Taastrup Kommune udarbejder til hvert valg (valginstruksen).

Høje-Taastrup Kommune har anført, at hvornår noget er en almindelig oplysning, og hvornår en almindelig oplysning går over til at være egentlig valgagitation, kan være en svær afgrænsning. Det afgørende efter loven er, om der er tale om valgagitation eller anden holdningsmæssig påvirkning, og grænserne for, hvad der er tilladt, er snævre. Hverken lovgivning eller vejledning beskriver dog en situation, hvor en kandidat bliver nævnt ved navn i en åbningstale, så det er vanskeligt at vurdere, om den konkrete situation skal betragtes som valgagitation. I dette tilfælde har valgstyrrerformanden forklaret, hvorfor hun var på valgstedet i stedet for den person, som plejer at være der. Valgstyrrerformanden har ikke givet råd om, hvem vælgerne skulle stemme på. Det er beklageligt, hvis ordene har givet anledning til, at vælgere har fortolket dem som et råd om at stemme på en bestemt kandidat. De sagte ord befinder sig muligvis i grænselandet mellem oplysning og valgagitation. Til vurderingen af, om grænsen er overskredet, kan man måske lægge vægt på, at kandidaten i princippet selv kunne have været formand på valgstedet, uden at kandidatens tilstedeværelse derved ville blive betragtet som valgagitation. På den baggrund hælder Høje-Taastrup Kommune mest til, at grænsen ikke er overskredet i dette tilfælde.

Endelig har Høje-Taastrup Kommune oplyst, at kommunen fremover, som altid, vil instruere valgstyrrere og tilfornordnede vælgere om, at der ikke må finde nogen form for valgagitation sted. Kommunen vil dog tydeliggøre i valginstruksen, at man ikke under nogen omstændigheder bør nævne noget parti eller nogen kandidat, uanset situationens

sammenhæng, fordi det måske vil kunne fortolkes som valgagitation.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af klagen henvist til bestemmelserne i folketingsvalglovens § 50 og § 51, 1. pkt., om bl.a. valgstyrrernes beføjelser med hensyn til at sikre orden på afstemningssteder, herunder med henblik på at hindre valgagitation og lign. i og ved valglokaler, og om, at personer, der forestår eller yder personlig bistand til afstemningen, ikke under afstemningen må give en vælger råd eller opfordring, med hensyn til hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på.

Endvidere har Økonomi- og Indenrigsministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 7.5. Heraf fremgår bl.a., at valgstyrrerne skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved, måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Endvidere må valgstyrrere og tilfornordnede vælgere samt kommunalt ansatte, der deltager i afviklingen af afstemningen, overhovedet ikke bære politiske emblemer, mærkater el.lign. De må heller ikke bære emblemer, mærkater el.lign., der agiterer for et bestemt synspunkt i forhold til aktuelle politiske spørgsmål eller i øvrigt giver udtryk for en bestemt politisk holdning el.lign.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Høje-Taastrup Kommunes oplysninger om, at valgstyrrerformanden på valgstedet beklagede og straks undskyldte over for Vilfred og Susanne Post. Ministeriet har desuden noteret sig, at kommunen har anført, at talen fra valgstyrrerformanden muligvis befinder sig i grænseområdet for, hvad der anses for valgagitation, og at kommunen fremover i sin valginstruks til valgstyrrere og tilfornordnede vælgere vil tydeliggøre, at man ikke under nogen omstændigheder bør nævne noget parti eller nogen kandidat, uanset situationens sammenhæng, fordi det måske vil kunne anses som valgagitation.

Høje-Taastrup Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Udvalget tager det af Høje-Taastrup Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

24) Ole Birch, Holte, har klaget over Rudersdal Kommune, idet reglerne om valgagitation efter Ole Birchs opfattelse ikke er blevet overholdt i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019.

Ole Birch har oplyst, at der har været ophængt ulovlige valgplakater på følgende valgsteder: Rudersdal Kommunes rådhus i Holte, Rådhuset i Birkerød (Hovedbiblioteket), Trørødskolen, Vedbæk Skole, Sjælsøskolen, Skovlyskolen, Vangeboskolen, Birkerød Skole, Nærum Skole og Ny Holte

Skole. Ole Birch har i klagen indsat links til fotodokumentation fra de nævnte valgsteder.

Rudersdal Kommune har i anledning af klagen oplyst, at kommunen ved gennemgang af samtlige fotos fra de ni valgsteder på intet foto kan konstatere, at der hænger valgplakater i umiddelbar tilknytning til valglokalet, ligesom kommunen konstaterer, at valgplakaterne hænger på offentlig vej. Det samme gælder fotoserien fra henholdsvis rådhuset og hovedbiblioteket, hvorfra der har kunnet afgives brevstemmer.

Rudersdal Kommune har endvidere oplyst, at den tekniske servicemedarbejder på samtlige skoler dagen før valgdagen foretager et ekstra tjek af plakater foran valgstedet, og såfremt der er behov for det, bliver plakater fjernet inden valgstederne åbner. Konkret skete dette både forud for europaparlamentsvalget og forud for folketingsvalget. Såvel rådhuset som hovedbiblioteket er i perioden for brevstemmeafgivning dagligt blevet tjekket for valgagitation i og omkring indgangen, og eksempelvis er politiske kampagnebiler henvist til at parkere andre steder. Det samme gjorde sig gældende på Sjælsøskolen i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet, hvor to kampagnebiler tilhørende tilforordnede vælgere var parkeret ved indgangen til valglokalet. Disse biler blev henvist til anden parkering.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af klagen henvist til § 25, stk. 1, i europaparlamentsvalgloven, der gælder i forbindelse med afstemning på valgdagen, hvorefter afstemning på valgdagen og forberedelsen hertil finder sted efter reglerne i § 44 og kapitel 7 i folketingsvalgloven.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har desuden henvist til § 50 i folketingsvalgloven, hvoraf bl.a. fremgår, at valgstyrrerne påser, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. I forbindelse med brevstemmeafgivning gælder det tilsvarende, at stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, jf. europaparlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 6, og folketingsvalglovens § 61, stk. 8.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere henvist til punkt 7.5 i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, hvoraf bl.a. fremgår, at valgstyrrerne skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Af vejledningen fremgår endvidere, at forbuddet mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning af vælgeren således indebærer, at der ikke må uddeles propagandamateriale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation på de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper og efter omstændighederne skolegårde og lign. Valgstyrrerne skal i øvrigt sørge for, at vælgerne kan komme uforstyrret til og fra valglokalerne. Placering af valgplakater m.v. på af-

stemningsstedets matrikel (f.eks. i en skolegård) er ikke i sig selv i strid med folketingsvalglovens § 50. Det afgørende efter loven er, om der er tale om valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning »i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil«. Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning på afstemningsstedets matrikel skal imidlertid foregå i en så passende afstand fra indgangsdøren til den bygning, hvor valglokalerne ligger, at det ikke sker »i umiddelbar tilknytning« til valglokalerne. Er der tale om en større bygning med flere indgangsdøre, er den eller de relevante indgangsdøre i denne sammenhæng dem, som vælgerne skal bruge, når de møder frem for at stemme på valgdagen.

Vurderingen af, hvad der må anses for »passende afstand«, vil afhænge af de konkrete adgangsforhold til bygningen med valglokalerne.

Kommunalbestyrelsen kan som ejer, eventuelt bruger, af den matrikel, hvor bygningen med valglokalerne ligger, imidlertid beslutte, om valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning på afstemningsstedets matrikel i det hele taget skal være tilladt, uanset om en sådan valgagitation m.v. ikke i øvrigt ville være i strid med forbuddet mod valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Kommunalbestyrelsen vil således f.eks. kunne vælge den praksis ikke at tillade benyttelse af valgplakater, herunder »levende plakatsøjler«, på matriklen. Kommunalbestyrelsens afgørelse skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen.

Områder på eller ud til offentlig gade eller vej er ikke omfattet af forbuddet mod valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, selv om de måtte ligge tæt på indgangsdøren til bygningen med valglokalerne.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Rudersdal Kommunes oplysninger om de tiltag, som kommunen har iværksat forud for de to valgdage og dagligt under brevstemmeperioden for at imødegå valgagitation på valgsteder og brevstemmesteder. Ministeriet har derudover noteret sig kommunens oplysninger om, at kommunen ved en gennemgang af samtlige fotos fra de ni valgsteder på intet foto har kunnet konstatere, at valgplakater hang i umiddelbar tilknytning til valglokalet, ligesom kommunen har kunnet konstatere, at valgplakaterne hang på offentlig vej.

Rudersdal Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Rudersdal Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

25) Jan Arnsbjerg, Viborg, har klaget over folketingsvalget den 5. juni 2019. Jan Arnsbjerg har navnlig anført, at Socialdemokratiet i Ringkøbing-Skjerns valgkampagne har haft karakter af et angreb på grundlovens § 70, hvorefter in-

gen på grund af sin trosbekendelse eller afstamning kan berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt. Jan Arnsbjerg har derfor begæret omvalg i Vestjyllands Storkreds.

Jan Arnsbjerg har om den nærmere baggrund for klagen anført, at Socialdemokratiet i Ringkøbing-Skjern på valgdagen den 5. juni 2019 valgte at betale for en kampagne på Facebook, der nedværdigede og forhånede en folketingskandidat fra Kristendemokraterne på baggrund af dennes kristne tro, og at den pågældende kandidat kun manglede 191 stemmer for at blive valgt til Folketinget. Jan Arnsbjerg har som dokumentation medsendt et skærmbillede fra Facebook.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af klagen fra Jan Arnsbjerg oplyst, at der ikke findes regler i valglovgivningen, der regulerer politiske partiers reklamer, herunder lancering af kampagner på Facebook i forbindelse med et folketingsvalg. Valglovgivningen indeholder således ikke regler om, hvilke kampagner partierne må lancere, eller på hvilken måde de må kontakte vælgere.

Ministeriet har endvidere oplyst, at Folketinget tidligere har udtalt, at tilrettelæggelse af oplysningsindsatsen op til en folkeafstemning falder uden for området for klager efter folketingsvalglovens § 103, jf. side 3, 1. spalte, vedrørende klage nr. 2 i Udvalget til Valgs Prøvelses beretning af 16. december 2015 om klager i forbindelse med folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Folketingsvalglovens § 103 indeholder den tilsvarende klagebestemmelse i forhold til folkeafstemninger, som folketingsvalglovens § 88 indeholder i forhold til folketingsvalg. Det samme må efter ministeriets opfattelse gælde et partis tilrettelæggelse af kampagner i forbindelse med et folketingsvalg. Ministeriet har endelig anført, at det af Jan Arnsbjerg i øvrigt anførte ikke kan føre til et andet resultat.

Udvalget tager det af Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget tilslutter sig ministeriets retsopfattelse med hensyn til Folketingets kompetence til at behandle klager over et partis tilrettelæggelse af en valgkampagne i forbindelse med et folketingsvalg. Det er således også udvalgets opfattelse, at dette falder uden for området for klager efter folketingsvalglovens § 88.

26) Kim Bach, Kastrup, har klaget over, at han ikke fik mulighed for at kontrollere, at stemmekasserne på afstemningsstedet Skottegårdsskolen var tomme, inden valghandlingen begyndte på folketingsvalgdagen kl. 8.00. Kim Bach har oplyst, at han var på afstemningsstedet kl. 7.55, og at kontrol af stemmekasserne kan være sket, før han var til stede.

Tårnby Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgstyrrerformanden og de fire administrative hjælpere på afstemningsstedet ikke er bekendt med, at en vælger ikke skulle have fået lov til at se de tomme stemmekasser. Kommunen har desuden oplyst, at det er beklageligt, at en vælger har haft en oplevelse af at blive frataget denne mulighed, og at kommunen ved det næste valg inden valgets begyndelse

vil indskærpe reglerne over for alle, der deltager i valgets afvikling. Kommunen har endelig oplyst, at de tomme stemmekasser blev kontrolleret af vælgere inden afstemningens begyndelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 45, stk. 2, i folketingsvalgloven, at kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen og for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være indrettet således, at der kan afgives stemme, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren stemmer. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. Stemmekasser skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes. Stemmekasser skal kunne låses eller forsegles.

Ministeriet har desuden oplyst, at det fremgår af § 46, stk. 3, i folketingsvalgloven, at inden stemmeafgivningens begyndelse skal tilfornordnede vælgere vise de tilstedeværende, at stemmekasserne er tomme. Derefter skal kasserne straks låses eller forsegles.

Valglovgivningen indeholder således regler om, at det skal kontrolleres, at stemmekasserne er tomme, før disse låses eller forsegles. Kontrollen skal ske, ved at tilfornordnede vælgere skal vise de tilstedeværende, at stemmekasserne er tomme, før disse låses eller forsegles, og dette skal ske inden stemmeafgivningens begyndelse.

Med hensyn til klagen har ministeriet noteret sig, at Tårnby Kommune har oplyst, at det er beklageligt, at vælgeren har haft en oplevelse af at blive frataget muligheden for at se de tomme stemmekasser, og at kommunen ved det næste valg inden valgets begyndelse vil indskærpe reglerne over for alle, der deltager i valgets afvikling. Ministeriet har desuden noteret sig, at kommunen har oplyst, at de tomme stemmekasser blev kontrolleret af vælgere inden afstemningens begyndelse.

Tårnby Kommunes udtalelse har herefter ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Tårnby Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning og noterer sig, at kommunen har oplyst, at de tomme stemmekasser blev kontrolleret af vælgere inden afstemningens begyndelse. Udvalget noterer sig endvidere Tårnby Kommunes beklagelse af, at en vælger har haft en oplevelse af at blive frataget muligheden for at se de tomme stemmekasser, og at kommunen ved det næste valg inden valgets begyndelse vil indskærpe reglerne over for alle, der deltager i valgets afvikling.

27) Nicolai Manique, København, har klaget over, at han efter at have afgivet sin stemme på valgstedet på Kertemindegade 10 overhørte en valgtilforordnet svare på spørgsmålet om, hvad der ville ske, hvis man havde sat to kryds på stemmesedlen. Spørgsmålet blev stillet af en anden vælger. Nicolai Manique har i den forbindelse oplyst, at den valgtilforordnede svarede, at det var helt fint, så længe krydsene var sat inden for samme parti.

Nicolai Manique har videre oplyst, at han stoppede op og sagde, at der stod på stemmesedlen, at man kun måtte sætte ét kryds, men at den valgtilforordnede insisterede på, at det

kun betød, at man ikke måtte sætte på to personer eller en person fra et andet parti. Endelig har Nicolai Manique anført, at han ikke ved, om der er nogen, der er blevet påvirket af denne opfattelse, og om det har ført til flere ugyldige stemmer.

Københavns Kommune har i anledning af klagen bl.a. oplyst, at Nicolai Manique den 6. juni 2019 indgav en klage over information om udfyldelse af stemmesedlen på 1. Nordvest, Vibenshus Skole.

Kommunen har endvidere oplyst, at der på valgstederne i Københavns Kommune var ophængt opslag med vejledning om stemmeafgivningen som foreskrevet af Økonomi- og Indenrigsministeriet. Forud for valgdagen fremsender valgsekretariatet vejledninger til de tilfornede og valgstyrene. På valgdagen instrueres de tilfornede på valgstedet igen i deres opgaver, og valgstyrelsen og valgsekretæren står til rådighed i løbet af valgdagen for spørgsmål. Valgstyrelsen og valgsekretæren er instrueret i vurdering af stemmesedler. Vejledningen indeholder både eksempler på afkrydsning og en gennemgang af reglerne om henholdsvis ugyldige og gyldige stemmer. De tilfornede er instrueret i fremgangsmåden ved ombytning af stemmesedlen, hvis en vælger eksempelvis sætter sit kryds forkert og ønsker at ombytte den.

Kommunen har endelig oplyst, at valgsekretariatet er blevet oplyst om, at en tilfornet henvendte sig til valgstyreformanden med et spørgsmål om flere afkrydsninger på stemmesedlen som beskrevet i klagen. Der er ikke blevet givet en forkert information til vælgeren om afkrydsningen, men valgsekretariatet vil forud for næste valg tydeliggøre over for de tilfornede, at der på stemmesedlen kun skal sættes ét kryds, og at stemmesedlen kan ombyttes, hvis man er i tvivl om sin afkrydsning eller laver en forkert afkrydsning.

På fintællingen gennemgås alle stemmesedler igen, og der er både en bedømmer, som kun har til opgave at vurdere ugyldige stemmesedler, og en ekspertgruppe, der er udpeget til at kontrollere og vejlede i vurderingen af de ugyldige stemmesedler, tilknyttet hvert valgsted. Disse særlige roller får både undervisning og skriftlige vejledninger i opgaven. Ugyldighedsprocenten indgår i evalueringen af valget, som forelægges valgbestyrelsen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 48, stk. 1 og 2, i folketingsvalgloven, at stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn. En vælger kan få ombyttet sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Ministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af § 73, stk. 3 og 4, i folketingsvalgloven, at hvis vælgeren har sat kryds ud for navnet på en kandidat eller såvel ud for navnet på en kandidat som ud for navnet på det parti, kandidaten er opstillet for, anses stemmesedlen som afgivet for kandidaten (personlig stemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført navnet på en kandidat eller så-

vel navnet på en kandidat som navnet eller bogstavbetegnelsen for det parti, kandidaten er opstillet for.

Har vælgeren sat kryds ud for navnet på et parti eller inden for partifeltet på en sådan måde, at det ikke med sikkerhed fremgår, hvilken af partiets kandidater vælgeren har villet give sin stemme, anses stemmesedlen som afgivet for partiet (partistemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti eller navnene på flere kandidater, der er opstillet for samme parti i storkredsen.

Ministeriet har oplyst, at det fremgår af § 2, stk. 4, i bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved folketingsvalg (om vejledningsteksten på stemmesedlen), at umiddelbart til venstre for den i stk. 3 nævnte tekst indsættes en illustration af en stor hånd, der holder en blyant med blyantspidsen pegende på en afkrydset rubrik. Umiddelbart under den foregående tekst og illustration af en hånd, der holder en blyant med blyantspidsen pegende på en afkrydset rubrik, anføres med almindelige typer: »Sæt kun ét X på stemmesedlen. Du må ikke udfylde rubrikken med andet end et X, da din stemmeseddel så bliver ugyldig. Du kan få byttet din stemmeseddel, hvis du skriver forkert.«

Ministeriet har desuden oplyst, at det bl.a. fremgår af § 6 og § 15, 1. pkt., i bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet til folketingsvalg, at en stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds i flere partifelter, herunder feltet for kandidater uden for partierne, og at en stemmeseddel, der er afmærket med flere end tre kryds, er ugyldig.

Det fremgår af pkt. 9.3.1 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg, at selv om det er forudsat i lovens § 48, stk. 1, at vælgeren kun sætter ét kryds på stemmesedlen – enten ved et partinavn eller et kandidatnavn – er en stemmeseddel også gyldig, selv om der er anbragt to eller tre kryds (men derimod ikke flere end tre kryds) på stemmesedlen, når blot disse kryds er placeret inden for samme partifelt. Det fremgår af lovens § 73, stk. 3, 1. pkt., og § 73, stk. 4, 1. pkt., sammenholdt med bekendtgørelsens §§ 6 og 15 modsætningsvis. Stemmesedler, der er afmærket med et stort kryds, der dækker et helt partifelt, kan også være gyldige.

Med hensyn til klagen har ministeriet oplyst, at ministeriet er af den opfattelse, at den tilfornede vælger, som sagen foreligger oplyst, har givet korrekte oplysninger om bedømmelsen af stemmesedler, hvorpå der er sat to kryds. Ministeriet finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at vælgere på afstemningssteder alene vejledes om, at der kun skal sættes ét kryds på stemmesedlen. For det tilfælde, at en vælger har lagt stemmesedlen ned i stemmekassen og efterfølgende henvender sig og spørger til stemmens gyldighed, når der er sat mere end ét kryds, kan den pågældende vælger dog vejledes om reglerne herom.

Ministeriet har noteret sig Københavns Kommunes oplysninger om, at der ikke blev givet en forkert information til vælgeren om afkrydsningen, men at valgsekretariatet forud for næste valg vil tydeliggøre over for de tilfornede vælgere, at der på stemmesedlen kun skal sættes ét kryds, og at

stemmesedlen kan ombyttes, hvis vælgeren er i tvivl om sin afkrydsning eller laver en forkert afkrydsning.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

28) Jørn Dalmer, Videbæk, har klaget over stemmesedlen ved folketingsvalget den 5. juni 2019. Jørn Dalmer har oplyst, at han af den tilforordnede fik udleveret en diffus stemmeseddel, hvor alle navne på f.eks. SF's kandidater var trykt med fed skrift, mens kun det første navn blandt alle Enhedslistens kandidater var trykt med fed skrift. Han bad om en forklaring, men blev affærdiget med, at det måtte være partiernes eget problem. Jørn Dalmer lagde derfor i utilfredshed stemmesedlen fra sig udfyldt og forlod stemmelokalet i protest, idet han mener, at det må være en demokratisk ret at kræve oplysning om, hvordan ens afgivne stemme vil blive brugt politisk.

Ringkøbing-Skjern Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at alle navnene på SF's kandidater var trykt med halvfede typer, da disse alle var opstillet i opstillingskreds 11, Ringkøbingkredsen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved folketingsvalg.

Det var alene det første navn blandt Enhedslistens kandidater, der var trykt med halvfede typer, da det alene var denne, der stillede op i opstillingskreds 11, Ringkøbingkredsen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved folketingsvalg. Resten af kandidaterne stod med almindelige typer, jf. § 5, stk. 3, i bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved folketingsvalg.

Til Jørn Dalmers oplysning om, at han havde bedt om en forklaring, men var blevet affærdiget med, at det måtte være partiernes eget problem, hvorefter han i utilfredshed lagde stemmesedlen fra sig udfyldt og forlod stemmelokalet under protest, har kommunen oplyst, at kommunen har en anden opfattelse af hændelsesforløbet.

Kommunen har oplyst, at den tilforordnede, der var i kontakt med Jørn Dalmer, har forklaret, at Jørn Dalmer sad i en stol i en halv times tid og kiggede på stemmesedlen. Herefter spurgte han, hvorfor nogle kandidater stod med fed skrift og andre ikke. Da den tilforordnede ikke i første omgang kunne besvare dette spørgsmål, kontaktede han kommunens valgsekretariat, der forklarede nærmere om, at de kandidater, der stod med fed, var de kandidater, der stillede op i opstillingskreds 11, Ringkøbingkredsen, og de kandidater, der stod med almindelig skrift, var kandidater, der stillede op i storkredsen (i andre opstillingskredse end Ringkøbingkredsen). Herudover oplyste sekretariatet nærmere om rækkefølgen på kandidaterne, herunder betydningen af anmeldt prioriteret sideordnet opstilling og anmeldt partiliste.

Efter telefonsamtalen med valgsekretariatet videregav den tilforordnede forklaringen på, hvorfor nogle kandidater stod med fed og andre ikke. Herefter bemærkede den tilforordnede ikke yderligere, og forløbet har ikke givet anledning til bemærkninger i afstemningsbogen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det fremgår af § 5, stk. 1-3, i bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved folketingsvalg, at under bogstavbetegnelse og partinavn, jf. § 4, anføres adskilt ved en halvfed, vandret streg navnene på de kandidater, som er opstillet for partiet i storkredsen. Navnene adskilles fra hinanden med tynde, vandrette streger.

Navnet på den eller de kandidater, der er opstillet i vedkommende opstillingskreds, anføres med halvfede typer øverst og i alfabetisk rækkefølge efter efternavn eller mellemnavn, såfremt dette skal anføres i stedet for efternavn, jf. § 7, stk. 2. Har partiet anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, skal de i 1. pkt. nævnte kandidater dog anføres i den af partiet prioriterede rækkefølge.

Under de i stk. 2 nævnte kandidater anføres med almindelige typer og i alfabetisk rækkefølge navnene på de øvrige kandidater, der er opstillet for partiet i storkredsen. Har partiet anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, skal de i 1. pkt. nævnte kandidater dog anføres i den af partiet prioriterede rækkefølge. Har partiet anmeldt partiliste, skal de i 1. pkt. nævnte kandidater dog anføres i partilistens rækkefølge.

Med hensyn til klagen har ministeriet bemærket, at det er korrekt, at nogle kandidater på stemmesedlen kan have været angivet med halvfede typer, mens andre kandidater på stemmesedlen kan have været angivet med almindelige typer, idet det afhænger af, om vedkommende kandidater er opstillet i den pågældende opstillingskreds, jf. den nævnte bekendtgørelses § 5, stk. 2 og 3.

Ringkøbing-Skjern Kommune har oplyst, at baggrunden for, at alle navnene på SF's kandidater var trykt med halvfede typer på stemmesedlen, var, at alle kandidaterne var opstillet i opstillingskreds 11, Ringkøbingkredsen, mens det alene var den første kandidat blandt Enhedslistens kandidater, der var opstillet i opstillingskreds 11, Ringkøbingkredsen.

Ministeriet har noteret sig Ringkøbing-Skjern Kommunes oplysninger om, at den valgtilforordnede i første omgang ikke kunne besvare Jørn Dalmers spørgsmål om, hvorfor nogle kandidater på stemmesedlen stod med fed skrift, men at der blev taget kontakt til kommunens valgsekretariat herom, og at forklaringen i den forbindelse blev videregivet mundtligt til Jørn Dalmer.

Ministeriet har endvidere oplyst, at ministeriet ikke har konstateret fejl ved stemmesedlen fra Ringkøbingkredsen.

Ringkøbing-Skjern Kommunes udtalelse har herefter ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Ringkøbing-Skjern Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning. Udvalget noterer sig ministeriets oplysning om, at ministeriet ikke har konstateret fejl ved stemmesedlen fra Ringkøbingkredsen.

29) Thomas Wentzel Lind, Brønshøj, har klaget over, at de skriveredskaber, der var tilgængelige i stemmerummene på afstemningsstedet Husum Skole i Københavns Kommune, var kuglepenne med rødt skaft.

Thomas Wentzel Lind har bl.a. anført, at der i valgkampen har kørt en opskruet duel imellem rød fløj og blå fløj, og at vælgeren ikke i valglokalet må udsættes for påvirkning gennem valgagitation, hverken direkte eller indirekte. Thomas Wentzel Lind har endvidere anført, at han ikke har nogen bemærkninger til det forhold, at selve afkrydsningen sker i en mere synlig farve såsom rød, men at den røde farve i givet fald i det mindste bør være skjult i et penneskift med en neutral farve, f.eks. sort, hvid eller grå. Endelig har han anført, at folketingsvalget må erklæres ugyldigt på det afstemningssted, hvor han har stemt, og på de steder, hvor noget tilsvarende har fundet sted.

Københavns Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at det er korrekt, at kuglepennene i stemmerummene i København er røde med rødt skaft. Københavns Kommune har i samme forbindelse henvist til vejledning om afholdelse af folketingsvalg, afsnit 7.1, hvoraf det fremgår, at det skriveredskab, der er lagt frem i stemmeboksen, ikke behøver at være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men godt må have en mere synlig farve, f.eks. rød. Endelig har kommunen oplyst, at det er blevet besluttet at anvende røde kuglepenne i Københavns Kommune, da det er vurderet, at det vil lette stemmeoptællingen, når afkrydsningens farve således er mere tydelig.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 45, stk. 2, at kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen og for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være indrettet således, at der kan afgives stemme, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren stemmer. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. Stemmekasser skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes. Stemmekasser skal kunne låses eller forsegles. Endvidere følger det af lovens § 48, stk. 1, at stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn.

Ydermere har Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at det af vejledning om afholdelse af folketingsvalg, afsnit 7.1, bl.a. fremgår, at kommunalbestyrelsen skal sørge for lokaler til afstemningen og det nødvendige antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum og stemmekasser skal være indrettet som fastsat i lovens § 45, stk. 2. Der skal bl.a. være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum, for at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade og blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen f.eks. måtte vurdere, at det vil lette stemmeoptællingen, hvis afkrydsningens farve således er mere tydelig.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bemærket, at folketingsvalgloven således ikke indeholder nogen angivelse af, med hvilken farve skriveredskab vælgeren skal sætte sit kryds på stemmesedlen. Det er efter valglovgivningen ikke et krav, at der anvendes blyanter eller kuglepenne med en

bestemt skriftfarve, f.eks. sort eller blå, i forbindelse med stemmeafgivningen, hvis det vurderes, at et skriveredskab med en anden skriftfarve, f.eks. rød, vil lette stemmeoptællingen.

For så vidt angår spørgsmålet om selve blyantens eller kuglepennens ydre fremtoning (farven på penneskiftet), har ministeriet bemærket, at folketingsvalgloven heller ikke på dette punkt indeholder nogen angivelse af, hvilken farve skriveredskabet må have. Der er derfor ikke noget til hinder for, at et skriveredskab, der stilles til rådighed for vælgeren i et stemmerum, kan have f.eks. en rød farve.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

30) Michael Arbirk, Otterup, har klaget over de skriveredskaber, der var tilgængelige på afstemningsstedet Sletten Skole i Nordfyns Kommune i forbindelse med afholdelse af europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019. Klagen er blevet sendt til Økonomi- og Indenrigsministeriet fra Nordfyns Kommune.

Michael Arbirk har bl.a. anført, at det anvendte skriveredskab afgiver en væske, der nemt kan afvaskes. Han har vedlagt tre billeder til dokumentation herfor.

Nordfyns Kommune har i anledning af klagerne over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at kommunen i sin korrespondance med Michael Arbirk efter europaparlamentsvalget har redegjort for lovligheden af, at de røde penne er stillet til rådighed af Nordfyns Kommune. Kommunen har i det hele fastholdt det i korrespondancen anførte over for Økonomi- og Indenrigsministeriet og således afvist, at Michael Arbirk har noget retmæssigt grundlag for den indbragte klage.

Kommunen har, for så vidt angår Michael Arbirks bemærkninger om, at væsken nemt kan afvaskes, gjort opmærksom på, at der lovligt kan stilles almindelige blyanter til rådighed, som endnu nemmere vil kunne udviskes med et viskelæder. Kommunen har i øvrigt bemærket, at det efter kommunens opfattelse fremgår af Michael Arbirks fotomateriale, at pennen har været forholdsvis svær at afvaske, idet afvaskningen har beskadiget papiret, herunder næsten lavet hul i dette.

Nordfyns Kommune har derudover korresponderet med Michael Arbirk i forbindelse med en senere e-mail af 27. maj 2019 fra Michael Arbirk til kommunen. I den forbindelse har kommunen bl.a. oplyst over for Michael Arbirk, at kommunen ud over at overholde gældende regler naturligvis også er interesseret i, at de skriveredskaber, der stilles til rådighed i stemmeboksene, ikke volder problemer i forbindelse med afstemning. Kommunen oplyste, at Michael Arbirks betænkeligheder derfor vil blive taget med i betragtning ved planlægningen af, hvilke skriveredskaber der fremtidigt stilles til rådighed.

Kommunen oplyste endelig, at der var blevet gennemført fintælling af de afgivne stemmesedler ved Europa-Parlamentsvalget, og at der i den forbindelse ikke var konstateret problemer hidrørende fra afkrydsning med rød pen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til reglerne om stemmeafgivning i europaparlamentsvalglovens § 25, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 45, stk. 1, jf. § 48, stk. 2. Endvidere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 7.1. Heraf fremgår om de skriveredskaber, der kan anvendes i forbindelse med afstemningen på valgdagen, bl.a., at der skal være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum, for at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade og blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen f.eks. måtte vurdere, at det vil lette stemmeoptællingen, hvis afkrydsningens farve således er mere tydelig. Det er også tilladt for vælgeren at anvende sit eget medbragte skriveredskab. Det er dog i den forbindelse vigtigt, at vælgeren vejledes om, at farven eller tykkelsen af vælgerens skriveredskab ikke må afvige så væsentligt fra gængse skriveredskaber, at stemmesedlen kan bedømmes som værende givet et særpræg, da stemmesedlen i givet fald vil være ugyldig.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har påpeget, at valglovgivningen således ikke indeholder nogen angivelse af, at der skal anvendes en bestemt type af skriveredskaber, f.eks. kuglepenne, ved stemmeafgivningen, ligesom der lovligt kan stilles almindelige blyanter til rådighed og vælgere kan medbringe deres eget skriveredskab.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig, at Nordfyns Kommune den 28. maj 2019 til Michael Arbirk har oplyst, at der ved fintællingen af stemmesedlerne til Europa-Parlamentsvalget ikke blev konstateret problemer hidrørende fra afkrydsning med de anvendte røde penne. Ministeriet har ligeledes noteret sig kommunens vurdering – på baggrund af Michael Arbirks egen billeddokumentation – af, at blækket har været forholdsvis svært at afvaske, idet afvaskningen har beskadiget papiret. Herudover har ministeriet noteret sig, at kommunen vil tage Michael Arbirks betænkeligheder vedrørende de anvendte skriveredskaber med i betragtning ved planlægningen af, hvilke skriveredskaber der skal anvendes ved fremtidige valg i kommunen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har tilføjet, at den form for snyd med afvaskning af stemmesedler, som Michael Arbirk i sin klage udtrykker bekymring for, efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse vil være vanskelig at gennemføre, bl.a. på grund af de retsgarantier, der ligger i, at både en stemmeoptælling på afstemningsstedet og en efterfølgende fintælling er offentlig, og de retsgarantier, der ligger i den nærmere afvikling af stemmeoptællingen, herunder i reglerne om valgstyrrernes og valgbestyrelsens kontrol og i reglerne om, at en kandidat ikke kan deltage i optællingen af

stemmer for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for.

Nordfyns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Nordfyns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

31) Søren Feldberg, Outrup, har klaget over, at han i forbindelse med folketingsvalget ikke fik mulighed for at afgive stemme til folketingsvalget, da han ikke kunne oplyse sin fødselsdato. Klagen er blevet sendt til Økonomi- og Indenrigsministeriet fra Folketingets Ombudsmand.

Søren Feldberg har oplyst, at han ikke finder dette korrekt, idet et stykke papir med datoen på skrift, kørekort, pas eller sygesikringskort ville have kunnet indfri kravet om dokumentation.

Varde Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at formanden for afstemningsstedet i Outrup har oplyst, at Søren Feldberg henvendte sig på afstemningsstedet kl. 16.50 for at afgive stemme til folketingsvalget. Søren Feldberg henvendte sig til valgbordet, hvor valglisteføreren – for at fastslå hans identitet – bad ham oplyse sin fødselsdato. Søren Feldberg sagde, idet han benyttede et kraftudtryk, at han var for gammel til at oplyse noget som helst til personerne ved valgbordet. Valglisteføreren oplyste herefter Søren Feldberg om, at han også var velkommen til at skrive fødselsdatoen, men Søren Feldberg smed valgkortet på bordet i vrede, vendte om og gik. Der var derfor ikke mulighed for at nævne muligheden for at fremvise anden dokumentation i form af sundhedskort, kørekort og lign.

Varde Kommunes udtalelse har været sendt i høring hos Søren Feldberg, der i sit svar på høringen har anført, at han har en lidt anden udlægning af forløbet. Søren Feldberg har således anført, at han kontaktede valgformanden, da han kom, og sagde: »De her valg kan vi da bruge meget tid på.« Det fik han ingen respons på, hvilket dog ikke gjorde noget. Han afleverede valgkortet til den første person ved valgbordet, der gav valgkortet videre til en anden person ved valgbordet. Den anden person bad om at få Søren Feldbergs fødselsdato, hvortil Søren Feldberg svarede, at han med sin alder – og her brugte han et kraftudtryk – ikke ville sige det højt offentligt. Søren Feldberg huskede kun, at der blev svaret, at »så kan du ikke stemme«. Hans reaktion var, at så kunne han lade være med at stemme, hvorefter han vendte om og gik. Han følte sig stødt, skuffet og gal.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til folketingsvalglovens § 47 om aflevering af valgkort og udlevering af stemmeseddel, hvor det bl.a. er bestemt, at valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Endvidere har ministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, punkt 7.2. Her fremgår om den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen bl.a., at valglisteføreren efter en ændring i 2012 fremover skal forlange, at væl-

geren giver oplysning om sin fødselsdato, dvs. dag, måned og årstal. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, og ikke cpr-nummeret. Hvis vælgeren ikke ønsker at sige sin fødselsdato højt, kan oplysningen også gives ved at skrive fødselsdatoen på et stykke papir eller ved f.eks. at vise sit sundhedskort. Det fremgår, at ændringen er gennemført for at højne sikkerheden omkring identifikation af vælgeren på valgdagen.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Varde Kommunes oplysninger om, at Søren Feldberg af valglisteføreren blev anmodet om at oplyse sin fødselsdato. Ministeriet har endvidere noteret sig, at Søren Feldberg – som valglisteføreren har oplyst om hændelsesforløbet – da han nægtede at oplyse sin fødselsdato, blev vejledt om, at han var velkommen til at skrive fødselsdatoen på et stykke papir. Ministeriet har endvidere noteret sig, at valglisteføreren efter det oplyste ikke kunne nå at vejlede Søren Feldberg om muligheden for f.eks. at fremvise sundhedskort, inden han valgte at forlade valgstedet.

Varde Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Varde Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

32) Tina Hougaard Møller, Aarhus, har klaget over, at hun blev afvist, da hun ville afgive sin stemme ved Idrætscenter Jammerbugt til folketingsvalget den 5. juni 2019.

Tina Hougaard Møller har bl.a. oplyst, at hun ikke finder det rimeligt, at hun blev afvist fra at afgive sin stemme på afstemningsstedet i Fjerritslev i Jammerbugt Kommune.

Jammerbugt Kommune har i anledning af klagen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyst, at Tina Hougaard Møller mødte op på afstemningsstedet i Fjerritslev til folketingsvalget den 5. juni 2019 ca. kl. 19.45. Hun fremviste som legitimation et sygesikringsbevis udstedt af Aarhus Kommune med adressen »Uden fast bopæl«. Da Tina Hougaard Møller ikke var optaget på valglisten for det pågældende afstemningssted, blev det af den valgansvarlige via KMD-valgsystemet afklaret, at hun var optaget på valglisten på afstemningssted 21 Rådhushallen i Aarhus Kommune.

Jammerbugt Kommune har videre oplyst, at Tina Hougaard Møller herefter tilkendegav, at hun ville afgive sin stemme på afstemningsstedet i Fjerritslev, da hun ejede et sommerhus i Fjerritslev. Det blev afklaret, at hun hverken på valgdagen eller tidligere har stået tilmeldt CPR på adressen. Tina Hougaard Møller oplyste, at hun ikke har været tilmeldt adressen, da hun ikke har permanent ophold dér, og oplyste i den forbindelse, at hun bor i sin bil. For at understøtte sin tilknytning til adressen hentede Tina Hougaard Møller et skøde på ejendommen. Det blev via tinglysning.dk afklaret, at hun ikke længere stod som ejer af ejendommen.

Jammerbugt Kommune har oplyst, at den valgansvarlige på afstemningsstedet i Jammerbugt Kommune umiddelbart efter kl. 20.00 på valgdagen meddelte Tina Hougaard Møller, at hun var optaget på valglisten i Aarhus Kommune, og

at hun med den begrundelse blev afvist fra at stemme på afstemningsstedet i Fjerritslev.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at de ud fra opslag i CPR kan oplyse, at Tina Hougaard Møller er bopælsregistreret i CPR i Aarhus Kommune under en vejkode større end 9900.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har yderligere oplyst, at vælgere, der er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR), dvs. registreret i CPR med bopæl, fast opholdssted eller under vejkode større end 9900, optages automatisk, dvs. uden at ansøge herom, på valglisten til folketingsvalg. De optages på valglisten i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i CPR senest 15 dage før valgdagen, dvs. senest mandag den 21. maj 2019 forud for folketingsvalget den 5. juni 2019, jf. folketingsvalglovens § 15 sammenholdt med § 18.

Det betyder, at også vælgere, der på 15.-dagen før valgdagen er registreret under vejkode større end 9900, jf. § 13 i bekendtgørelse nr. 1167 af 13. september 2018 om folkeregistrering m.v., optages automatisk på valglisten. Af § 13, nr. 1, i den nævnte bekendtgørelse følger, at en person, der opgiver sin bopæl, fra fraflytningdagen skal registreres under vejkode i intervallet 9900-9939 i sin hidtidige opholdskommune i perioder, hvor den pågældende intet fast opholdssted har eller er forsvundet.

Af Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår bl.a. af punkt 4.3.1.1, at vælgere, der på 15.-dagen før valgdagen er uden fast opholdssted og dermed hjemløse, vil være registreret i CPR i deres hidtidige bopælskommuner under vejkode større end 9900 og automatisk optages på valglisten i den hidtidige bopælskommune.

Af folketingsvalglovens § 20, 1. pkt., fremgår, at kommunalbestyrelsen, så snart valglisten er udarbejdet, udsender valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten og registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen. Efter folketingsvalglovens § 20, 2. pkt., skal kommunalbestyrelsen derimod alene efter anmodning udsende valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men som er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse.

Af samme vejledning fremgår, at vælgere, der er registreret under vejkode højere end 9900, heller ikke skal have udsendt valgkort. Disse vælgere skal dog have udleveret et valgkort, hvis de beder om det, eller have sendt et valgkort, hvis de beder om det og samtidig angiver en adresse, som valgkortet kan sendes til, se lovens § 20, 2. pkt.

Efter folketingsvalglovens § 47, 3. pkt., udskrives et valgkort på afstemningsstedet, såfremt en vælger ikke har medbragt valgkort.

Af punkt 7.2 i samme vejledning fremgår bl.a. om den almindelige fremgangsmåde ved afstemningen på valgdagen, at det ikke er en betingelse for at stemme, at man har medbragt sit valgkort til stemmeafgivning, se lovens § 47, 3.

pkt. Personer uden fast opholdssted, som kun får tilsendt et valgkort, hvis de anmoder om det, kan ligesom de vælgere, der har glemt at medbringe deres valgkort, stemme på valgdagen uden valgkort, hvis de medbringer legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedskort. Stemmeafgivning uden valgkort kan alene ske på det afstemningssted, som den seneste bopælskommune anviser. Oplysning herom fås ved henvendelse til den pågældende kommune.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig kommunens oplysninger om, at Jammerbugt Kommune har oplyst klageren om, at hun var optaget på valglisten i Aarhus Kommune, og at klageren med denne begrundelse blev afvist fra at stemme på afstemningsstedet i Fjerritslev i Jammerbugt Kommune.

Jammerbugt Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Jammerbugt Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

33) Bente Henriksen, Københavns Kommune, har klaget over, at hun forud for europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og forud for folketingsvalget den 5. juni 2019 via NemSMS modtog påmindelser om, at hun skulle huske at stemme til valgene.

Bente Henriksen har oplyst, at det er unødvendigt for kommunen at fremsende NemSMS'er til klageren med påmindelse om at stemme til europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019, når der allerede er stor opmærksomhed omkring begge valg i tv og radio og i form af valgplakater og valgmateriale.

Københavns Kommune har i anledning af klagen bl.a. oplyst, at valgbestyrelsen i Københavns Kommune besluttede at udsende sms'er via NemSMS til vælgerne i Københavns Kommune forud for henholdsvis europaparlamentsvalget den 26. maj 2019 og folketingsvalget den 5. juni 2019. Københavns Kommune udsendte også valg-sms'er ved de seneste valg, folkeafstemningen om retsforbeholdet den 3. december 2015 og kommunal- og regionalvalget den 21. november 2017. Der er tidligere benyttet en privat leverandør til sms-udsendelsen. Valgbestyrelsen ønskede denne gang at benytte NemSMS, ligesom kommunen også benytter e-boks til at kommunikere direkte med borgerne. Sms'en til europaparlamentsvalget blev udsendt den 24. maj 2019 og havde følgende ordlyd:

»Søndag d. 26. maj er der valg til Europa-Parlamentet. Du kan stemme kl. 9-20 på dit valgsted. Med venlig hilsen Københavns Kommune«.

Sms'en til folketingsvalget blev udsendt den 4. juni 2019 og havde følgende ordlyd:

»Dit kryds tæller. Husk valget til Folketinget i morgen. Se på dit valgkort, hvor du stemmer. Med venlig hilsen Københavns Kommune«.

Sms'erne er ment som en servicepåmindelse om valg og indgår blandt andre valgdeltagelsesinitiativer, som har til hensigt at øge valgdeltagelsen i kommunen. Udsendelsen af sms'erne og herunder bemærkningerne fra klager vil indgå i evalueringerne af de to valg og vil i den forbindelse blive drøftet af valgbestyrelsen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bl.a. oplyst, at det af § 18, stk. 1, og § 20 i folketingsvalgloven fremgår, at kommunalbestyrelsen, når der er udkrevet valg, skal udarbejde en valgliste over kommunens vælgere, jf. §§ 15 og 16. Valglisten skal udarbejdes for hvert afstemningsområde i kommunen. Så snart valglisten er udarbejdet, udsender kommunalbestyrelsen valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten og registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen. Kommunalbestyrelsen udsender endvidere efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men som efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse. Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen. Tilsvarende bestemmelser findes i § 14, stk. 1, 1. pkt., og § 15, stk. 1, i europaparlamentsvalgloven.

Af Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår af punkt 4.10 bl.a., at så snart valglisten er udarbejdet, sender kommunalbestyrelsen automatisk valgkort ud til de vælgere, der er optaget på valglisten og registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i kommunen. Valgkortene udarbejdes maskinelt på grundlag af de maskinelt udarbejdede valglisten og dermed på grundlag af kommunernes indberetninger til CPR. I visse tilfælde udarbejdes valgkort manuelt.

Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt afstemningsstedets beliggenhed, og på hvilken dag og på hvilket tidspunkt afstemningen finder sted. Kommunalbestyrelsen skal aflevere alle valgkort, der udskrives efter 15.-dagsvalglisten, til postbesørgelse så betids, at disse kan være modtaget af vælgerne senest 5 dage før valgdagen.

For at sikre hurtig udbringning opfordres kommunalbestyrelsen til at orientere postvæsenet om udsendelsen i god tid inden afleveringen til postbesørgelse.

I Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af europaparlamentsvalg findes et tilsvarende afsnit.

Det følger således af valglovgivningen, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at udarbejde valgkort og at aflevere alle valgkort til postbesørgelse, for at disse kan være modtaget af vælgerne senest 5 dage før valgdagen. Det er endvidere kommunalbestyrelsens ansvar, at valgkortet indeholder oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt afstemningsstedets beliggenhed, og på hvilken dag og på hvilket tidspunkt afstemningen finder sted.

Økonomi- og Indenrigsministeriets har endvidere oplyst, at det efter ministeriets opfattelse følger det af kommunalbestyrelsens ovennævnte oplysningsforpligtelse vedrørende afstemningsstedets beliggenhed, og på hvilken dag og på hvilket tidspunkt afstemningen finder sted, at kommunalbestyrelsen i tillæg til udsendelse af valgkort også på anden måde kan oplyse vælgerne om tid og sted for afstemningen, herunder via udsendelse af oplysende sms'er til vælgerne.

Med hensyn til klagen har Økonomi- og Indenrigsministeriet noteret sig Københavns Kommunes oplysning i brevet af 7. juni 2019 om, at sms'erne var ment som en servicepåmindelse om valg, der indgik i kommunens valgdeltagelsesinitiativer, som havde til hensigt at øge valgdeltagelsen i kommunen. Ministeriet har derudover noteret sig kommunens oplysninger om, at udsendelsen af sms'erne og klageens bemærkninger vil indgå i evalueringerne af de to valg og i den forbindelse blive drøftet af valgbestyrelsen.

Københavns Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Økonomi- og Indenrigsministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyste til efterretning.

4. Økonomi- og Indenrigsministeriets beregninger og opgørelser

Det næste, udvalget skal behandle, er spørgsmålet om godkendelse af de af ministeriet foretagne opgørelser og beregninger.

Disse har ikke givet udvalget anledning til bemærkninger.

Det fremgår, at der ved valget er afgivet i alt 3.569.521 stemmer, heraf som tidligere nævnt 27.781 blanke og 10.020 andre ugyldige stemmer. Stemmeprocenten har været 84,6.

5. De valgte kandidater

Det sidste spørgsmål, udvalget skal behandle, er spørgsmålet om godkendelse af de 175 kandidater, der har opnået valg.

Efter det for udvalget oplyste er der ikke forhold, der kan begrunde, at de valgte kandidater ikke skulle være valgbare til Folketinget, jf. grundlovens § 30.

Fra Nikolaj Villumsen, der har opnået valg for Enhedslisten i Østjyllands Storkreds, har udvalget modtaget meddelelse om, at han ikke ønsker at overtage det opnåede mandat.

III. Valget i Grønland

Udvalget har modtaget en indberetning af 18. juni 2019 fra Rigsombudsmanden i Grønland med en foreløbig opgørelse af valget i Grønland. Det fremgår af denne opgørelse, at Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqatigiit, og Aki-Mathilda Høegh-Dam, Siumut, må anses for valgt til Folketinget.

Det fremgår, at der har deltaget syv partier. Stemmeprocenten var 49,9.

Af de gyldige stemmer er 6.881 afgivet på Inuit Ataqatigiit, 6.058 afgivet på Siumut, 2.262 på Demokraterne, 1.616 på Nunatta Qitornai, 1.565 på Nalaraq, 1.099 på Atassut og 520 på Suleqatigiissitsisut/Samarbejdspartiet.

Aaja Chemnitz Larsen har fået 5.686 stemmer, og Aki-Mathilda Høegh-Dam har fået 3.467 stemmer.

Udvalget til Prøvelse af Valgene har ingen bemærkninger vedrørende valghandlingen eller opgørelsen af valget, og der er heller ikke over for udvalget rejst tvivl om de to nævnte kandidaters valgbarhed.

Udvalget benytter bestemmelsen i § 1, stk. 6, i Folketingets forretningsorden, hvorefter der vedrørende medlemmer valgt i Grønland kan gøres indstilling til Tinget om godkendelse på grundlag af den foreløbige opgørelse. Når det endelige valgmateriale foreligger, må Folketinget træffe afgørelse om, hvorvidt godkendelsen kan opretholdes.

IV. Valget på Færøerne

Den 18. juni 2019 har økonomi- og indenrigsministeren fremsendt valgbog m.v. vedrørende valget på Færøerne.

Det fremgår af materialet, at der har deltaget seks partier. Der blev afgivet i alt 25.962 stemmer. Stemmeprocenten var 70,3.

Sambandsflokkurin fik 7.349 stemmer, Javnaðarflokkurin fik 6.630 stemmer, Fólkaflokkurin fik 6.181 stemmer, Tjóðveldi fik 4.830 stemmer, Framsókn fik 639 stemmer, og Sjálvstýrisflokkurin fik 333 stemmer.

Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin opnåede hver 1 mandat. For Sambandsflokkurin har Edmund Joensen opnået det største stemmetal i partiet med 1.883 stemmer, og for Javnaðarflokkurin har Sjúrdur Skaale opnået det største stemmetal i partiet med 3.337 stemmer.

Ifølge opgørelsen er Edmund Joensen, Sambandsflokkurin, og Sjúrdur Skaale, Javnaðarflokkurin, valgt til Folketinget. Valgbestyrelsen har derfor udfærdiget valgbreve for Edmund Joensen og Sjúrdur Skaale.

Udvalget til Prøvelse af Valgene har ingen bemærkninger vedrørende valghandlingen eller opgørelsen af valget, og der er heller ikke over for udvalget rejst tvivl om de to nævnte kandidaters valgbarhed.

V. Udvalgets indstillinger

Der afgives herefter følgende indstillinger:

A. Vedrørende valget i Danmark

Af udvalget:

1) Folketinget godkender det i Danmark den 5. juni 2019 afholdte valg af medlemmer til Folketinget (valghandlingen), de af Økonomi- og Indenrigsministeriet den 18. juni 2019 fremsendte beregninger og opgørelse af dette valg og de på den omdelte særskilte fortegnelse opførte 175 kandidater som valgte fra og med den 5. juni 2019, dog således at ud-

valget i medfør § 1, stk. 3, i Folketingets forretningsorden indstiller, at 1. stedfortræder for Enhedslisten i Østjyllands Storkreds, Søren Egge Rasmussen, godkendes som valgt i stedet for Nikolaj Villumsen, der har tilkendegivet, at han ikke ønsker at modtage mandatet.

B. Vedrørende valget i Grønland

Af udvalget:

2) Folketinget godkender i henhold til forretningsordenens § 1, stk. 6, på grundlag af den af Rigsombudsmanden i Grønland fremsendte foreløbige opgørelse af folketingsvalget i Grønland den 5. juni 2019 Aaja Chemnitz Larsen og Aki-

Mathilda Høegh-Dam som valgte fra og med den 5. juni 2019.

C. Vedrørende valget på Færøerne

Af udvalget:

3) Folketinget godkender det på Færøerne den 5. juni 2019 afholdte valg af medlemmer til Folketinget (valgbehandlingen), den af valgbestyrelsen foretagne opgørelse og beregning over dette valg og Edmund Joensen og Sjørður Skaale som valgte fra og med den 5. juni 2019.

Benny Engelbrecht (S) fmd. Bjarne Laustsen (S) Henrik Dam Kristensen (S) Dan Jørgensen (S) Orla Hav (S)

Nick Hækkerup (S) Flemming Møller Mortensen (S) Jens Rohde (RV) Stinus Lindgreen (RV)

Kirsten Normann Andersen (SF) Jacob Mark (SF) Rosa Lund (EL) Peter Juel-Jensen (V) nfmd. Kristian Pihl Lorentzen (V)

Anni Matthiesen (V) Kristian Jensen (V) Bent Bøgsted (DF) Søren Espersen (DF) Mai Mercado (KF) Mette Thiesen (NB)

Ole Birk Olesen (LA)

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Alternativet (ALT)	5
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43	Nye Borgerlige (NB)	4
Dansk Folkeparti (DF)	16	Liberal Alliance (LA)	4
Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	14	Siumut (SIU)	1
Enhedslisten (EL)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1